

Meie Suro

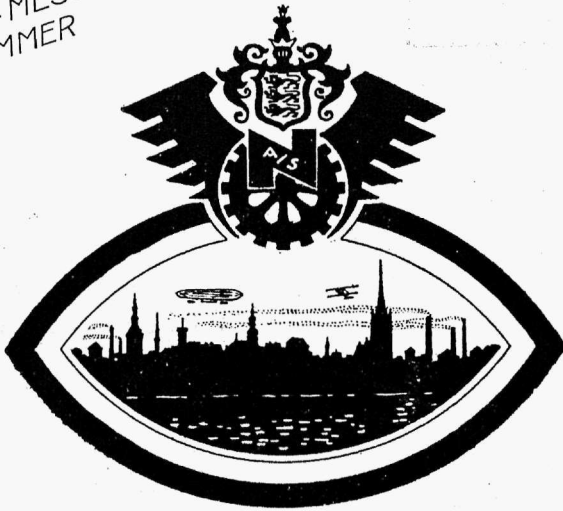
II aastakäik
№ 9

ÜLEMAALINE TÖÖS.
KAUBANDUSLINE KUUKIRI



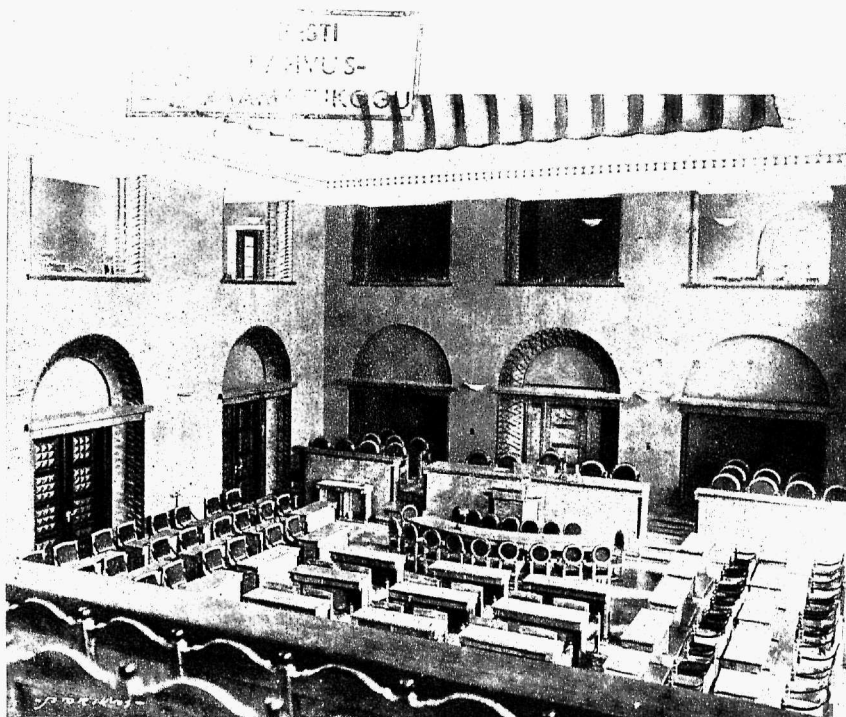
SP, 6141

TALLINNA
NÄITUS-MESSI
ERINUMMER



TALLINNA KREDIIT PANK A.-S.

Asutatud 1907 a. S. Karja tän. 23 - omas majas Asutatud 1907 a.
Osakonnad: Haapsalus - Narvas - Nõmmel
IGASUGU PANGA OPERATSIOONID SISE- ja VÄLJAMAAL - Juhatus



Graafika kunst-töökoda
O. FELSING-PANPRESSE

Berlin-Charlottenburg, Eismarckstraße 97/98 Asut. 1797a.

Wanem ja parima kuulsusega kunst-wasefrüki-koda Saksamaal, walmistab oma wasefrüki-kiir-presside osakonnas kaunikunfilisi reproduktsioone igasugusteks otsfarweteks, nagu: pilt-posfkaarfe, raamatu illustratsioone, prospekte, kataloogisid ja m. s. Tööstustele iseäranis soovitawad, kui moodne ja mõjurikas reklaam. Proowid ja pakkumised igal ajal hinnata.

„MEIE TURG“ (Our Market).

A journal devoted to modern industry and commerce.

Issued monthly.

the largest circulation of any trade paper in Baltic States. Official organ-
of the Association of Merchants and Union of industrials of Esthonia.

The Baltic Trade Paper Meie Turg.

Published monthly by

MEIE TURG & Co.

Advertising Rates.

Sent on application address the
nearest office as shown below or
your agents.

The mercantile Agency

Narva mnt. 50-a/4. Tallinn,
(Reval). Esthonia.

This Trade Review of the Baltic States circulates all over the
area with the exception of Russia. There are regularly issued publi-
cations in English, French, Esthonian, German, Finnish and in Lethonian.
For subscription rates and advertising rates of this great Baltic Trade
Paper address the nearest office or correspondent. For all kind of
information address direct to the publishers. The office outside of
Baltic Countries are shown in the following list:

United Kingdom.

London W. C. I. 53 Upper Bedford Place str.

Belgium.

Charleroi, 87. Rue de Montigny.

France.

Paris, 10, rue de Moscou.
Bordeaux, 75, rue Prussier.
Biarritz, 15, rue Loustau.
Grenoble, 7, rue Vauban.
St. Amand, 21, rue de Juranville.
St. Etienne, 57, rue de la Republique.
Chamaliers, Mr. J. Jeannet, Villa les Rapeaux.

Italy.


Milan, Rue Pietro Verri, 22 bis.

Germany.

A.-G. „ILA“, Berlin W. 9. Köthenerstr. 37.
Hans Pschipsch, Reklame Anwalt Berlin S. 14.
Kommandantenstr. 61—11.
Georg Schütz, Bücherrevisionsbüro Berlin C.2,
Alte Schönhauserstr. 33—34.

Special services offered to business men:

- 1) Information on any commercial and technical subjects.
- 2) Trade marks & patents registered.
- 3) Obtained agents.
- 4) General advertising.
- 5) Credit reports.
- 6) Reclamations and collections.
- 7) Other services. There are various other ways in which we are able to be of great assistance to our clients, but as the nature of these depends largely upon the line of business of each client, the best way to obtain information regarding them is to talk over the matter with the said office.



Toimetusest

Jõudu — edu!

Mõni aasta tagasi hakasime ehitama oma riiki mitte miskist, tühjade kätega. Sõjad ja revolutsioonid olid maa kurnanud, põllud seisid pooleldi söötis, vabrikud olid kas osalt hävitatud. ehk jälle kauase töötaoleku tõttu muutunud töökõlbmatuteks, senini maal maksvusel olnud võõrad rahad olid kaotanud igasuguse väärtuse. Olime sõna tõsisel mõttes palja kätega.

Kuid meil oli tahtmine elada, oli visa tung edasi jõuda. Hakasime sõjast järelejäänud viletsate hobusekontidega tuhnima söötis põldusi, hakasime parandama ja lappima lõhutuid vabrikuid, millel ei olnud enam turgusidki . . .

Kuid meie rühkisime edasi ja vaatamata eksisammude peale, mis igale algajale ju nii väga omased, oleme saavutanud teatud edu. Meie ei tarvitse selle üle eriti suurelised olla, kuid keegi ei saa meile keelda seda rahuldustundega konstateerida.

Meil on suurte raskustega võidelda olnud ja seisavad veel eelgi paljud raskused, eriti meie tööstusel, mis oli loodud koguni teistele oludele vastavalt, kuid mis oma endise ainukese turu kaotamisega olt sunnitud kõige raskemal ajal end järsku ümberkorraldama, vastavalt uutele oludele. Osa tööstusettevõtteid on neist raskustest juba üle jõudnud, osa on neist üle jõudmas.

Samuti tuli põllutööl võidelda raskustega, sest sõjad olid nii kariloomi kui veoloomi tuntavalt hävitanud, majapidamine oli häda läbi pidanud jääma lohakile. Ka seal on suudetud mõne aastaga haavad parandada ja isegi edu saavutada. Võtame kas või meie karjasaaduste tähtsama aine — või, mis edukalt võistleb väljamaa turgudel kõige suuremate väljaveomaaedega.

On möödunud meie vabadussõja lõpust alles viis aastat ja meie peame Tallinnas juba IV näitust-messi. See tunnistab visa

edasipüüdmist. Sest iga mess' on eelmisest oma väljapanekute poolest märksa tusedam olnud.

On ilus mõte nii, perioodiliselt, korraldada üleriiklisi näitusi. Nad ei tarvitse meile tähtsad olla mitte ainult väljamaalaste pärast, keda ju ehk kaugeltki nõnda palju ei tule, kui meie seda loodame, kuid nad on tähtsad ka meile enestele, kui teatud verstatulp läbikäidud maas, kust meie võime kogu riigi tööstuse aastase tegevuse ja selle tagajärgede peale tagast vaadata. Nagu iga korralik ärimees iga aasta oma äri bilansi kokku võtab, nii peab ka kogu riigi tööstus näituse näol oma bilansi tegema.

Nagu kaitsevagi tähtsamate sündmuste puhul kokkukoguneb paraadiks, et demonstreerida oma valmisolekut isamaa kaitsemiseks, nõnda peavad ka töösturid kord aastas paraadilnäitusele kogunema, et demonstreerida oma valmisolekut isamaa ülesehitamiseks.

Sõduritele hüütakse paraadil: „Tervist!“ Sest tervis on sõduri suurim voores.

Teile aga, töösturid, põllumehed ja kaupmehed, teie praeguse paraadi puhul hüüab „Meie Turg“ — Jõudu — edu!

R. Savast

Graveerimine
emalleerimine
ja metalli pressimine

Parim märkide tööstus Eestis

Hüninga tän. 3
Tallinn.

EESTI HÜPOTEEGI PANGA PANTLEHED

on esimesed KINDLAD KULLA ALUSEL põhjenevad väärtpaberid, mis täiesti mitmekordselt kindlustatud era liikumata varandustega.

**RAHA VÄÄRTUSE KÕIKUMINE EI MÕJU
PANTLEHE VÄÄRTUSE PEALE**

kui raha väärtus langeb, maksetakse pantlehe eest tagasi niipalju rohkem, kui palju kulla hind tõusnud on.

**PANTLEHED ANNAVAD KÕRGET
PROTSENTI**

8% AASTAS, mis kupongide vastu niisama kursi alusel maksetakse; tõuseb kulla hind, siis on igaaastane saadav protsendi summa rahas vastavalt suurem.

PANTLEHED ON TÄIESTI KINDLAD:

nende tagasimaksu kindlustavad eraisikute liikumata varandused, millede väärtus alati kindel. — Pantlehtede kindlustuseks olevad liikumata varandused, majad on õnnetuste vastu täielikult kinnitatud.

Eesti Pangalt ostetud pantlehti **OSTAB PANK** vabalt **TAGASI** ja **ANNAB** nende vastu **LAENUSID**.

PANTLEHTI VÕETAKSE igas riigi asutuses sularaha asemel tagatiseks vastu.

PANTLEHED ON MITMEHINNALISED:

à Mk. 5.000,—, 20.000,—, 50.000,—

Protsendid maksetakse kupongide vastu iga aasta kaks korda: 16. aprillil ja 16. oktoobril.

PANTLEHTI MÜÜB:

EESTI PANK, Tallinnas

ja Eesti Panga osakonnad: Tallinnas, Tartus, Viljandis, Rakveres, Narvas, Haapsalus, Pärnus, Võrus, Valgas, Petseris, Paides ja Kuresaares.

Meie Turg

ÜLEMAALINE TÖÖSTUS- & KAUBANDUSLINE KUUKIRI

Sisu:

	Lhk
1. Jõudu-edu!	482
2. Mõttemõlgutused näitus-messi puhul	486
3. Äriühingud	488
4. Mida pakub Eesti näitus-mess	490
5. Kes valitseb meil endiste gildede varanduste üle?	492
6. Teated Kaubandus-Tööstuskojast	494
7. Viljarikkalt Venemaalt	498
8. Ärimehe 16 tõde	500
Meie tööstusettevõtetest:	
9. Malmi- ja vasevalutehase J. Aivaz & Ko. tegevuse ülevaade	508
10. Mõnda kivide ümbertöötamisest	510
11. Martsipani ja šokolaadi vabrik Georg Stude	516
Majanduslised teated kaubandus-tööstusministeeriumilt:	
12. Eesti majandusline konjunktuur maikuul 1925. a.	540
13. Eesti kaubandusline läbikäimine A.-ühisriikidega	545
14. Eesti ja Ameerika ühisriikide kaubandusline kokkulepe	547
15. Reklaami oskus	548
16. Seemnekartulite kasvatus Eestis	550
17. Puu sissevedu ja hinnad Inglismaal	550
18. Inglise puuturg	551
19. Tollide ja aktsiisimaksude muutmised Inglismaal	551
20. Eesti-Skandinaavia vaheline kaubandus	553
21. Kalakonservide väljavedu Saksamaale	553
22. Informatsioon	554
23. Kuulutajate nimestik	559

Vastutav toim. A. Peal

Tegev toim. H. Anto

VÄLJAANDJA: KIRJASTUS „MEIE TURG“
Publishers: Meie Turg Co.

Tallinn (Reval), Narva maantee 50-a/4
Kõnetraat 22-08

Mõttemõlgutused näitus-messi puhul.

Kui tänavusel Eesti näitus-messil ümber vaadata, siis peab igaüks konstateerima suurt arenemist, mis aset leidnud meie näituste pikas reas. Just niisama, nagu pisukesest laulupeost, mida „isa“ Jannseni ja õp. Villigerode eestvõttel ligemale 60 aasta eest Tartus katseviisil toime pandi, arenes välja suur üleriikline laulupidu, mis kolme aasta eest Tallinnas ära peeti ja millest tegelikke osavõtjaid (lauljaid ja mängijaid) oli 12.000, niisama suur vahe on esimeste väljanäituste ja praeguse üleriikliku näitus-messi vahel. Väljanäitused (näituse nimetust varematal aegadel ei tarvitatud) olid varematal aegadel peaaesjalikult meie põllumajanduse peegeldajateks; eestkätt leidis väljapanekute seas põllusaadusi, kariloomi; hiljem pandi rõhku ka põllutööriistade ja masinate peale; veel hiljem ilmusid nais-terahvad oma käsitöödega, ja alles kõige hilisemal ajal omandasid Eesti näitused endale kaubanduse laatade ilme. Kui esimestel väljanäitustel pearõhku pandi ilusa ja täisnuumatud hobuse peale, keda peremees ligemale aasta otsa väljanäituse ettevalmistusel söötis ja puhastas, et oma traavliga kihelkonna või maakonna ees hiilgada, hakati hilisemal ajal, kui juba arusaamisele oldi jõutud, et piimakarja pidamine ennast paremini ära tasub kui nuumhobuse pidamine, näitustele lehma ja härgi välja tooma. Ja nüüd näeme endi näitustel, peetagu neid kas Tallinnas, Tartus, Viljandis või mujal, hobuste, lehmade ja teiste koduloomade kogude kõrval rikkalikke kogusid iga-tüübilisi traktoriseid, isesõitjaid, masinaid, elektriaparaate ja muid, rääkimata suurtest kogudest kõikisugu kauba-proovidest.

Tähendab, meie näitused on väljapanekute poolest suuri edusamme teinud.

Vähem edusamme ei ole olnud ka näituse vaatajate poolest. Tallinna Eesti näitused kestsid varematal aegadel 2—3 päeva. Kordkorralt omandas Tallinna Eesti näitus, mille korraldajaks oli Tallinna Eesti Põllumeeste Selts, ülemaalse ilme ja osavõtjate arvu võis kümnete tuhandetega arvestada. Et võimalust anda kõikidele asjasthuvitatuile näitust ja väljapanekute kogusid põhjalikult vaadata, näitusest midagi õppida, tuli näituse aega pikendada. Ja nii ei ole praegusel korral mõtet Tallinna näitus-messi kestvuse aega 2—3 päevaga piirata, vaid see kestab paar päeva üle nädala. Osavõtjate arv selle aja jooksul ulatab umbes 100.000-ni.

Aga veel mitmes teises suhtes on näitused, ja just nende korraldused, suurte sammudega edenenud. Kui endistel aegadel külamees oma kimli ehk kirjakuaga väljanäitusele tuli, siis oli tal esimeseks püüdmiseks auhinda saada. Ühte looma söödeti ja joodeti terve karja ja majapidamise kulul, et aga... auhinda saada! Ja ilus hobune tõi peremehele sagedasti auhinna koju, ilma et näituse korraldajad ja auhinnamõistjad vaevaks oleksid võtnud tähelepanemisele võtta, et selsamal mehel kodus teised hobused „tuult kardavad“ ja kari jalgedel vängub. Kusagilt nurgatagant kaevati kõige suurem kapsapea ehk kõige pikem tort teravilja välja, toodi näitusele ja viidi auhind koju... eeskujuliku aia- või põllupidamise eest! Aga selsamal mehel kasvasid põllul lillekad, sest varblased väetasid tal väljasid. — Kusagil väljanäi-

Asutatud
1864



Tallinn,
Pikk t. 16



Vabriku märk

V a n e m

Martsipaani- ja shokolaadivabrik

GEORG STUDE.

Alaline kauba väljapanek.

Kõige mitmesugusemad järelaimamised martsipaani- ja nagu puu- ja aiavili, juust, leib, või, kilud kurgid, sink jne.

Martsipaantordid Tallinna piltidega jne.

Magusate tervituste saatmine posti kaudu, ka väljamaale, vähemalt Emk. 150.— ettemaksmisel.

Gegründet 1864.

Reval, Langstrasse 16.

Ä l t e s t e

Marzipan- und Schokoladenfabrik

GEORG STUDE.

Ständige Ausstellung

der verschiedensten Marzipan-Nachahmungen, wie: Früchte, Gemüse, Käse, Brot, Butter, Killo, Gurken, Schinken etc.

Marzipan-Torten mit Ansichten von Reval etc.

Post-Versand süßer Grüße, auch ins Ausland, gegen Einsendung von mindestens: Emk. 150.—

Fondée en 1864.

Réval, Pikk tään. 16.

La plus ancienne

Fabrique de Maspain & Chocolat

GEORG STUDE.

Exposition continuelle

de différentes imitations on maspain, telles que: fruits, légumes, fromage, pain, beurre, killo, concombres, jambon etc.

Tartes en maspain avec vues de Réval etc.

Expédition par poste des salutations douces, même à l'étranger, contre payement d'avance d'au moins 150 mark esthoniens.

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

Äriühingud.

Aktsiaseltsid, osaiühingud, täis- ja usaldusühingud ja erolepinguühingud

Äriilmas tuntakse mitmesuguseid äriühinguid. Kõige tuttavamad neist on aktsiaseltsid ja osaiühisused, mil- lele põhikirjad kohtuasutustes re- gistreeritakse, muidu nad ei omanda juriidilise isiku iseloomu ja õigusi. Vähem tuttavad on täis-, usaldus- ja eralepinguühingud. Viimaseid asu- tusi on meil küll olemas, aga nende asutamise juures tuleb sagedasti ilmsiks, et asutajatel enestel õiget et- tekujutust ei ole, missugused need asutused tõepoolest on, missugused seal osanikkude õigused ja kohused ja milline mainitud asutuste asuta- mise kord. Sellepärast pole vast üle- arune, kui „Meie Turu“ lugejaid kõigi nende küsimustega lühidalt tutvustame.

A. Aktsiaselts.

Aktsiaseltsi võib asutada kau- bandus-tööstusministri nõusolekul ja tema põhikiri tuleb rahukogus regist- reerida ning „Riigi Teatajas“ välja kuulutada. Aktsiaselts, nagu iga tei- negi ühing, moodustab eneses teatava teovõimeliste isikute kogu, kes ühise lepingu alusel, mida käesoleval kor- ral põhikirjaks nimetatakse, teata- vatel ühistel huvidel töötavad. Akt- siaseltsil peab olema teatav põhikapi- tal, mida nimetatakse harilikult *aktsiakapitaliks*. Liikmete (Aktsi- onäride) osad nimetatakse *aktsiateks*. Teatava ettevõtte aktsiatega, mille järele seltskonnas nõudmine, võib börsedel kaubelda, nagu iga teiste väärtpaberitega.

Osaühisused ei ole oma iseloomu poolest midagi muud, kui aktsiaselt- sid lihtsamal kujul. Nende asutamise kord on samane, kui aktsiaseltsidel, sellepärast oleks ilmaaegne neist siin kohal pikemalt juttu teha.

B. Täisühing.

Vene kaubandusseadustik määrab kindlaks, et: „*Täisühing seisab koos kahest ehk rohkem lepinguosalisest, kes kokku on astunud ühiselt ühise nimetuse all kauplemiseks. Ta kan- nab kaubamaja nimetust lepinguosa- liste nimede järele.*“

Näituseks asutavad hra A. Kask ja J. Lepp täisühingu teatavate ai- netega kauplemiseks, siis tuleb neil oma ettevõtet nimetada „Kaubamaja A. Kask ja J. Lepp.“ Sellega on avalikult näidatud, kes mainitud et- tevõtte täisõiguslised omanikud ja valdajad.

Isikud, kes soovivad äriliseks ots- tarbeks täisühingut asutada, peavad endi vahel kirjaliku lepingu valmis- tama, mis notaariuse juures kinnita- takse ja *linnaomavalitsuses* äriette- võtete nimekirjas registreeritakse. Sel kombel asutatud täisühingut loe- takse endise Vene senati seletuse jä- rele juriidilise isiku õigustega asu- tuseks.

Täisühingu leping peab olema kirjalik, ja nagu iga teinegi leping, ei tohi ta sisaldada eneses mingit seaduse ehk kõlbluse vastast. Le- pingule peavad alla kirjutama kõik need isikud, kes täisühingu asutami- seks kokku on astunud; juhtumisel, kui mõni ehk üks neist lepingule alla ei kirjuta, võib leping ka nende isi- kute suhtes, kes talle alla kirjuta- sid, oma maksvuse kaotada.

Kui mõneks otstarbeks täisühin- gut asutada, siis tuleb asutajatel sil- mas pidada, mis Balti eraseadus mainitud ühingute kohta nõudmis- tena üles seab.

(Järg lhk. 528)

**BALTI PUUVILLAKETRAMISE ja KUDUMISE
V A B R I K U
AKTSIA - SELTS
T A L L I N N
A S U T A T U D 1898**

JUHATUS: TALLINN, S. KARJA TÄN. 13, TEL. 24-28

SINDI KALEVIVABRIKU ÜHISUS

**END. WÖHRMANN & POEG
SINDIS, PÄRNU LÄHEDAL
ASUTATUD 1834. AASTAL**

JUHATUS: TALLINN, S. KARJA T. 13. TEL. 5-75 JA 22-29.

LADUD:

TALLINN, SUUR KARJA TÄN. 13. TEL. 2-41 JA 24-66.

OSAKONNAD VÄLJAMAAL:

**RIGA, GREHZINEEKU EELA 12 KOVNO, SCHLOSS-STR. 2-a
HELSINGI, MIHAELSGATAN 19**

TRIKOO- ja SUKAVABRIK

O. KILGAS

Tallinn, Prii t. 3 Telefon 2-23

ESIMENE MEHAANILINE

TRIKOO- ja SUKAVABRIK

EESTIS

Valmistab puuvillast ja villast trikood kangastena, trikoo meeste- ja naisterahva pesu, trikoo laste ülikonde, sukke ja sokke ning igasugust villast ja puuvillast kujutud kaupa

Kaup nägus ja vastupidav.

Hinnad mõõdukad Müük ainult engros

Prière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“

Mida pakub Eesti näitus-mess:

Töösturile.

Ei loeta nüüdsel ajal enam elu-tõeks rahvasõna „Kodu laps kuulsam — ahju peal ausam.“ Kui vanast ebavooruseks loeti liiga tihti ennast teiste hulgas näidata, siis on nüüdsel liikumise ajajärgul lugu otse ümberpöördud. Seda tõendavad juba kas või need arvurikkad ekskursioonid, mida iga aasta üsna noorukesed kooliõpilased ette võtavad. Liikuda, vaadelda, ennast vaadelda lasta — selles seisab tähtsus.

Veel suurema tähtsuse omab liikumine, vaatamine ja näitamine töösturi kohta. Tööstur on väärtuste looja. Kuid mis kasu saadaks need väärtused, kui nad kellelegi teadmata looja kodus lasuksid. Kui tööstur looks nagu müütiline kujur, kes oma kujusse nõnda armus, et ta seda kellelegi ei näidanud? Niisugune väärtuste loomine oleks suurim mõtetetus. Aastatuhandete taga on need ajad, kus igaüks lõi ainult iseendale, lõi nõnda palju, kui tema tarviduseks kulus. Ammugi möödunud on ka need ajad, kus tööstur kogu oma üleliigse tagavara kaasa võttis, sellega rahvarikkasse kohta läks ja seal need tagavarad mõnesuguste teiste, temale tarviliste tarbete vastu ümber vahetas. Olgugi, et need ajad olid meie praeguste, moodsate messide alguks.

Kuid meie tööstur näikse tihti veel eelmisest rahvasõnast kinni pidavat. Nagu ei tihka esineda võimalikult sagedasti ja võimalikult silmapaistvalt. Püütakse nagu häbeneades eemale jääda, kartes vist ettekumises süüdistatud saada. Või arvatakse, et messist osavõtt ei tasu vaeva, ei tasu kulusid? Meie ei tohiks kulude asjus nii väiklased olla,

sest iga esinemine nõuab kulusid. Ma olen eelmistel messidel tähele pannud, et kord see, kord teine meie suurematest ja soliidematest vabrikutest oma väljapanekutega messil puudub. Millega seletada niisugust nähtust? Kas ei arva puudujad ehk, et Eesti mess neile ometi midagi isäralikku pakkuda ei suuda? Missugune valearvamine. Ärge unustage, et mess peale muude üks suurepäralisematest reklaamabinõudest on. Kuid meil hinnatakse ju reklaami veel nii ülekohtuselt vähe. Messist osa võttes olete demonstreerinud oma saadusi vähemalt mitmekümnele tuhandele vaatajale. Ja ärge arvake, et see mõjuta jääb, kuigi teie messi jooksul ehk ühtegi äritehist ei tee. Kuid vaatajale jääb nähtud saadus meele, ja tarvekorral teab ta, kuhu pöörata, olgugi, et ta selle juures seletama ei hakka, et mess temale selleks tõuke on annud. Ehk on tal see ka koguni ununenudki. Kui nähtud väljapanekud on tal, võib olla, alateadliselt silmi ees seisnud.

Või miks kardate nii väga reklaami? Arvate, et see liiga turu järele kisav on? Kuid seejuures kaebate turgude puuduse üle.

Vaadake suureilma ärimehi. Teie leiata igal messil terve rea ilmafirmaid, kes iga aasta järjekindlalt esinevad. Kas on neile Eesti väike turg, mida nad üheainsa päeva toodanguga üle ujutada võivad, nii väga tähtis? Mitte sellepärast tähtis, et Eesti oma ärajäämisega nende toodangus vähematki kõikumist võiks tuua. Kuid nemad talitavad õige ärilise põhimõtte järele, et iga uus juurevõidetud tarvitaja tähtis on. Ja veel edasi — kui ma oma tarvitajale

H. WEIDEBaum

TALLINN, VILMSI TÄNAV 5-A, K. 2.

KÖNETRAAT 18-33.



MÜÜB LADUST:

„Diamond Prince“

ja

„Alminko - Patent“

JAHU,

suhkrut, riisi, kohvi,

teed ja manna.

A/s „EXTRAKTOR“

TAIMEVÕI ja ÕLIDE VABRIKUD
TALLINN, TELLISKIVI T. 9. KÖNETR. 29-03

Valmistab ja pakub austatud jällemüüjatele ning
tarvitajatele

TAIMEVÕID
„EXTRA“ ja „PRIMA“

Iseäralikult puhastatud ja maitsevat PÄEVALILLE ÕLI
Seebivabrikutele puhast. ja puhastamata KOOKUS-
RASVA

LINAÕLI, VÄRNITSAT j. m.

Say you saw it in „Meie Turg.“

Kes valitseb meil endiste gildede varanduste üle?

R. Berendsen.

Asutav Kogu võttis 9. juunil 1920. a. seisuste kaotamise seaduse vastu. Selle seaduse järgi: 1) kaotati Eesti demokraatlikus vabariigis kõik seisused ära; 2) kaotasid Eesti vabariigis oma jõe ja maksvuse kõik seadused ja määrused, mis sisaldavad seisuslikke õigusi, eesõigusi, kohustusi ja õiguste kitsendusi ehk üldse seisuslikke iseäraldusi.

Sellesama seaduse § 5. alusel võetakse gildede liikuvad ja liikumata varandused ühes arhiivide, kirjade ja raamatukogudega, samuti ka nende valitsemisel olevad varandused ja nende poolt ülevalpeetavad asutused vabariigi valitsemisele töö- ja hoolekandeministeeriumi kaudu, kes ajaviitmata on kohustatud ette panema seadusandlikule võimule seaduseelnõu ülevõetud varanduste edaspidise saatuse kohta. Linnade omavalitsuste poolt gildede valitsemise alla antud varandused antakse linnadele tagasi.

Nii räägib seaduse tekst.

Nagu sellest seaduse tekstist näha, võeti gildede varandused ainult ajutiselt vabariigi valitsemisele ja anti töö- ja hoolekandeministeeriumi korraldusele. Ajutiselt sellepärast, et sellesama seadusega töö- ja hoolekandeministeeriumile ülesandeks tehti ajaviitmata seaduseelnõu esitada seadusandlikule võimule (Riigikogule), mis ära määraks nende varanduste edaspidise saatuse.

Termin „ajaviitmata“ on aga õige venivaks muutunud, sest nende ridade kirjutaja teada ei ole endiste gildede varanduste suhtes seaduseelnõu veel Riigikogu ette jõudnud, olgugi et seisuste kaotamise seaduse vastuvõtmise päevast (mainitud seadusel

oli edasilükkamatuse iseloom) juba rohkem kui viis aastat möödas on. Gildede varanduste küsimus on endist viisi lahendamata, nad seisavad töö- ja hoolekandeministeeriumi korraldusel, aga väljavaadet, mis nendega tulevikus sünnib, ei ole praegu mingisugust.

Kaupmehi ja töösturisi aga huvitab gildede varanduste küsimus väga. Ei olnud ju endised gilded midagi muud, kui selleaegsed kaupmeeste, töösturite ja käsitöölise kutseasutused. Need kutseasutused muutusid ajajooksul teatavateks seisuslikkudeks asutusteks, sest tekkis ju sel ajal üle Lääne-Euroopa kaupmeeste ja käsitöölise seisused. Gildede varandused on seega ka kaupmeeste, töösturite ja käsitöölise endiste kutseasutuste varandused ja kaupmeestel ning töösturitel ei ole kaugeltki ükskõik, kuidas nende kutseasutuste varandustega, mis aegade jooksul korjatud ja kogutud, nüüd ümber käiakse.

Endiste gildede ärakaotamisega jäid kaupmehed ja töösturid ilma kutseisituseta. Tõsi küll, gilded, kui keskaja pärandused, ei vastanud praeguse aja nõuetele ja nad olid paratamata kadule määratud, aga selle asemele tekkis tarvidus uue ja ajakohase kaupmeeste ja töösturite kutseisituse järele kaubandus-tööstuskoja näol, nagu meid Lääne-Euroopas igas riigis leiame. Ja Riigikogu võttiski 11. detsembril 1924. a. kaubandus-tööstuskoja seaduse vastu. Koja enese elluviimine on praegu vahest ainult kuu ehk paari küsimus, nii et Eesti kaupmehed ja

(Jürg. lhk. 532)

Die beliebten Pakete

liefern wir für nur 10.— Goldmark

==== Portofrei ins Haus. ====

Pakete A enthält:

500 Haarlemer Blumen-
zwiebeln in den schönsten
Sorten wie Anemonen, Begon-
nien, Gladiolen, Lilien, Mont-
bretien, Ranunkeln u. s. w.
500 dieser schönen Sorten
für nur G.-M. 10.—

Pakete B enthält:

100 Stauden in 20 Sorten
mit Namen wie Asters, Chri-
santhemums, Coreopsis, Del-
phinien, Iris, Lupinus, Pa-
paver, Pyrethrum, Phlox,
Paeonias u. s. w. 100 dieser
ausgesuchten Stauden
für nur G.-M. 10.—

PAPENDRECHT & Co.

BLUMENZWIEBELN und STAUDEN KULTUREN
HILLEGOM (HOLLAND).

TSEMENT KATUSEKIVA, torusid kaevuraketeks, kanaliseerimiseks, lampkasteks, klosettideks, põllutorutamiseks, sildadeks; RAUBETOON TORUSID sildadeks; ehitus-, õõnes-, korstna ja parkettkiva; trepiastmeid, klosetiistmeid, kõnniteeplattesid, aia- ja muruposte; veetõrvi köögi, karjalauda ja aia tarvis; hauakäppaid ja matuseplatsi ilustusi; põllu- ja heinamaa trulle j.n.e. soovitab kõrges häduses odavate hindadega tsementsaaduste tööstus

V. SÄRG

TARTUS,
KONTOR: PROMENADI T. 2,
kõnetr. 78.

ESIMENE TARTU
KOMPVEKI VABRIK

J. KONT

TARTUS,
Aurlaeva t. 1.



SOOVITAB SUURES VÄL-
JAVALIKUS:

karamelle, purgikompevka,
shokolaadi kompevka, mar-
melaadi, biskviite, pränikuid
jne. jne.

HINNAD MÕÖDUKAD.



Teated Kaubandus-tööstuskojast.

Ettevalmistustööd Kaubandus-tööstuskoja elluviimiseks hakkavad lõpule jõudma. Nagu kuulda, on koja juhatuskiri ja valimiste kord neil päevil valitsuse poolt kinnitust leidnud. Valijate nimekirjad on juba mõnda aega valmis trükitud ja moodustavad kokkukõidetult soliidse raamatu 224 lhk. Nimestiku valmistamine oli

Ajutisel komiteel suurematest tehnilistest tööddest, mis raskendatud eriti selle läbi, et kõik sellekohased eel-tööd puudusid ja tulid teha esmakordselt. Kokku on valijaid 8.384, kes jagunevad 12 valimisjaoskonda ja kujunevad arvuliselt nagu järgmine tabel näitab:

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA VALIJATE ARVUD

Valijate nimekirja järele 1925 a.

Valimisjaoskonnad	Valijate arv						Kokku
	I. I.	II. I.	III. I.	IV. I.	V. I.	VI. I.	
1. Valimisjaoskond — Tallinna linn ja Harju maak. ühes Baltiski linnaga.	21	632	996	86	604	160	2499.
2. Valimisjaoskond — Haapsalu linn ja Lääne maakond.	—	55	139	—	120	51	365.
3. Valimisjaoskond — Paide linn ja Järva maakond.	—	69	163	3	55	—	290.
4. Valimisjaoskond — Rakvere linn ja Wiru maakond.	2	86	350	1	191	15	645.
5. Valimisjaoskond — Narva linn.	—	60	194	—	52	7	313.
6. Valimisjaoskond — Tartu linna ja Tartu maakond.	6	292	844	18	499	46	1705.
7. Valimisjaoskond — Viljandi linna ja Viljandi maakond.	1	116	243	5	234	—	599.
8. Valimisjaoskond — Pärnu linn ja Pärnu maakond.	2	127	389	5	211	45	779.
9. Valimisjaoskond — Valga linn ja Valga maakond.	1	84	174	1	93	—	353.
10. Valimisjaoskond — Wõru linn ja Wõru maakond.	1	67	226	1	140	—	435.
11. Valimisjaoskond — Petseri linn ja Petseri maakond.	—	47	90	—	40	—	177.
12. Valimisjaoskond — Kuresaare linn ja Saare maakond.	—	33	95	—	77	19	224.
Kokku	34	1668	3903	120	2316	343	8284

AKTSIA-SELTS
KONZENTRA

TALLINN EESTI TELEFON 8-62
 Pikk tänav nr. 39 Telegr.: Konzentra

„RENAULT“

Sõiduautod 4—40 hp. ∴ Veaautod 1/4—10 ton.
 Autod kõik piduritega nelja rattale
 Traktorid igaks otstarbeks

„Dunlop“



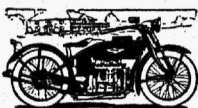
**Auto-, mootor- ja
 jalgratta kummid**

„Swift“



„Simson“

JALGRATTAD



HENDERSON

4 tsil. mootorrattad (Ballonkummidega)

AUTOMOBIILEDELE:
 osad, materjaalid ja tarbe-
 ained



JALGRATASTELE:
 kõik osad, materjaalid ja
 tagavara jaod

Kõige kasulikum sisseostukoht jälle müüjatele

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

Et kohtadel oleks inimesi, kes võiksid seletusi anda valimiste korra kohta ja ka valimisi endid korraldada, selleks nimetati Ajutise ko-

Valimisjaoskonnad.

2. Valimisjaoskond —
Haapsalu linn ja Lääne maakond,
asukoht Haapsalus.

3. Valimisjaoskond —
Paide linn ja Järva maakond;
asuk. Paides.

4. Valimisjaoskond —
Rakvere linn ja Viru maakond;
asuk. Rakveres.

5. Valimisjaoskond —
Narva linn; asuk. Narvas.

6. Valimisjaoskond —
Tartu linn ja Tartu maakond;
asuk. Tartus.

7. Valimisjaoskond —
Viljandi linn ja Viljandi maakond;
asuk. Viljandis.

8. Valimisjaoskond —
Pärnu linn ja Pärnu maakond;
asuk. Pärnus.

9. Valimisjaoskond —
Valga linn ja Valga maakond;
asuk. Valgas.

mittee poolt 12 valimisjaoskondade toimkonda kellede koosseis on järgmine:

Toimkonna liikmed.

1. Peeter Reikmann.
2. Eduard Siegfeldt.
3. Ernst Evald.
4. Julius Koppel.
5. Jüri Tamverk.

1. Artur Ahlmann.
2. Karl Iohanson.
3. Emil Koik.
4. Eduard Steinberg.
5. Jaan Margus.

1. Johann Hubel.
2. Juhan Veske.
3. Karl Einberg.
4. Nikolai Erna.

1. Peeter Lemming.
2. Juhan Toming.
3. Artur Olev.
4. Jaan Offril.

1. Hans Orav.
2. Aleksander Pääsuke.
3. Hans Lell.
4. Julius Lill.
5. Artur Faure.
6. Karl Koppel.

1. Hermann Jürgens.
2. Johann Alver.
3. Eduard Kelvets.
4. Magnus Laamann.
5. August Lõhmus.

1. Aleksander Adamson.
2. Karl Koppel.
3. Martin Kõösel.
4. Villem Sumberg.
5. August Klein.

1. Karl-Oskar Uibopuu.
2. Theofil Kikkas.
3. Märt Gross.
4. Voldemar Neumann.
5. Jaan Pöder.

10. Valimisjaoskond —
Wõru linn ja Wõru maakond;
asuk. Wõrus.

1. August Ebber.
2. Johan Mõttus.
3. Samuel Songi.
4. Johann Tilger.
5. Jaan Kiessler.

11. Valimisjaoskond —
Petseri linn ja Petseri maakond;
asuk. Petseris.

1. Alfred Meomuttel.
2. Aleksei Duplevski.
3. Oskar Varik.
4. Karl Piirisild.
5. August Suija.

12. Valimisjaoskond —
Kuresaare linn ja Saare maakond;
asuk. Kuresaares.

1. Aleksander Allik.
2. Roman Schvalbach.
3. Oskar Liiv.
4. Iohannes Kahu.
5. Albert Koost.

Nii on valimiste tehnilised eeltööd peamisi kõik tehtud ja tuleb ainult oodata valimisi, mis arvatavasti oktoobri esimese poole peale määrata-

takse. Nüüd on kord valijate käes valimiste eeltööde peale mõtlema hakata.

Lp.

ESIMENE EESTI KINNITUSE SELTS

.....
Peakontor
ja juhatus
Tallinnas
Lai tän. nr. 1
(omas majas)
.....



.....
Agentuurid
linnades,
alevites
ja
:-: maal :-:
.....

TULEKINNITUS

KLAASIKINNITUS

KODULOOMADE KINNITUS

õnnetuste, haiguste, katkude ja varguste vastu

MURDVARGUSE VASTU KINNITUS

ELU JA KAPITAALIDE KINNITUS

Kinnituskasud ja kinnitustingimised soodsamad, kui teistes kinnitusseltsides.

Prière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“

Viljarikkalt Venemaalt.

Kuidas on Moskva varustatud toiduainete ja tööstussaadustega?

Nõukogude Venemaa kaubanduslised esitajad on viimasel ajal õige uhked. Uhke näo teevad nad iseäranis uutes rajariikides, kus nad seletada püüavad, et Venemaal nende riikide turgusid tarvis ei ole, sest Venemaal olla tööstusevalmistusi küllalt ja käesoleva aasta rikkalik viljasaak andvat võimalust sadandeid miljonid puudasid vilja välja vedada. „Küsimus on, kas meie aga teile üldse vilja müüme!“ nii ütlevad nad hooplevalt.

Selle uhkuse ettekäände all puuduvad tänavuselt näitus-messilt ka nõukogude Venemaa väljapanekud. Just nagu kaotaks Eesti näitus-mess selle läbi jumal teab kui palju! Ehk nagu oleksid nõukogude Venemaa poliitilised proovireisijad meie näitus-messel kes teab kui armsad ja igatsetud külalised! —

Kuidas aga lugu viljarikkal Venemaal tööpoolest on, sellest ulatavad teated nüüd ka Eestisse. Selgub, et paljudes viljarikkades kubermangudes tänavu just viljaikaldus on, nii et neist kubermangudest vilja välja-vedu ei saa, vaid isegi *uueks seemneks ei jätkuvat*. See on tõsine asi, kui arvesse võtta, et Vene suured linnad ise juba õige palju põlluprodukte tarvitavad. Ei tea, missugustest allikatest kommunistid siis need vilja tagavarad ammutavad, millega nad ilma ähvardavad üle ujutada.

Vene pealinn Moskva on ise praegu leivapuuduse hirmul. „Ekonomitsheskaja Schisn“, Nõukogude Venemaa ametlik majandusline häälkandja, kirjutab oma 173. nr. (31. juulist 1925. a.), pealkirja all „Kuidas on Moskva varustatud toiduainete ja tööstussaadustega“ sõnasõnalt järgmist:

„Oli Moskva kubermangu täidesaatva komitee koosolek. Moskva kubermangu kaubanduslisest seisukor-rast esines ettekandega seltsimees Harkov, millest selgus, et Moskva on leivaga varustatud tõeliselt kuni 15. augustini. (Sõrendus Vene lehe enese poolt). Augusti kuul kavatsetakse abinõusid käsitada, et Moskva viljajatagavara vähemalt poolteise kuu peale kindlustada.

Mineva aastast sissekukkumist suhkrutagavarade suhtes käesoleval aastal ette ei nähta. Võid on tarvilik arv. Taimevõi poolest on Moskva varustatud 25. septembrini. Soola ja liha poolest pole asi ka halb.

Tööstussaaduste suhtes on mingisugune sissekukkumine, sest riidekaup ja metallvalmistused viiakse praegu leivarikastesse ringkondadesse. (Vene lehe enese sõrendus).

Kubermangu täidesaatev komitee võttis vastu resolutsiooni, milles toonitatakse, et Moskva praegune varustuse seisukord rahuldav on; edasi toonitatakse vajadust *tööstussaaduste suuremahulgalist saatmist leivariikkastesse ringkondadesse, et selle läbi aidata Moskvat leivaga varustada* . . .

Vene ametlik leht on nüüd ise avameelselt välja ütelnud, et Vene pealinnal leiba on ainult 15. augustini. Kes Vene olusid tunneb, see teab ka, et Vene külast leiba Moskva teisel teel ei tule, kui vahetusainete vastu, mida Vene küla tarvitab. Eestkätt muidugi riidekaup, sest alasti talupoeg ei saa põldu harida ega vilja kogumispunktidesse vedada. Suured härrad, Vene praeguses keeles „seltsimehed,“ ise ütlevad avalikult, et kui korda ei lähe tekstiil- ja metallkaupade küladesse saata, siis leiva

saamine raske. Ja kui arvesse võtame, et Moskva leiva tagavara 1. augustil oli olinult 15. augustini, siis võib väga loomulik olla, et sel ajal, kui väike Eesti oma näitus-messi peab — tööstus-kaubanduse püha pühitseb — Moskva „seltsimees“ leivapuudust tunneb. Sest kui moskvlastel korda ei läinud sitsi ja „küradinahka“ küladesse viia, siis ei olnud neil ka kuigi suurt lootust leiva saamiseks.

Üks on aga vastuvaidlemata kindel: meie kaubandusringkonnad eksivad õige rängalt, kui nad kauba-saamise lootusi Venemaa peale panevad. Nad eksivad kahel põhjusel. Esiteks ei ole praegune Venemaa enam kaugeltki endine Venemaa, kus tööstuse valmistusi ja põllusaadusi suurel hulgal ladudes seismas ja kust neid kerge oli kätte saada. Praegune Venemaa on osalt tühi ja paljas, kommunism on teda kõrbeks muutnud. Teed ja ühendusabinõud on puudulikud ja viletsad. Kaup, mis Ameerikast tellitud, võib rutem kohale jõuda, kui kaup meie idanaabrit Venemaalt.

Teiseks ei tohi venelaste peale sõnapidamise suhtes praegusel korral kuigi suuri lootusi panna. Nemad teevad oma viljapuudad ja või kilogrammid *poliitilisteks* kaubandus-artikliteks. Nendega meelitavad nad kord Eestit, kord Lätit, kord Inglismaad. Seda teevad nad eht taskukunstniku osavusega, et igalpool nõukogude Venemaa rikkust demonstree-rida, rikkust, mida aga tööpoolest olemas ei ole. —

Ja lõpuks: Niipalju kui kaupmehi Venemaaga kaubandusliselt õnne on katsunud, ei ole ükski neist veel Venemaalt omale uusi pükse saanud. Oma vanu pükse on aga paljud sinna pidanud jätma. — *Ökonomist.*



VALMISTAB

kõiksugu

**MÄLESTUS-
SAMBAD,
FASAADE**

ja kõiki sellel
alal ettetulevaid

T Ö I D

kodumaa

ja

väljamaa

**kunstnikkude
kavandite**

järele.

Ärimehe 16 tõde.

(Algus „Meie Turg“ nr. 8.)

9. TÕDE.

Omahind seisab koos algkuludest ja ülalpidamiskuludest.

Olgugi, et see niisama selge on, kui $2 \times 2 = 4$, on siiski tähelepanematus selle nii lihtsa tõe vastunii mõnigi vabriku, ärimehe ja ka pere hukatuseks saanud. See on iseäranis viimase 10—15 a. jooksul suure tähtsuse omandanud.

Kulude seisukohalt erineb meie praegune ilmaelu täitsa meie vanaisade ajast. Meie maksame, maksame — — — ja maksame alati ja ühtepuhku. Iga sammu peal saame meie rahast lahti.

Iga asja ostuhind on kui *esimene sissemaks*. Näit.: Teie ostate omale gramofoni. Oletame, et Teie ta ostsite! Mis on Teil olemas? Mitte kui midagi! Gramofon üksi ei ole miski otstarbekas kõlbulik. Ta on ainult *ettekääne* plaatide ostmiseks terve Teie eluaeg. Just pääsetäht uutele ostudele.

Teie ostate auto. Annate teatud summa välja. Teil on arvamine, et see kulu oli ühekordne, et Teie sarnastest kuludest nüüd eluksajaks lahiti olete. Kuid Teile hakatakse arveid andma. Peale 20 arve hakkate mõtlema, et auto on nagu mõni kallipalgaline ametnik.

On olemas asju, näit. kalliskivid, mis oma hoidmiseks silmapilgul nagu mingit lisakulu nõudma ei näi. Kuid nende kui mitte produtserivate asjade ostmisel kaotate Teie protsendid nende alla kinni pandud kapitali pealt. Peale selle on nende varguse kui ka kaotuse riisiko suurem, kui lihtsal raha panka panemisel.

Mõnuse ja uhkuse alal on kindlaks tehtud, et iga asi läheb rohkem maksma, kui esialgu arvatud, sest et ühe asja ostmise kutseb teise omandamise esile.

Hea vanaaegne idamaa vaip sobib ainult hea perketi peale. Hea perkett sunnib Teid seinapaberisi vahetama. Uued kenad tapeedid nõuavad vastavaid ukse ja akna eesriideid jne.

Sõna *summa* on kõige suurem petlikum sõna ärielus. See on koorem, mis seda raskemaks läheb, mida kauem Teie teda kannate. See sõna on kõige petlikum ja kardetavam. Kui palju ärimehi on korstnas ainult selle läbi, et öieti ei ole *summaga* arvestanud.

Täielik omahind ei ole mitte lihtne, vaid äärmiselt keeruline asi. Ta seisab paljudest osadest koos ja neid peab oskama lepitada.

Mitmesuguste kaupade omahinna kalkulatsioon nõuab arvestamist, mis oma evolutsioonis kaugele on läinud vanaaegsete raamatupidajate kartmata mõttemõlgutustest. Praegusaja raamatupidaja on hoopis muud kui ainult arvemasin. Ja raamatupidajat ei saa masina vastu ümbervahetada. Ta teab, mis tähendavad arvud.

Suurem hulk suuremaid ettevõtteid kasutavad nende teeneid ja ei saa nendest lahti. Neile makstakse kõrget palka ja nad võtavad juhatuste koosolekutest osa. Ja mitte ainult üks ettevõtte pole nende poolt päästetud.

Ja tõesti, ettevõttes, kus on 500 ametnikku, tasub „omahinna ekspert“ oma palga, korteri ja ka maksud ainult ajakahase raamatupidamise süsteemi organiseerimisega.

1000

automobiili, veoautot, mootor-
ratat, taksomeetrit
igasuguseks otstarbeks
uued ja pruugitud heas seisukorras.

Väga kasulikud ostuvõimalused! Teatage
meile oma tarvidustest!

W. BORKOVSKI

14, Chemin des Lacets, Sevres (S. et O.)
FRANCE.

Sooviteläbimüüki-eksporteerige!

**Võtame oma peale kapitaalivõimu-
liste esimesejärgu Eesti töösturite
ja äride esitlusi Prantsusmaal**

Peaained:

Kilu

Sprotid

Kala

Kartulad

**Peale selle veel muud kaubad nagu
lina, liha, või jne.**

**Proovid ja hinnad ühes maksutin-
gimustega cif Havre**

**W. Borkovski, 14, chemin des Lacets
Sevres (S. et O.) France**

Kirjavahetus: Eesti, Vene, Saksa, Prantsuse ja Inglise keeles

Kõige tähtsamad sõnad selles tões on *summa* ja *ülevalpidamine*.

Ettevõtetes on väga tähtis kokku võtta üksikute omahindade *kogusumma*.

Esiteks vaja teada endised hinnad, siis praegused ja siis, missugused nad tulevikus saavad olema. Viimane on iseäranis väärt. Mitmel puhul võite Teie hinde reguleerida; Teie võite neid ette teades olla informeeritud ja võite arendada iseäralikku haistmist sel alal. Arusaadavalt on see palju väärtuslikum, kui mineviku konstateerimine.

Tegdmise sisu on ettenägemine. Kõik, mis ei ennusta tulevikku — pole teaduslik. Kui kas või 3 minutit varem ette näeks, mis sünnib börsel, ma oleks maailmas kõige rikkam mees.

Sellest näete Teie tarvilust alalise, täpse ja täieliku omahinna uurimiseks. Siin ei või peatuda millegi umbkaudse juures.

Faktide asemele tuleb numbrid asetada, ja numbrid tabelitega ettekannetesse vahetada.

Ainult siis saab ärimeeses või tööstur tunda, et hoiab äri oma kätes, kui ta alati täpselt saab aruanded igalt oma ettevõtte osakonnalt. Kui osakonna „köver joon“ tõuseb tähendab kõik on korras ja osakond võib oma enese tiibadel lennata. Kui köver joon langeb, tähendab valmib hädaoht.

Paljudele meist näivad „ärid“ olemas alaliseks pingutuseks omahinna alandamisele. Nii on ta ka tõepoolest ja nii saab ta alati olema!

Ja ei võigi olla teist probleemi, peale lõpmata probleemi alalise omahinna vähendamisest.

10. TÕDE.

Enne kasude kokkuvõtmist on vaja kokku arvata üldised kulud.

Enne kasude kokkuvõtmist on vaja kokku arvata üldised kulud.

Viimasena saab tasutud kapitalist...

Kapitalist on redeli all, kuigi tema see on, kes julgelt ette võtab „äri“ ilma garantiita, tasuta ja katsub seal kallal oma õnne.

Selle asemel, et olla rõõvel, nagu teda mõned naiivid teoreetikud kujutavad — on tema, selle vastu, ilma alusmüüri kandja.

Tõepoolest, kõik teda alati söimavad, aga senini igäüks *sorib tema* taskutes.

Kapital septses hiigla projekti. Ta seab selle jalule, annab sellele oma varanduse, maksab töövaeva, kõigile tema abilistele, asjatundjatele, ja peale selle, arusaadavalt, maksab maksud ja kohustused. Ta kannab riisikot mitmesuguste juhuste vastu, haviiride vastu laevadega, streikide ja tulekahjude vastu. Ta aitab suure arvu inimeste olemasolemist, kes tema ettevõtte saatuse vastu täiesti ükskõiksed on. Ja ainult, kui kõigile makstud on, saab ise, kui üldse veel midagi järgi jääb!

Õige tihti jääb kapitalistile ainult koorukesed ja raasukesed — õige tihti ka mitte midagi. Tihti ka jääb ta omast varandusest ilma ja vaat siis tunneme alles selle õpe tõde.

Enne kasude kokkuvõtmist vaja kokku arvata üldised kulud. Kui harilik kodanik sellest aru saaks, siis saaks rahamehe vaeva ja töö peale vaadatud kui hariliku takistustega sõidu peale.

Ei ole kõik kuld, mis hiilgab

Seepärast ettevaatust õmblusmasina ostul.



Ainult **Mundlos** - **Original** - **Viktoría** õmblusmasin garanteerib Teile absoluutse vastupidavuse, imeilusa piste ja käräta käigu ühenduses elegantse välimusega.

Odavad hinnad. Järeelmaks võimaldatud. Tikkimisõpetus maksuta.

Lier & Rossbaum, Tallinn, Rataskaevu t. 5, kõnetr. 27-34.

MEHAANILINE
MÖÖBLITÖÖSTUS

M. PRESS

TARTUS
KARLOVA T. 69
KÖNETRAAT 8-01

SOOVITAB

JALUTUS- KEPPISID

SUURES
VÄLJÄVALIKUS



— HOLSTINA RIIDEVÄRV —
Bielefeldist Saksamaal, kodus
tärvitada villase, puuvillase,
linase ja siidriide värvimis-
seks, üle 30 isesuguse värvi.

— HOLSTINA RIIDEVÄRV —
on pakitud tina paberisse, ei
lähe niiskeks, ega kuivas ko-
has rikke. On kaupmeestele,
kei pole ühesuguseid kuive
ruume, kõige kasulik pidada.

— HOLSTINA RIIDEVÄRV —
on saada igas värvikaupluses.
Pealadu ja esitus Eestis:
ERNST BUHRE,
väfiskauband. kontor Tallinnas,
Toompeestee 3-14. Kõnetr. 8-91.

TORMOLEN & Ko., TALLINN

Vene tän. 11a.

Telefon 15-02.

Raadio aparaadid
Gramofoonid ja plated
Jalgtratted ja nende osad
Foto tarbed (peaesitus Lumière &
Jouglu, Paris).

En gros.

En detail.

Järelepärimistel nimetage „Meie Turg'i.“

On suur eksitus, nagu seda kõik teevad, arvata, et kapitalistid teenivad pöörast raha. Sotsialistide gruped toetavad seda arvamist. Siit selgub esiteks, et kapitalisti peale vaadatakse igalpool kui seltskonna vaenlase peale ja, teiseks, et paljud katsuvad ise saada „kapitalistiks,“ mitte siiski teades teid, kuidas seda saavutada. Adam Smith ütles, et „töö on kõigi rikkuste allikas,“ kuid ei määranud täpselt, mis tähendab „töö.“

Ilmus Karl Marks, sotsialismi isa, võttis Adam Smithi põhimõtte ja tegi sellest loogilise absurdi. Ta kuulutas, et *töötasu. töölis*ele saavutab rikkust, ja süüdistas kapitalisti selles, et viimane röövib töörahvast.

Tegelik elu aga näitab selgelt tõe, et *rikkus tuleb mitte tööst, vaid ajudest.*

Töö iseenesest tekitab ainult viletsust ja vaesust! Alati ja igalpool on vaene see, kel ainult tarvitada oma käsitöö.

Ülesleidus, uue masina konstrueerimine, uute ressursside ülesleidmine tekitavad rikkust. Vatt, aurumasinna ülesleidja, saavutas rohkem rikkusi, kui kõik praeguse põlve tööliised. Vatti töötasu sai kapitalist. Kapital on väsimatuim tööline! Tema jaoks ei ole 8 tundi tööpäeva. Keegi teda ei kinnita varguste ja õnnetuste vastu. Temal pole vanaduse abiraha. Töö rohkus, mida tema korda saadab, on lihtsalt võrratu suur. Palju väsitavam kui füüsiline töö on vastutus tehtud otsuse eest. Tublit kapitalisti on niisama raske leida, kui anderikast näitlejat, elukujuraiujat. Nagu iga elukutselise, on ka temal oma geenius. Tema edus mängib „juhus“ minimaalset osa. Iga geniaalsus on tänu võlgu edu eest püsivusele ja piirita

enese intellikti arenemisele. Kapitalist ei ole asutaja-tekitaaja. Asutajal peab olema algatusannet. Tema algatab igat ettevõtet suurepäraselt, kuid ajab võimatu viletsalt.

Asutaja töö eraldub kapitalisti omast sellega, et esimene *mahu*tab ettevõttesse võõrast raha, kuna teine *annab* oma raha.

Tihti räägitakse, et kapitalist on „argpüks.“ Täiesti ebaõige! Kapitalist on alati julge ja tihti kuni häbematuseni. Ma heidan neile ette liiga suurt julgust ja seda, et nad ei kaitse ennast ettevaatuse abinõudega.

Siiamaale pole ilmunud raamatut „Kapitali pettumused.“ Kuid kui ta saaks kirjutatud, oleks ta niisama paks, kui „Briti entsiklopeedia.“ Seal võiks leida siis, et kõige hulljulgemad avantüüridest said ette võetud just kapitalistide poolt ja et nemed just valasid sinna kulda ämbritega.

Tööpöolest „mul on“ on parem kui kaks korda „mul saab olema.“ See on kõigi palgapeal elavate hüüdsõna.

Kuid kapitalist mõtleb just ümberpöördult: oma ühe „mul on“ on ta kergesti valmis vahetama kahe vastu „mul laab olema.“ Temal käib *lootus* saada enne saamist ennast. Sellepärast kõik, kes elavad ainult kasust, mida nad loovad — peavad harjuma toodud põhimõttega.

Kui see tõe õieti arusaadavaks saaks, siis vabaneks äriilm murest. Kõik Mihklid, Paulid ei pretendeeriks sugugi selle peale, et saada kapitalistiks.

Ärid jääksid ainult nende hoolde, kel on selleks eraldi anded, vilumus ja kes teab „äri“ seadustest ja harjumustest.

Lõpu seadus — on seadus kasu-dest.

A.-S.
**„ROTERMANNI
 TEHASED“**

Endine Chr. Rotermann. - - Asut. 1829 a.

TALLINNAS

Jaama nr. 1. Tel. n-rid 34-01, 34-02, 34-03,
 -- 34-04, 34-05 --

OSAKOND NARVAS: Tallinna tän. 7. Tel. 64.

ESIMENE ja KÕIGE SUUREM
 moodsam uuema aja tehnikaga nõuete
 järele sisse seatud

NISUPÜÜLI VESKI EESTIS.

Rukkijahu ja -püüli veskid. Auru kruubi-
 veski. Auru leivavabrik. Oma külmetus-
 maja.

**NISUPÜÜLI sõredat, poolsõredat, pehmet,
 mannat. RUKKIJAHU, rukkijahu, kruubid,
 tangud, kliid, loomajahu.**

Kõrgeväärtusline võltsimata kaup tehase
 templiga ja plommiga varustatud kottides.

A.-G.
**„ROTERMANN-
 WERKE“**

Vorm. CHR. ROTERMANN. - - - Gegr. 1829.

REVAL

Jaama (Station-Str.) nr. 1. Tel. Nr. Nr. 34-01,
 34-02, 34-03, 34-04, 34-05.

FILIALE in NARVA: Tallinna t. (Revaler-Str.) 7
 Telef. 64.

DIE ERSTE UND GRÖSSTE
 nach d. modernen Forderungen d. Technik
 eingerichtetete

WEIZEN-MÜHLE IN EESTI.

Mühlen für Roggen-Schrot u. Beutelmehl.
 Dampf - Graupenmühle. -- Dampf - Brot-
 bäckerei. Eigene Kühlanlagen.

WEIZENMEHLE: griffig, halbgriffig, Bäcker-
 mehle u. Manna. **ROGGEN-Schrotmehl** u.
 Beutelmehl. Graupen, Grütze, Kleie, Futter-
 mehle.

Hochwertige unverfälschte Ware in Ori-
 ginal-Säcken, mit Stempel u. Plomben der
 Werke versehen.

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

Siin teile kotitäis raha!

Tööline pistab käe ja võtab sealt kui palju tal saada. Tuleb ametnik ja teeb sedasama. Kirjutaja niisama ja tema järele maksuametnik. Siis tuleb omanik, selle järgi bankiir, siis raudteelane....

Lõpmata rongikäik!.. Missugune kokkuaietud sõrmede saba!.. Ja lõpuks, kui veel midagi koti põhja jääb — siis see saab kapitalisti kasuks.

Nii mineval aastal üks suurem autoettevõtte Ameerikas tegi äri 100.000.000 doll. eest. Kasu oli 7.000.000, sellest läksid 6.000.000 tagasi ärisse ja ainult 1.000.000 dividendiks. Iga müüdü auto, mille hind 2000, andis kapitalistile ainult 25 doll., kes riskeeris oma raha ettevõttesse mahutada.

Lubage teile seda seletada veel ühe näitega. Tom Hode, jalgpalli mängija murdis jalaluu ja hakkas lonkama. Et ta laialt populäärne oli, siis tegid tema austajad korjanduse, kogusid 1000 doll. ja ostsid temale äri — tubakakaupluse.

Kohe kauplemise algusel ilmusid viis vana sõpra ja ostsid igaüks ühe sigari. Tom otsustas, et äri läheb hästi ja hakkas ise kuuendat sigarit suitsetama. Kuue kuu pärast oli ta omaga läbi ja siis küsis ta eneselt: miks? Ta lihtsalt ei teadnud, et kuue sigari müügi juures — esimesed neli läksid sigarivabrikule tasuta tubaka eest, viiendama väärtus läks majaperemehele, maksuametile, gaasivabrikule jne. Ja ainult kuues sigar oma väärtusega läks temale, kui tema „ettevõtte“ kasu.

Üldised kuulud peavad kasu ees käima.. Tomi kasu aga, kes ei teadnud seda printsiipi, auras ära. Edu ei seis heas kauba valmistuses, suurtes läbimüükides, suurearvulises per-

sonaalis. Edu tuleb nähtavale aasta lõpul, ja alles aasta lõpul nähtavale tulev kasu näitab edu ehk ümberpöördult. Pea väljendus ärilistes ettevõtetes ei ole *brutto*, vaid *netto*.

Netto-kasu ongi see ülesanne, mida taga ajab „produktiivsuse kunst.“ Kui see ülesanne täidetud on — siis on ettevõtte edu käes.

Kui raudteeselts, tööstus ehk kauplus märkavad, et protsentuaalselt nende puhaskasu langeb, siis on juba hädasignaali: nende äri on hädas. Netto kasu vähenemine on just kui valu inimese kehas, kes annab märku haigusest või haavast... Mitte arv vaid kvaliteet on tähtis.

Kiviaja hiiglaloom (dinosaur) oli hiigla suur... ta on täielikult kadunud. Tema keha kaalus 4000 naela, aju aga — ainult 1 naela. Ta hukkus, sellepärast et ei olnud loodud pikaajaliseks olemasolemiseks. Inimene on väike elukas, kuid tema aju kaalub 4—5 naela ja sellepärast on ta dinosauruse üle elanud.

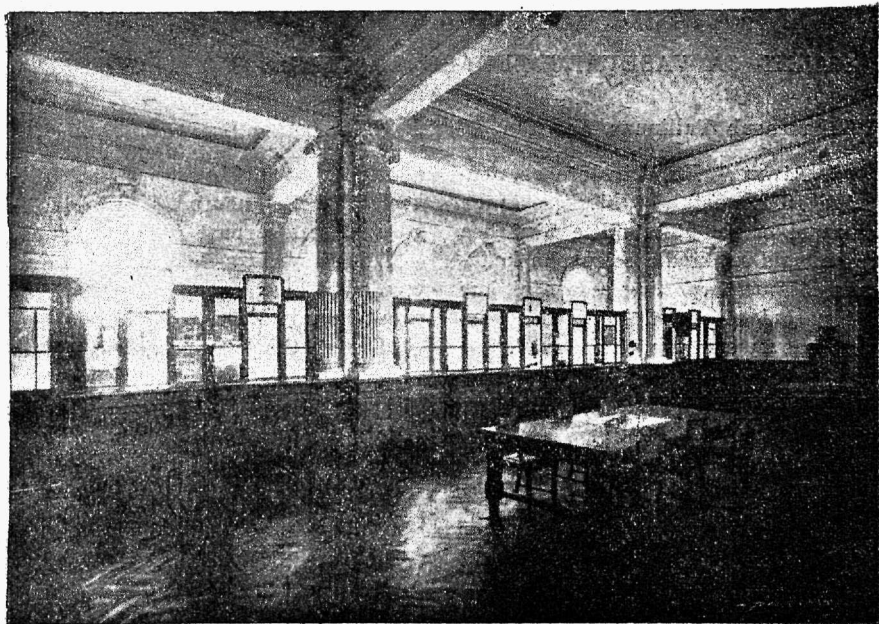
11. TÕDE.

Mida suurem riisiko, seda suurem peab kasu olema.

Äriettevõtetes ei ole absoluutset kindlust. Ei ole seal mitte midagi niisugust, mis ei või kukerpalli keerata ja mis ühel heal päeval ei kaoks nagu tina tuhka.

Riisikot ei saa ära hävitada — seda võib ainult vähendada. Riisiko on mitmes suuruses ja inimese võimuses on teda võimalikult väiksemaks teha. Muud ei või ka midagi meieaegses traagilises ilmas nõuda.

(Järg „Meie Turg“ nr. 10)



Operatsiooni saal.

EESTI PANK

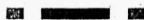
TELEGRAMMI AADRESS: „EESTIPANK“.

Põhikapitaal Mk. 250.000.000.—

Tagavarapak. „ 207.946.000.—



Pank toimetab kõiki pangaoperatsioone kodu- ja väljamaal: võtab raha hoiule, annab laenu, diskonteerib vekslid, ostab ja müüb välisvaluutat ja väärtmetalle, annab välja maksutähti, võtab oma peale raha edasisaatmise ja dokumentide inkasso. Korrespondendid kõik suuremad väljamaa pangad. Operatsioonid Venemaaga Gosbank'a kaudu.



Prière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“

Meie tööstus-ettevõtetest.

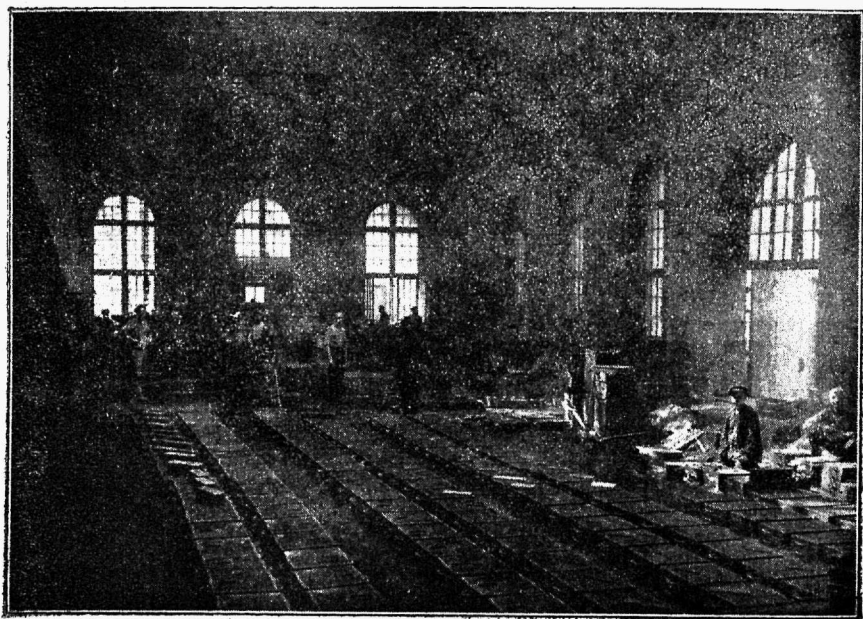
MALMI- JA VASEVALU TEHASE J. AIVAZ & KO. TEGEVUSE ÜLEVAADE.

Tehas asub Tallinnas, Soo tän. 27, tel. 27-79; kontor Lai t. 13, tel. 21-61.

J. Aivaz & Ko. erivalutehas, asutatud 1922. aastal, on lühikese ajaga suutnud omale võita mitte üksi hea nime, vaid ka kindla seisukoha kodumaa tööstusilmas, ning seda ajal, kus nii paljud tööstused kiratsedes päevast päeva, oma elu pikendavad.

siibrid, kaaned, ahjuksed jne. igalpool tuntud ja nõutud, ning seda õigusega, sest sarnast nägusat kaupa, — „nagu keelega lakutud,“ ütlevad valajad-töölised ise, pole ka väljamaalt kunagi Eesti toodud.

Erilist tähelepanu väärib Aivaz



Pliita rõngaste vormimine.

Tehas, asutatud J. M. Aivaz'i, endise samanimelise kuulsa Peeterburi tehase omaniku poolt, on omale üles seadnud sihi: anda mõõduka hinnaga ainult kõrgeväärtuslikku ' valutööd. Peab ütleva, et see iseenesest sugugi mitte kerge ülesanne, on noorel tehasel täieliselt õnnestanud. Nii on Aivaz & Ko turukaubad: pliidad,

& Ko pliidiraud, mis patenteeritud ja seega järeletegemise eest kaitsitud. Pliidiraud on nii konstrueeritud, et tema vastupidavuse suhtes midagi enam soovida ei jäta. See vastupidavus on muidugi tingitud mitte üksi õnnelikust konstruktsioonist, mis sarnane kuulsaatele Maljtsevi pliidi-raudadele, vaid ka valu materjalist,

Igasugu

**EHITUSMÄ TERJALI, PAREMAD KÄSITÖÖ-
RIISTAD, MAJAPIDAMISE TARBED**

ostate meie juurest mõõdukate hindadega.

K.-m. V. HANSON & V. KALJOT,
TARTUS, Aleksandri tänav nr. 1, telef. 416.**Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pank.**

Peapank: Tallinnas, Suur Karja tän. 7.

Osakonnad:

Haapsalus, Narvas, Pärnus, Petseris, Tartus, Valgas, Viljandis.

Telegr. address: INDUSTRIEBANK.

Aktisia-kapitaal Emk. 200.000.000.—

Tagavara kapitaalid üle Emk. 100.000.000.—

Pank toimetab kõiksugu pangaoperatsioone sise- ja väljamaal.

Estländische Industrie- und Handels-Bank.

Zentrale in Reval, Gr. Karristrasse 7.

Filialen: Dorpat, Fellin, Hapsal, Narva, Pernau, Petschur, Walk.

Telegr.-Adresse: INDUSTRIEBANK.

Aktien-Kapital Emk. 200.000.000.—

Reserven: über Emk. 100.000.000.—

Ausführung sämtlicher bankmässigen Transaktionen.

Tuntud kõrges headuses

alkoholita veinid, likööri ekstraktidsektid, puuviljamõdu, limonaad, Sidroni-Kristall,
Suislep, Orangenfeuer ja mitmesugused muud
— karastusjoogid. —**August Grüneri tööstus — Tallinnas,**

S. Tartu maant. 20.

Tallinnas.

Kõnetraat 12-02.

Say you saw it in „Meie Turg“

milleks paras segu kõige paremast tooresrauast — Cleveland I — ja heast vanast masinaosade malmist. Tehas töötab juba kolmandat aastat, on selle aja sees valanud palju tuhandeid pliidiraudu, kuid senini ei ole tehase teada ükski pliidiraud ei lõhkenud, ega paendunud.

Mis öeldud pliidiraudade kohta, on maksev ka muu malmkauba suhtes, nagu siibrid, kaaned, restid, ahjuksed jne. Kõik kaup on vastupidav, nägus, oma otstarbele täitsa vastav. Sellejuures ei ole Aivaz & Ko malmkaubad, pliidiraud ühes arvatud, kaalu poolest sugugi raske- mad teistest sarnastest turul oleva- test kaupadest.

Peale turukauba valab Aivaz & Ko heade tagajärgedega kanalisat- siooni torusid ja käänusid. Ametlik kaubandus-tööstusministeeriumi eks- pertiiskomisjon tunnistas tehase poolt valatud torud ja käänud pare- mateks kui müügil olevate väljamaa firmade omad. Sellejuures on ka hind, võrreldes väljamaa kaubaga, märksa odavam. Need paljud tuhan- ded, mis senini selle kauba eest väl- jamaale läksid, tohiksid küll edas- pidi Eesti väliskaubanduse bilansis puududa.

Uudisega — Strebeli süsteemilise keskkütte ahjuga — esineb Aivaz & Ko näitus-messil. Keskkütte ahjusid ei ole senini Eestis valmistatud ning see uus Eesti töö saavutus leiab as- jatundjate seas kindlasti suurt tä- helepanu, pealegi kus Strebeli süste-

milised ahjud teatavasti vähem kütte- materjali tarvitavad ja täitsa häda- ohuta, vastandiks teiste süsteemilis- tele ahjudele.

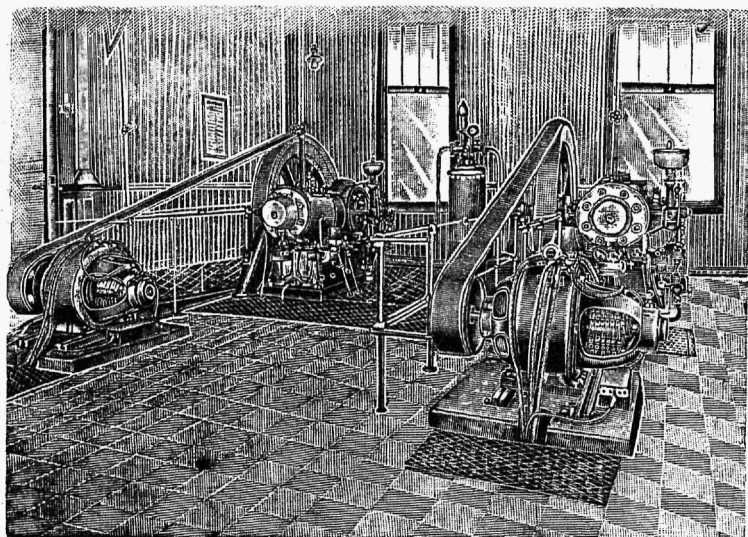
Suur osa Aivaz & Ko produkt- sioonist on masinaosade valutööd, nii malmist, kui ka vases, pronksist. Suurtest ülrasketest generaatoritest kuni väikeste mootorite ja kaalude osadeni, valatakse kõik, mida tellivad valutöö tarvitajad — väike-, kesk- ja pea kõik suurtööstused. Masina- osade valutöodes on, peale materjali headuse, mis isenesestki mõistetav, iseäranis tähtis oskus vastava valu- seguga kätte saada nimelt neid oma- dusi, mida tellija soovib. Kurioosliku näitusena võib tuua järgmist: Ulila elektriijaama turbalõikamise masi- nate noad, terasest, murdusid para- tamatult, kui mõni känd ühes turvaga nende alla sattus. Elektriijaama ju- hatusel oli rohkesti tüli, vaeva ja kulu. Aivaz ja Ko valas Ulilale proo- viks turbalõikamise masinate noad erilisest pronksist. Tagajärg: proo- viks valatud noad töötavad vahetpi- damata mitmendat kuud ja on isegi ühe juhtumisi turbalõikamise masi- nasse sattunud hobuseraua kolmeks tükiks lõiganud...

Tehas, mis oma töötarvitajatele sarnast tööd annab, võib julgelt tule- vikku vaadata, pealegi kui ta Eesti turu nõuetele vastavalt sisse seatud ja üldiselt väikeste kuludega töötab, nagu J. Aivaz & Ko malmi- ja vase- valu tehase, Tallinnas.

MÕNDA KIVIDE ÜMBERTÖÖTAMISEST.

Kaugete merede tagant, võõrsilt mailt, teistsuguste rahvuste jõul ja väeval maapäue peidust väljatoodult, moodsaile veovahenditele asentatuult rändavad mööda ookeane ja suuri

veevälji vägevad rasked kivimüra- kad. Veetakse neid tööstuslisteks ots- tarbetes igasse ilmakaarde ning ka meie sadamaisse saabuvad neist pal- jud. Kivi — nii elutu, nii külm ja



METALLITÖÖSTUSE AKTSIA-SELTS

ILMARINE

(endine Fr. Wiegand)

TALLINN, RANNAVÄRAVA PUIESTEE 21.

Kõnetraat 1-39 ja 12-60.

Müüb ladust

naftamootorisi „RUSS“, igasuguseid veski
osasid ja vesiturbiinisid, viinavabrikute
— — osasid, transmissioonid. — —

Valmistab

aurumasinaid ja katlaid, korstnaid, reser-
— — vuaarisid, pumпасid j. n. e. — —

Valab

terast, malmi, vaske.

Teeb igasuguseid paranduse- ja metalli
— — kokkukeetmise töid. — —

Järelepärimistel nimetage „Meie Turg'i.“

eemaletõukav välimuses, ka sarnane kivi — sellest võib inimese leidliku vaimu ja tahtejõu ning kätetöö abil saavutada paljugi — isegi asju sarnaseid, milliseid vaadeldes ärkab tunne, kui peituks ka selleski puhtalt väljatöötatud ja vormi antud graniidi või marmoritükis hing, elavus. Vilunud kunstnikkude kätetööna ilmuvad esile nii kaunisid teosed, kuid selle ala jätame siin praegu puutumata ning asume kivi ümbertöötamise vaatlemisele muudeks otstarbeks, iseäranis igasuguste mälestusmärkide ja sammaste valmistamiseks. Astume sisse meie riigis ja pealinnas asuvasse ühte suuremasse kivitööstusesse. Kuidas kihab seal elu. Kuidas kostab mitmesuguste tehniliste abinõude mürina sekka monotone tiksutamine, mis kuulub kui rännade tagumine kuiva puude pihvita — otsides saaki. Võime tõeliselt võrrelda eelöeldud fraasi algust ja lõppu, sest ka siit, kividest, toovad ja leiavad paljud inimesed enestele ülespidamist. Väsimatult töötades hommikust õhtuni, päevast päeva ja aastast aastasse on nii mõnigi neist kauaaegse töötamise juures omanud kogemuste põhjal otse sõna tõelises mõttes kunstnikuks saanud. Ei ole siin kunstnikku, ei eestegijat, vaid igati tunneb huvi oma töö tagajärgede vastu, mida nii kauagi veel kas kodumaal vahvate isamaa vabaduse eest võitlejate kangelaste mälestuseks püstitatud sammaste näol ehk muudel kohtadel vaadelda võib. Kui palju on siit kivi läbi rännanud, tules vormita mürakatena, minnes kauniste sammastena, püstitamiseks inimeste viimastele rahupaikadele, mitmesuguste hiilgavaks poleeritud ja lihvitud platedena, tahvlitena, siltidena igaks otstarbeks. Vaatame nüüd lähemalt tööd ja neid abinõusid, mis tarvitatakse kivi ümbertöötamiseks.

Kaugelt Itaaliast, Carrara marmorimurrust Rootsi ehk hõimrahvaste soomlaste juurest, teiselt poolt Soome lahte saabunud kivimürakad asetatakse, et neist saada materjaali üksikute tahvlite väljatöötamiseks, suure saekaatri alla. Päevade ja vahet ka nädalate kaupa hõõruvad mõimsaid mürakaid läikivalt hambutatud saelehed, milledele vahetpidamata vett ja liiva alla lastakse, seni kui kivist vaid kenad sirged lauad välja tulevad. Tellimiste juures sisseantud mõõtude kohaselt saetakse juuba nüüd ketassae abil neist suurtest tahvlitest vähemad, mis omakorda poleerimismasinatega abil siledaks ja läikivaks hõõrutakse. Vast mõtleb inimene, kes asja lähemalt näinud ning selle töökäiguga tutvunenud ei ole, et see läige, sarnanev peeglile, saadakse ehk mingisuguse kunstliku aine peale panemise teel, kuid see on ekslik. Läiget saadakse kätte ainult kauaaegse ja põhjaliku puhastamise teel, millist tööd tehakse alates karborundum sheibiga ja lõpetades vildiga. Siledapinnaliste kivide poleerimine sünnib sellekohaste masinatega teel, elektri energia abil, kuid mitmetahulised, ümarikud ning karniisilised nõuavad käsitsi poleerimisviisi, mis iseenesest kivitööstuses peaaegu kõige raskem, oskust ja kannatust nõudev töö on. Suuremaid esemeid, fassaade, sisemisi arhitektoonilisi töid ja sambaid võib valmistada ainult käsitsi, kuna vast ka nende mõne üksiku osa juures masinatega abitarvitada saab. Nende juures on põitel ja haamer abinõud, mis näotumale kivimürakale vormi ja elu peavad võimaldama. Kui vaadelda neid põitleid, siis paistab, kui viibiks kuusägil kõige peenema tislari töötaas. Et kivi tahuda, temasse figure, relieefe, kirja jne. raiduda, on tarvis ri-

Esimene Eesti mänguasjade ja kirjutusmaterjaali tööstus

Oskar Luik, Tartus

Kauplused: Rüütli uul. 6, kõnetr. 567.
Aleksandri uul. 1.

SUUR VÄLJAVALIK

igasugu mänguasju, kirjutusmaterjaali, paberi-kaupa, kontoritarbeid, õppeabinõusid jne. Müük suurel ja väikesel arvul.

Võistlemata odavad hinnad.

Juhtsõna: „Palju müüa, vähe kasu“. Siht: Edendada Eesti tööstust ja kaubandust, et võimaldada rahvale tööd ja teenistust ja sellega kaasa aidata üleüldsuse heaks käekäiguks

KINNITAGE

oma varandust tule-, murdvarguse- ja merehädasohtude vastu

**EESTI KINNITUS
AKTSIA - SELTSIS**

„POLARIS“

Tagavarakapitaali üle
Emk.

29.000.000

Tallinn, Vana Viru tän. 12. Kõnetraat 14-41

AGENDID KÕIGIS LINNADES

da tuliteravaid riistu, alates suurtest, lõpetades kõige vähematega.

Kividest, mida meil, Eestis, peaaegjalikult ümber töötatakse, võiks nimetada meie oma kodumaalt saadavat marmorit, Saaremaal leiduvat liivakivi, Muhumaa dolomiiti ning välismailt sisseveetavaid marmorit ja graniiti. Esimest neist alates valgest ja hallimaist ning lõpetades mustade toonidega, transporteeritakse Itaaliast ja viimast Rootsist ja Soomest, kus teda terved kaljud kõige paremas headuses leiduvad. On proovitud kasutada mõnel juhusel ka kodumaa rannikuilt leiduvat raudkivi, kuid head materjali nende hulgas on võrdlemisi vähe ja nende kohtoletoimetamine veolude ning vähesel kasulikkuse tõttu ei ole nad ümbertöötamiseks soodsad.

Üladtoodut kirjeldades ei saa ka tööstust ennast nimetamata jätta, kust meie vaatlusega algasime. Käesoleval juhtumisel on see meie pealinnas Kaupmehe tänaval asuv *Aleks. Ed. Jürgens'i* mehaaniline graniidi ja marmorit tööstus, kus kõiksuguseid töid, alates kõige odavamast marmorist ukse sildikesest, hauatahvlitest ja elektri tööstuses tarvitaminevatest väiksemaid osadest kuni mälestussammasteni ja hoonete fassaadideni, ka kunstilise väärtusega — nii kui reljeef ja barreljeef vaasid, kujud valmistatakse! Tellijate soovidele vastu tulles on eriti rõhku pandud saaduste puhta ja korraliku väljatöötamise kui ka materjali headuse peale, mitte shablooniliseks muutuvates vormides, nii kui seda sagedasti mõnes kohas osutunud. Töökodade kõrvale on soetatud rikkalik kogu mitmesuguseid sammaste, ristide, tahvlite ja siltide kavanditest ning kirja mustritest, kus hulgas ka kõige vanemate ning kõige uue-

mate meie ja väljamaade kunstnikkude tööd ei puudu. Tellijal ei jää kõike seda vaadates enam vist midagi soovida, sest näha pakutavaist on üks kenam kui teine. Tööjõududeks on kauaaegse praktikaga vilunud poleerijad, raiujad ja graveerijad, kellede hulgas ka mõnikord isegi meie parimaid kunstnikke on nähtud. Ka meie riiklisest kunstikoolist võrsuvate noorte kunstnikkude tähelepanu on tööstus kõita suutnud. Nii mõnedki neist lootusriikkaist õpilasist praktiseerivad siin õpetöö vaheaegadel. Tehniliste abinõude parandamise uuendamiseks on alati püütud ajaga sammu pidada ning neid nõuete kohaselt täiendatud sedavõrd, kui ruumid seda lubavad, mis viimasel ajal tellimiste rohkuse kui ka materjali juureveo ning tööjõu perekuse suhtes kitsasteks ähvardavad jääda. Nii on sellest väikesest tööstusest, mis aastal 1851 *N. Kaspersoni* poolt asutati ja kus esimesi kõige primitiivsemate abinõudega katseid tehti ka kivide poleerimisega, kaunis laialdane ettevõtte arenenud, kellel isegi tellimisi välismaalt ei puudu. Hra *Aleksander Ed. Jürgens'i* juhatusel, kes kõik oma tööjõu ja oskuse tööstuse heakäekäigule ning saaduste headuse tõstmisele on pühendanud, on see ettevõtte suutnud kogu riigis omale laia tarvitajateringi leida, kelle arv alaliselt kasvab, mis omakorda selle tööala arenemiseks jällegi tuntavalt kaasa aidata lubab. Varemalt, enne ilmasõda, oli tööstusel nõudeid rohkem, sest laialdane *Venemaa* oma rohke tarvitajateringkonnaga nõudis palju. Elektritööstuses tarvitaminevad toodanguid turule lastes pöördusid mitmegi ettevõtja pilgud nende, kui parimate saaduste poole, ja *Venemaal* asuva *Pulkovo* observatooriumi marmorist sissesead ja seisimo-

AEG ON RAHA!

SOOVITE
oma ettevõtte tutvustamiseks Eestis laiali saata ringkirju, kataloogisid või prospekte, siis tehke aadresside valmistamine ülesandeks

MEIE TURG'ile

.....
LÖPP KÄSITSI
AADRESSIDE
KIRJUTAMISELE!
.....

„MEIE TURG“
valmistab eilete-
handed aadressid
mõne tunni jooksul
masinal

„ADREMA“,
Teie soovi järgi kas
kõigile Eesti tööstus-
ja äriettevõtetele,
ehk ainult teatud erl-
alade järgi.

NÕUDKE MAKSUTA
LÄHEMAID TINGIMISI!



HELISTAGE
VIIBIMATA

TEL. 22-08

MEIE TURG'I
-REKLAAMOSAKOND
NARVA M. 50a/4.

graafide ülesseadmiseks tarvisminevad marmorosad, Tallinna, kui ka Venemaa suuremate linnade elektri keskjaamade marmorosad telliti siit.

Enne ilmasõda olid tööstusel laialdasemad võimalused materjali muretsemiseks, sest et nii otsitavast kivist, kui seda omalajal oli Uraali mägestikust saadav marmor, praegu loobuma peab. Kaunis kõva ja vastu-pidav, pealt näha kui üksikutest soo-

laterakestest, pigmendi kristallikes-test koosnev kivi leidis nii paljudki tarvitajaid. Üldiselt, kõiki käsitatut vaadeldes võiks öelda, et sarnasel alal tegutsev, ajanõuetele kohaselt sisseseatud ettevõtte meil, Eestis, ika kindla tarvitajateringi omab ning püsida võib nii palju, kui see väljaspoolt toore materjali saamisest ärrippuv ei ole.

MARTSIPANI JA SHOKOLAADI VABRIK GEORG STUDE.

Tallinnas.

1. mail 1864 a. nimetatud äriasutaja Georg Stude, pärit Narvast, omas ostu teel tänini samal kohal, Pikk uul. nr. 16, asuva, olevate andmete järele 1807. a., kuid tõenäoliselt juba palju varemalt tegutseva

kondiitri-äri selleaegselt omanikult Konrad Roeper'ilt.

Pärast seda, kui ettevõttes oli läbiviidud selle aja kohta tähelepanemisväärilised uuendused ja ruumisid laiendatud naabruses asuva nurga-



Sissekäik kauplusesse Pikalt tänavalt.

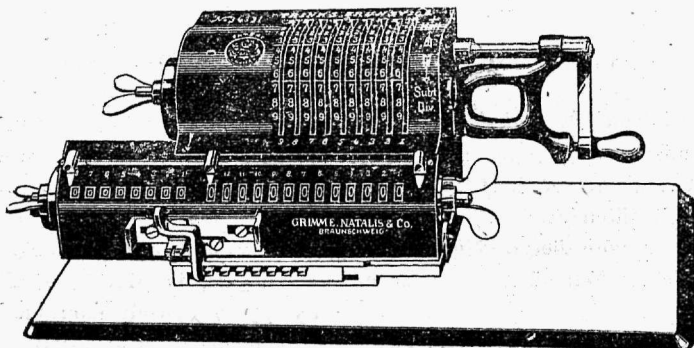


Ameerika parim
KIRJUTUSMASIN
 oli, on ja jääb
REMINGTON
 Nr. 12.

Stabiil ehitus. Viimaste
 tehniliste uuenduste abil
 —: täiuseni viidud. —:

Ainuesitaja Eestis:

O.-ü. „SYSTEMA“,
 Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 11. Kõnetraat 709.



Kõrgeväärtusline arvemasin. Terasest peaaju.

BRUNSVIGA.

Kõiksügu arvestusviiside
 jaoks. Suur vastupidavus
 ja tööjõud. Lihtne ümber-
 käimises. Kärata käik.



Prière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“



Vaade kompveki jaoskonnast.

maja juureostu teel, asuti muude hulgas

martsipani ja shokolaadi

valmistamisele. Esialgne primitiivne valmistamisviis on aastate jooksul alaliselt täiendatud, nii et praegusel ajal ettevõtte töötab kõige moodsamate, elektri jõul käivate masinate abil.

Ettevõtte, mis 1885. a. peale kuulub selle asutaja pojale Georg Stude j' n. ja töötab tema otsekohesel juhatusel, on möödunud

60 aasta

jooksul suutnud võita väga laialdast lugupidamist, millest tunnistavad paljud kiiduavaldused rohkearvuliste tarvitajaringkonna poolt.

Äri maitserikkalt sisseseatud müügiruum, mille ühte osa kujutab toodud pilt, ja alati rikkalikult ja otse kunstipäraselt korraldatud vaateknad ei ole mitte ainult huvitavaks vaatepildiks kohalikele elanikkudele, vaid kuuluvad otse Tallinna harulduste hulka.

A. EINPAUL

Piimaäri, Karja- ja Põllusaaduste Eksport.
Tallinn, Siimoni tänav 19. Kõnetr.: 22-24.

OSTAB

järjekindlalt väljaveoks kõrgema päevahinnaga
eksportvõid, kanamune, kaseiini ja kohupiima.

RENDIB

Tallinna saatmiseks piimasid.

LADUS

müügiks alati Hollandi kuulsama Van Den Bergh'i
vabriku võistlemata head
taimevõid „SANELLA“, „VITELLO“ ja rasv.



A. EINPAUL

Agricultural Produce Exporter.
Tallinn, Siimoni tänav 19, telephone 22-24.
Telegr. address: AEINPAUL—TALLINN.
Code: A.B.C. 6th Edn.

EXPORTER

of Butter, Eggs, Casein, Curd, Potatoes, etc., etc.

Sole Representative & Distributor
of Van Den Bergh's margarine and lard.

IMPORTER

of butter cask material, butter salt, rennet,
parchment paper etc., etc.

„Tsheka“ kommissar Mirotschenko.

Teine Eesti suurfilm.

Jõud ei seisa sõnades — vaid tegudes.

Nõukogude Vene mahategemiseks on nüpalju sõnu tarvitatud — ei ole aga ainustki katset tehtud tegelikuks tõsiolude valgustamiseks.

See film annab meile võimaluse loomutruudes tõsioludes veenduda, mis valitsemas selles töölise paradüüsis.

Siin on elavkujuliselt esile manatud Nõukogude Valitsust iseloomustavad hirmuteod.

Ei mingisuguseid liialdusi, vaid tõsiolude tagasihoidlik kinninaelutamine!

Kõik, kes omale Nõukogude paradüüsi pettepilte ette maalivad, vaadaku ennem, kui neid uskuda, seda filmi.

Selles näeme, kuidas inimese isik ja õiglus maha tallatakse valelukkude salakaebluste porri.

Peaosades:

Michail Lepper — Mirotschenko,
Valent. Vasiljeva — Agnes Tõnisson,
Nina Ormus — Marie, Agnese ema.
Leoniida Jürisson — Erna Tammik.
Kaljo Raag — Karl Raudsepp,
Ella Silber — Sinaida Pavlova,
Atfred Hindrea — Hevêlyn,
Eduard Pättsepp — Tschilikoff,
Leonid Puhoff — Vaska jne.



Väljapanekud näitus.

Miroshtshenko, Commissary of the Tsheka.

Second Estonian large film.

**Estonian National Film Tallinn.
12, 15 Uus Kalamaja. Teleph. 12-17.**

**Strength manifests itself not
in words, but in deeds.**

*Strength manifests itself not in
Strength manifests itself not in
words, but in deeds.*

*Many words have been wasted
with the object of extermination
of Soviet-Russia — yet nothing
has been tried to illustrate the
state of things there by visible
facts.*

*This film enables us by lifelike
pictures to judge of the real
state of affairs in this „paradise
for workmen.“*

*Here we see in vivid repro-
duction the atrocities charac-
terizing the Soviet-Government.*

**No exaggeration, merely the
recording and fixing of facts.**

*All those who picture to them-
selves the Soviet-Paradise
ought to see this film before
believing in the reality of their
vision.*

*We see in it how the human per-
sonality and the human rights
are trampled down into the mud
of calumniatory denunciation.*

In the chief parts:

*Michail Lepper — Miroshtshenko,
Valent. Vasiljeva — Agnes Tõnisson,
Niina Ormus—Marie, Agnes mother,
Leonida Jürisson — Erna Tammit.
Kaljo Raag — Karl Raudsepp,
Ella Silber — Sinaida Pavlova,
Alfred Hindrea — Hevelyn,
Eduard Püttsepp — Tschilikoff,
Leonid Puhoff — Vaska u. s. v.*



messil Hollandi veskis.

Karl Valkneri kudumise tööstus

Tallinnas, Kaupmehe 1. 26.



Valmistab moodsaid jakke, jumpreid, jahiveste, sveate-rid, kombineesid, trikoosid, drusse, pükse, sukke, sokke. Spordiharrastajale, turistidele, merimeestele, tuukritele kõiksugu koetud tarbeid. Meeste- ja naisterahva ning laste trikoopesu jne. jne.



Tellimiste täitmise kiire ja korralik.

Töö kõrge väärtusega.

Tulge ja otsustage ise!

Oma silm on kuningas!

Kõigeparemad Ameerika
kirjutusmasinad

ROYAL



Esitus Eestis:

V-d LOUN & SCHITIKOV,
Tallinn, Niguliste 18. Tel. 13-37.

A. TÕNISSON & Ko.

TALLINN, RÜÜTLI T. 28/30

KONTORI TELEFON 460 ERA-TELEFON 11-88

TELEGR.-ADR.: TÕNISKO-TALLINN

Keskküte, ventilatsioon, vesivarustus, kanalisatsioon, puurkaevud, pumpade sisseseaded j. n. e.

Ladus: Supelusvannid, vanni ahjud, pesulauad, mustavee kausid, klosetid, mitmesugused armatuurid, jõu- ja käsipumbad, keskkütte katlad, küttekahad (radiaatorid ja ribitorud), igasugused torud

ja ühendusjaod

Järelepärimistel nimetage „Meie Turgi.“

EESTIMAAL
VALMISTATUD
RIIDEKAUBAD
A. S. „TEXTIL’i“
VABRIKUST
TALLINNAS

Sügise ja talve sesooniks on valmistatud:

Soome flanellid: triibulised, kirju-hall ja kõik libedad värvid

Multon triibuline

Padjapüüri riie, roosa ja sinine

Matratsi tiikk

Palitu voodri riided

Teki voodred

Seffir ja Oxford

Kalenkoor

Tasku riie

Soome kardinaid

Heringsston valge

Tshumadani riie

Futtermull

Linane valge käterätiku, salfrätiku ja laudlina riie

Kleidi riided: shoilandka, triibud, krefid jne. suures väljavalikus.

AINUMÜÜK
VENNAD TOFER A. S.
TALLINN, RATASKAEVU Nr. 6

Möttemõlgutused näitus-messi puhul.

(Algus lhk. 486)

tusel oli keegi nupumees välja pannud seinakella, mille kogu sisemus — kõik rattad ja hambad, — olid ainult puust tehtud. Muidugi sai auhinna oma „meistertöö“ eest. Keegi aga ei küsinud selle järele, kui palju sarnane meister niisuguse töö peale oli aega raisanud ja et see aeg päris kasuta oli raisatud, sest puust seinakell pole kuigi praktiline. Oleks see mees, mis ta kella kallal nonkitsenud, selle aja metsas hagu teinud, see oleks positiivne töö olnud; nüüd oli ta aga oma aega kurjasti tarvitanud. Auhinnä asemele oleks sellele mehele trahvi tulnud määrata.

Praegu on lugu teisiti. Meie väljapanek on ise juba niipalju küllalt arenenud, et aru saavad, et iga asi või väljapanek ei või auhinda saada. Ühel on üks asi hea, aga teisel on see veel parem. Ka ei jagata praegustel näitustel auhinda, enam nii kerge käega, kui mõni aeg tagasi. Nüüd juurdletakse ja vaadatakse, kas väljapanek või asi on peale ilusa ja meeldiva välimuse ka küllalt otstarbekohane, kas põllumehele, kes suured kapsapead näitusele tõi, koju ka veel teisi sarnaseid jäi. Ja veel rohkem: kaubandus-tööstuse alal piiratakse auhinade andmist minimumini, sest kaupmehe ja töösturi tõsine auhind ja tasu on see, kui ta väljapanekud ja valmistused tarvitaja tähelepanu äratavad ja poolehoidjaid võidavad.

Tallinnas, kui Eesti ärielu keskpunktis, tuli — ja tuleb ka edaspidi — näitusi nende iseloomude kohaselt eraldi korraldada. Kui Tallinna Eesti Põllumeesteselts kauemat aega Tallinna Eesti näituste isa oli, siis ei ole ühelgi midagi selle vastu, et ko-

halikkude põllumajandusliste näituste korraldamine tema hoolde jääb. Ühele näitusele mahutada kõiki, nii põllu-, karja-, kaubanduse- ja tööstuseprodukte on võimata, juba sel lihtsal põhjusel, et praegune näitusruum seda ei luba. Paratamata peavad näitused erinema. Põllumajandusel on oma eriala; sellelt erialalt on palju näidata, palju vaadata, palju õppida. Kaubandus ja tööstus on niivõrd laialine ala, et ta täiesti iseiseisvat näitus-messi õigustab ja võimaldab. Kaubandus-tööstus näitus-mess tõmbab enese ümber kokku peale kodumaa töösturite ja kaupmeeste, suurel arvul väljamaa ärimehi, kes siin oma kaubaproovidega esinevad ja omale ärisõpru otsivad.

Sellepärast ei saa nende ridade kirjutaja õigeks pidada ega heaks kiita, et käesoleval aastal A.-s. „Näitus“, kui puhtkaubandus-tööstuse näitus-messi korraldaja, messile ka põllumajanduse- ja karjasaadused on tõmmanud. See ei ole hea sellepärast, et see on põllumajandusliku näituse korraldajate eriharusse sissetungimine. Igasugune sissetungimine on halb. Liiategi praegusel korral, kus vahekord A.-S. „Näituse“ ja Tallinna Eesti Põllumeesteseltsi vahel just näituste suhtes kõige soojem ei ole ja nende vahekordade lahendamiseks isegi linnavalitsuse abi on tulnud otsida. Käesolev näitus-mess on ka ilma põllumajandusliste väljapanekutetagi küllaldaselt laialine; vaevalt suudame meie praegustes oludes sellel alal midagi laialdasemat pakkuda ja korraldada. Ei riku näitus-messi kordaminekut põrmugi ka see nähtus, et nõukogude Venemaa oma väljapanek-

Kirjutusmaterjalid ∴ ∴ Büroomasinad



Philipp Schaefer

Tallinn, Harju t. 21 ∴ Kõnetr. 12-12

Igasuguste büroomasinade parandus, puhastamine ja ümbertegemine korraliku ning osava juhatause all mõõdukate hindadega

Moe-, pudu- ja pesuäri
Uennad Gepp

Tartus, Kaubahoov nr. 2, tel. 4-81.

• Plaliliselt suur valik:

triiksärke, kraesid, manshette, kaelasidemeid, **siidi-kaelasalle**, trakse, kindaid, sukki, sokke, meeste- ja naisterahva pesu, võimlemistrikoosid, puuvillast ja villast **trikopesu**, naister. villaseid **koetud jakke ja veste, meester. veste, sviitreid, laste- ja spordikostüüme**, pitse, pesatse ja kõikeuguseid moe-, pudu- ja pesukaupu.

Vihmavarje ja jalutuskeppe. — Villast lõnga rohkeis värvides.

Käsitööniite D. M. C. — Kalosse. — Sandaalid.

Igasugune korralik auruga riiete voltimine.

Hinnad võislemata odavad.

Müük suurel ja väikesel arvul.



Kaupmehed ostke ainult kõrgeväärtuslist
RIIA PESUSINET
Schroeder & Co.
Ainuesitus Eestis

A.-S. „EPHAG“
Tallinn, Harju tän. 41



Prière de rappeler dans les demandes „Meie Turg.“

Igas suur- ja väiketööstuses, masinavabrikus, trüki-
kojas, samuti ka maaldri-
ning teistes töökodades on **VASENIA**

möödapeasematult tarvillk puhastamisvahend,
mis mõne sekundiga
külma vee abil
käed põhjalikult ja ruttu puhastab värvist,
rasvast, lakist, õlist, tõrvast, pigist j. n. e.
ilma et käte nahka rikuks.

Proovid hinnata.

Ainuvalmistaja: **PAUL HIRSCHBERGER & Co.**
Hamburg 27 — Billhorner Canalstrasse 37.
Otsitakse esitajaid.

kutega eemale on jäänud, — arvata-
vasti saavad Naroova-tagused isan-
dad ise sellest rohkem kahju, kui
meie. —

Tuleks aga tõsisemalt selle peale
mõtlemata hakata, et rutemini saaksi-
me korraliku näituste platsi; praegune
on kitsas, ja et mitmed osakon-
nad näitusplatsilt eemal eriruumides
asuvad, vähendab kogumuljet märk-
sa. Riik ja linnavalitsus peaksid uue
ajakohase näitusplatsi muretsemiseks

appi ruttama, sest riigil ja Tallinna
linnal pole näituste heast kordamine-
kust ja rohkest osavõtust põrmugi
vähem huvi, kui A.-S. „Näitusel.“
Ka peaksid meie väljapanekjad kaup-
mehed ja töösturid enda paviljonide
kenaduse ja viisaka väljanägemise
peale rohkem rõhku panema.

Näitused on arenenud hiigla sam-
mudega, loodame arenemist ka selles
suhtes.

Messi teqelane.

J. Puchk & Pojad

Tallinnas

Peakontor: Rannavärava puistee 21

Telefonid: 15-84, 24-33, 303 & 24-43 : : : : Telegr.: Puchk — Tallinnas



TARTU KONTOR
Suurturg 12 Telefon 6-63
Telegr.: Puchkid-Tartus

PÄRNU KONTOR:
Nikolai tän. 6 Telefon 190
Telegr.: Puchkid-Pärnus

NARVA KONTOR:
Tallinna mnt. 5 Telefon 27
Telegr.: Puchkid-Narvas

VALGA KONTOR:
Vabaduse tän. 32 Telefon 91
Telegr.: Puchkid-Valgas

VILJANDI KONTOR:
Tallinna tän. 3
Telegr.: Puchkid-Viljandis



Pakuvad ladust oma suurveskis jahvatud
nisupüüle

Eesti parem ~ Kalev ~ Kungla ~ Sampo ~ Sõre
ja Manna

Rukki jahu

Rukist ~~~~~ Kaeru

Suhkrut

*** igat seltsi ***

Riisi ~ Kohvi ~ Kakaod ~ Heeringaid ~ Soola
ja müüd kolonjaalkaupi



Äriühingud.

(*Alguis lhk. 488*)

Täisühingu lepingu sõlmimisest peale, mille järele lepinguosalistes oma ühise ettevõtte kasude ja kahjude eest vastutavad kõige oma varandusega, läheb lepinguosalistes poolte varanduslised õigused ühiseks varandusmassiks (Balti Erasead. III k. § 4286). Kõik, mis üks ehk teine lepinguosaline peale lepingu sõlmimist omandab, arvatakse ühingu omanduseks.

Ühingu ühiseks varanduseks langevad kõik lepinguosalistes pärandatud varandused, ja ka varandused, mis abielu kaudu võib kaasa toodud saada (B. E. S. III k. § 4288). Lepinguosalistes jääb õigus omaenese ja oma perekonna toitmiseks ühingu varandusest kulusid teha. Ühingu ühisest varandusest rahuldatakse võlad, mis enne lepingu sõlmimist tehtud, ehk mis seaduslikus korras ka lepingu kestvuse ajal tehakse.

Täisühingu lõppemise korral jagatakse ülejäänud varandus lepinguosalistes vahel ühetasa ära, vaatamata selle peale, kui suur ühe ehk teise lepinguosalistes osa ühingu oli (B. E. S. III k. § 4293.)

Nagu ülemal ettetoodust näha, muudab täisühingu leping lepinguosalistes varanduse-niihästi selle varanduse, mis neil lepingu sõlmimise silmapilgul oli, kui ka selle osa varandust, mis ühingu lepingu kestvuse jooksul üks ehk teine lepinguosaline üks kõik mis teel omandada võib, ühingu ühiseks varanduseks, millest kõik juhtuvad kahjud võivad saada kaetud ja mis lepingu lõpul lepinguosalistes vahel ühetasa ära jagatakse. See sunnib kõiki neid, kes täisühinguks ehk tahavad kokku astuta, äärmiselt ettevaatlikkusele.

Peab äärmiselt hästi isikuid tundma, kellega sarnast „abielu-lepingut“ sõlmida. Peab teada olema, kui palju on ühel ehk teisel lepinguosalistes võlgasid, kuidas üks ehk teine lepinguosaline elama on harjunud ja missugused nõrgad küljed. Seda kõike on vaja selleks, et pärast kahjatseda ei tule, sest paljugi ilusaid lepinguid on meie päevil pärastpoole suurte ja kulukate protsesside alusteks saanud.

Täisühingu lepinguosalistes peavad lepingus ära näitama, kes on nende pärijad, kes ühe ehk teise lepinguosalistes surma puhul viimase asemele astuvad. Kui seda ei ole näidatud, lõpeb täisühing ühe lepinguosalistes surmaga; muidugi võivad surnud lepinguosalistes pärijad ellujäänud lepinguosalistesga täisühingut uuendada.

Kuidas üks ehk teine lepinguosaline ühingust lahkuda võib, see tuleb lepingus ette ära näha. Lahkub üks lepinguosaline ühingust, aga ühing jääb likvideerimata, siis jääb lahkunud osanik ainult ühingu *osanikukaks* selle summaga, mis tema osaks ühingu arvatakse. Ta vastutab siis ka ühingu võlgade eest ainult oma osaga, mitte aga enam kogu varandusega, see tähendab, jääb piiratud osaga vastutajaks sel ajal, mil ta enam täisühingu täisliige ei ole. Sellest tuleb ringkirja teel kaupmeeskonnale teatada ja „Riigi Teatajas“ kuulutada.

Muidugi tuleb siin juures silmas pidada, et lubatud ei ole ühel ja seltsamal ajal *mitme* täisühingu liige olla.

Ei ole kohustav, et kõik täisühingu lepinguosalistes igaüks ühesuures osas varandusi ühinguusse tooks.

!!! Kõige parem ostukoht kõigile !!!

SHOKOLAADI

igat seltsi

KOMPVEKKE

ja

BISKVIITI

igal ajal saadaval

A. Brandmanni

tehase kauplusest

Tallinn, Väike Tartu maantee Nr. 6

PÖLLUMASINATE-osade KESKLADU

Akra

TARTUS, Riia tänav — POSTIJAAM — Kõnetr. 2-70

Kõiksugu süsteemi põllumasinade osad: Deering, Herkules, Wood, Ekkert, Beermann, Milwaukee, Plano Osborne, Champion, Hava, Delma j. n' e. — Rehepeksumasinate osad, tarbeained ja kõiksugu masinate parandus

Järelepärimistel nimetage „Meie Turg’i.“

üks võib miljonite väärtuses kaupu anda, teine sula raha, kolmas tuleb aga oma mõistuse ja energiaga ning paneb ettevõtte „käima.“ Aineline varandus on sagedasti ilma vaimlise багаашita vähese väärtusega, ja seda on ka täisühingu seaduse juures ette nähtud.

Eestis on nende ridade kirjutaja teada n. n. täisühinguid õige vähe asutatud. Nad ei ole ka meie oludes kõige kohasemad. Nad on oma loomu poolest rasked ja paendumata. Palju enam on meie oludes vastuvõetavamad aktsiaseltsid ja osäühisused, olgugi et viimaste asutamine raskem, sest nagu juba alguses tähendasin, vajab nende asutamine kaubandus- ja tööstusministeeriumi luba ja kohtulikku registreerimist. Selle vastu on aga „sissekukkumine“ aktsiaseltsides ja osäühisustes palju raskem, ja sissekukkumise korral on riisiko ka palju väiksem. Aktsiaseltsi või osäühisuse pankrotti jäämise korral vastutab aktsionär ainult oma aktsiatega, osäühinik — oma osatähtedega. Rohkem mitte. Sootu teine lugu on täisühingu „läbipõlemise“ korral. Siis vastautavad lepinguosaliselised kõigega, mis neil olemas, ja kui see veel kreditoorisid ei rahulda, siis ka sellega, mis neil veel olema saab.

ROSENKRANZFABRIKATION

ROSENKRÄNZE in allen Ausführungen mit Holz-, Oriental-, Glasperlen, Spina Christi, Perlmutter u. Silber. Rosenkranzkreuzchen — Sterbe- u. Reliquienkreuze — Rosenkranzbüchsen — Kerzen

R. SZERNITZKI, Berlin, W. 10, Rauchstr. 20

Venemaal olid endisel ajal n. n. täisühingud päris igapäevased nähtused. Muidugi suuremates kaubanduslistes keskpunktides. Põhjus oli lihtsalt see, et sel ajal aktsiaseltse ja osäühisusi võrdlemisi raske oli asutada, sest varematel aegadel anti ainult keisri heakskiitmisel nende asutuste avamiseks luba. Palju kergem oli siis juba kodusel kombel mitmesuguseid ühinguid luua, kui et aastate viisi keisri heakskiitmist oodata. Ka olid Vene kaupmehed ärilistes vahekordades võrdlemisi õige leplikud ja „rahuarmastajad,“ mida meie, kahjuks, praegusel ajal paljudest oma ärimeestest mitte öelda ei või.

Peale täisühingute tunneme veel teisetüübilisi ühinguid. Need on usaldusühingud ja eralepinguühingud. Ühes järgmises „Meie Turu“ numbris vaatleme nende asutuste õiguslist iseloomu ja asutamise korda.

Vildivõõstus

Kadak ja Preeks — Tartus,

Peterburi tänav nr. 70.

Kõige suurem ladu sooje viltjalanoõusid, nagu: viltsaapaid, botikuid, toakingi, laste vilte igas suuruses.

Kaupmeestele 0/0%. Müük suurel ja väikesel arvul. Kaupmeestele 0/0%.

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

NARVA KALEVI MANUFAKTUUR

ENDINE BARON A. L. v. STIEGLITZ'I
KALEVIVABRIK.

VABRIK ja JUHATUS: NARVAS.
LADU ja ENGROS MÜÜK:
TALLINN, JAANI UUL. NR. 11.

TEL. 13-84 ja 24-58.
TELEGR. ADR.: TUCHMANUFAKTUR



*Tarvitaja, kui soovid ennast
moodsalt, odavasti ja hästi riie-
tada, siis nõua omalt rätsepalt
ja riidekauplustest ainult*

NARVA KALEVI MANUFAKTUURI KAUPU

*sellega toetad kodumaa tööstust
ja
kindlustad Eesti marga püsivust.*



*Narva Kalevi Manufaktuuri
kaubad saada kõigis paremates
riideärides.*

Kes valitseb meil endiste gildede varanduste üle?

(Algus lhk. 492)

töösturid siis omale avalikõiguslikul alusel omale seadusliku ja ajakohase kutseasutuse saavad.

Ei võiks midagi loomulikumat olla, kui et endiste gildede, kui endiste kaupmeeste ja töösturite kutseasutuste varandused nüüd kaubandustööstuskojale, kui *praegusele* kaupmeeste ja töösturite kutseasutusele üle saaksid antud. Kaupmehed ja töösturid on ise selle vara aja jooksul kogunud, on seda endistel aegadel oma kutsehuvides tarvitanud, neil on ka praegu selle varanduse peale vastuvaidlemata õigus.

Nende ridade kirjutajal ei ole teada, missugune vaade töö- ja hoolekandeministeriumis gildede varanduste suhtes valitsemas. Aga olgu see vaade ka missugune tahes, igal juhtumisel tuleb seaduseelnõu kokkuseadjatel arvesse võtta selle varanduse päritolu, tekkimiseviisi ja otsustarvet, milleks seda koguti ja tarvitati. Ei tohi ka gildede varanduste saatuse määramisel unustada, et praegusel korral, kus kaubandustööstuskoda tegevust algab, kojale, kui kaupmeeste ja töösturite omavalitsuse asutusel, selle varanduse järele *tõsine tarvidus* on. Juba ruumide suhtes. K.-t. koda kujuneb oma iseloomu ja ülesannete rohkuse tõttu suureks ja laialiseks asutuseks, millele ka vastavad ruumid hädatarvilised. Vastavaid ruume on aga Tallinnas praegu raske leida, ja Kojale ei ole selleks mitte ainelist jõudu, et omale mõnda „pilvelõhkujat“ omandada. Kuid kohased ruumid on olemas ja nimelt endiste gilde majade hulgas. Endise Kanut-gilde ruumid on K.-t. Kojale kui loodud.

Praegu asub Kanut-gilde ruumides Tallinna tehnikum. Keegi ei sal-

ga, et tehnikum kaubandusele ja tööstusele *väga tähtis* asutus on. Kellelgi ei tule ka mõttesse tehnikumi lihtsalt uulitsale heita, et aga ruumid kätte saada. Lugu on teisiti. Tehnikumi tarbeks läheb korda kerge vaevaga häid ja otstarbekohaseid ruume leida, seda enam, et tehnikumi juhatus ise praeguste ruumidega just rahul ei ole. Tehnikum, kui *riiklik* asutus, peab omale vastavad ruumid leidma riigi võimu kaasabil. Siin kohal võiks ühede ruumide peale näidata, mis tehnikumile igatahes kohased võiksid olla.

Suur Vene-Balti tehas seisab praegu kõige oma määratu suurte ehitustega tühi ja ootab oksjonihäärmari hoopi. Eesti Pangal on vist Vene-Balti tehase suhtes väga mõjuv sõna öelda, see tähendab, Eesti riigil on nende ruumide ja ehituste peale teatavad õigused, mis mitte väiksed ei ole. Tehnikumi asupaigaks oleks Vene-Balti tehas kõige sündsam; ta asub linnakärast eemal, tal on kõik-sugu ruumid igasuguste töökodade, laboratooriumide, kuuldesaalide jne. sisseseadmiseks. Kerge vaevaga võiks seal korda seada ka eluruume tehnikumi õpejõudude tarbeks, samuti ka tehnikumi üliõpilastele, kellel omakseid Tallinnas ei ole ja kes praegu hingehinna eest omale südalinnas toanurka peavad üürima. Öeldakse: V.-B. tehas asub Koplis, on linnast kaugel! Neile tahaksin ma vastata: Vaadake, kui palju maad on Berliinis südalinnast mõne kõrgema õpeasutuse juure, ja kui palju maad oli Peeterburis Nevski pealt arvatud Lesnoisse, kus vastav kõrgem õpeasutus asus!

Aga jätame tehnikumi küsimuse tehnikumi küsimuste arutajatele.

MASINAEHITUSVABRIK FRANZ KRULL

Tallinn AKTSIASELTS Tallinn

ERIALA:

Kunstjää- ja külmetussisseaded
igasuguseks otstarbeks: liha, kala, puuvilja alahoidmiseks, õllevabrikutele, meiereidele, keemivabrikutele, haigemajadele, vagunitele, laevadele, võrastemajadele jne.

Keeskütte radiaatorid
Kanalisatsiooni torud

AURUMASINAD — PUMBAD — AURUKATLAD
RESERVUAARID ja kõiksugu KATELSEPATÖÖD
LOKOMOBIIID, TURBAMASINAD, TRANSPORTÖÖRID

Põllutöö ja majatarbed

nii kui: adrad, vankripussid, pliidad, siibrid, restid, pajad, ahjuksed, sahaterad, -hõlmad ja kõiksugu

valamise ja sepatööd

TÄIELIKUD VIINAVBRIKUTE SISSESEADED,
rektifikatsioonid, tärklisevabrikud, terpentilini ja tõrvaajamise vabrikud, linaseemne- ja põlevkiviõli ajamise sisseaded, nahaparktrummid jne.

Piimatalituste masinad

Eelarved ja nõuanded tasuta ja ruttu.

Meid huvitab praegu küsimus, kes valitseb meil endiste gildede varanduste üle. Päris valitsejat ei ole, ajutine on, aga ajutine pole veel eelnõu teinud, kuidas edaspidi tuleks talitada. Selle eelnõuga tuleks igatahes rutata. Sest üksinda K.-t. Koja huvid ei nõua seda, sellest on huvitatud ka Tallinna börse, kes praegu end. Suure Gilde ruumides asub. Terve mõistus ütleb, et need ruumid ikka ja alati börse valdamisele peaksid jääma, sest see vastaks nende iseloomule ja asutus-otstarvele. Börset kaotada ei ole aga võimalik, see oleks mõistmatus.

Peale Tallinna on veel teistes linnades end. gildede varandusi. Tartus — suur- ja väike-gilde hooned. Tartu kaupmeeste-töösturite ringkonnades on juba mõte käimas, kohe, niipea kui K.-t. Koda tegevust algab, Koja osakonda Tartus avada. Jälle on selleks ruume vaja. Jõuame jällegi

endisele otsusele, et endiste gildede ruumid peavad siin küsimuse lahendamada.

Meie teada on ka Narvas end. gildede varandusi, kuid ligemad teated puuduvad ridade kirjutajal.

Kokkuvõttes jõuame järgmisele lõpuotsusele: endiste gildede varanduste saatuse määramiseks tuleb viibimata seaduseelnõu Riigikogule esitada. Seadusandja ei tohi ühe kutseesituse varandusi millegile võõrale asutusele pärandada, vaid neile asutustele, mis päranduse jätja kõige ligem veresugulane on. Seadusandlik võim peab ära määrama ülesanded ja sihid, mille teostamiseks ja kättesaamiseks neid varandusi võib kasutada (näit. ei tohiks end. gilde ruume lubada maskeeritud kommunistlike asutuste tarvitada), aga kõige pealt tuleks seadusandlikus korras ära määrata, kes valitseb meil endiste gildede varanduste üle.

VIIMANE TEHNIKA IME

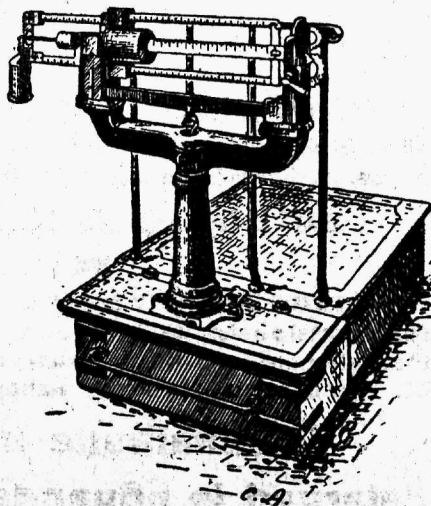
on kaal

„UNIVERSAAL“
tüüp „Rein“

♦
Väga kerge käik, tugeva ehitusega ja kaua vastupidav.

♦
Töötab kilogrammid puudadesse ja puudad kilogrammidesse, ei tarvita mingisugust vihte.

♦
Valmistab kaalude ja kas-sakappide tehas



OTTO HEINRICH KABER : Tallinnas

Kontor: Raekoja plats, Jegorovi maja. Telefon 21-32.

Tehas: Raevalla tän. 2-a. Telefon 21-68.

Järelepärimistel nimetage „Meie Turg“i.

Igasuguseid
shokoladi-kompvekke ja biskviite

soovitab tuntud headuses

R. KLAUSSON'I

shokoladi-kompveki ja biskviidi tehas

TALLINN

Toomvaestekooli tän. 1

TALLINN

Kõnetraat 19-05.

PÖLLUTÖÖRIISTADE- ja MASINAVABRIK

A.-S. „TEGUR“

Tartus, Holmi t. 2/10 :: Fortuuna t. 1/3 :: Raatuse t. 11

Telefon 17.

Valmistab kõiksugu põllutööriistu ja masinaid, Teeb igasuguseid lukusepa-, sepa-, treimise-, katalsepa-, valamise-, tislari- ja maalritöid. Parandab põllutööriistu ja igasuguseid masinaid ja sisseseadeid. Müüb eelpoolnimetatud saadusi, kõiksugu raua- ja teraskaupa, peksugarnituure, põllumajanduse ja tööstuse tarbeasju ning ehituse materjale.

Eriti uuema aja nõuete kohased keskkütte ja vee-
:—: värgi sisseseaded. :—:

Hulk
kõrgemaid
auhindasid.

Liköörid - napsid

Hulk
kõrgemaid
auhindasid.

A.-S. Tartu Aiavilja Ühisus

Tartus, Puu tän. 2. Telefon 113.

Kodumaa marja ja puuvilja veinid.

~ * * * Nõudke igal pool. ~ * * *

Bei Anfragen beziehe man sich auf „Meie Turg.“

Mida pakub Eesti näitus-mess.

(Algus lhk. 490)

igal võimalikul ja sündsäl juhtumisel ennast meele ei tuleta, siis tuleb varsti mõni teine, kes selles asjas agaram, ja surub mind eemale. Mis mõju sel on, näitab asjaolu, et pea terve Venemaa enne sõda, — ja võib olla, veel praegugi, — iga fotograafia aparaati lihtsalt „Kodak“ nimetas. Nii suggereerivalt võib mõjuda reklaam ja mõjuv esinemine. Meil aga otsi nii mõndagi soliidi ettevõtet, ei leia tema aadressigi.

Vaadakse — see peaks küllalt mõjuvaks põhjuseks olema, et teie võimalikult suures kogus iga aasta järjekindlalt esineksid.

Iga tutvus, ka kõige parem, kestab ainult nõnda kaua, kui kaua seda ikka jälle uuendatakse.

Põllumehele.

Põllumees on samasugune looja kui töösturigi, ainult selle vahega, et tema valmistamise abinõud lihtsamad kuid palju kapriisimad käsitada on kui töösturi omad. Põllumees peab arvestama ilmastiku ja maastiku lõpmata tujudega, kuna tööstur käsitab moodsat ja täpset mehaanilist tööriista. Kuid seda enam on põllumees kohustatud enese ümberringi vaatama ja endale kohaseid abimehi otsima. Ja kust leiab ta neid kergema vaevaga, kui messil?

Töösturid oma väljapanekutega — igasuguste külvi- ja künnimasinate, niitmis- ja lõikamismasinate näol on kohe käepärast õpetust ja seletust andma. Peale selle igasugused keemilised kunstväetised ja muud tarved.

Juhtub aga tööstusline näitus-mess täiendatud olema põllutööosakonnaga, nagu seda tänavune Tallinna IV näitus-mess on, siis on lugu

muidugi seda huvitavam. Kui töösturi peam püüe on — oma saadusi peaaesjalikult tarvitajale tutvustada, siis on lugu põllumehega veidi teisiti. Põllumees tuleb näitusele kõige pealt teistele endasarnastele näitama, mis-suguseid tagajärgi tema töö ja vaev mitmesugustel põllukultuuri aladel on annud ja mida teised on oma katsetega ja püüetega saavutanud. Jagades teiste ametivendadega oma kogemusi, õpib põllumees ühtlasi samal ajal hindama ja kasutama neid katseid, mis temal seni juhust ei olnud tegelikult läbi proovida. Selles vastamisi ergutamises ja õppimises seisabki meie seniste põllutöönäituste vääramata tähtsus. Nad on põllumehele olnud ainukeseks rahvaülikooliks põllutöö alal. Õnneks on põllutöönäitused viimasel ajal ikka enam hakanud rõhku panema näituste süstematiseerimise peale, nii et näitusel domineeriv ei ole mitte enam mõni juhusliselt haruldaset suureks kasvanud kapsapea või kaalikas, vaid kindel süsteem, mille kaudu midagi õpetada tahetakse. Selles tükis on ka käesolev Tallinna IV näitus-mess püüdnud uusi radu käia.

Põllumees elab palju üksildasemat, võiks isegi ütelda — üksluisemat elu kui linna möllus rafineeritud tööstur. Kuid selle eest on põllumees hingeliselt palju värskem, vastuvõtlikum, kui linna tööstur. Kui töösturile on näitus teatud äriliseks kohustuseks, siis on see põllumehele pea alati teatud pidupäevaks, kuhu minnakse suure andumusega ja kust tullakse tagasi värskendatult ja varustatud uute ideedega, mille teostamisele parajal juhusel asutakse.

Kuigi näituste mõju põllutööosaduste turu laiendamise peale mõjuta

RIIGI SADAMATEHASED

TALLINN, MEREPUIESTEE Nr. 13
Telegr.: „RIIDOKK“ Telef. 67 ja 11-76

Ujuvad dokid kuni 5000 tonni kandejõuga. Tõstekraanad kuni 110 tonni tõstejõuga.

Igasugune aurukatalde ja masinate ehitus ja parandus. Tehaste ja vabrikute sisseseadete ehitus. korstnad, retorid, transmissioonid, turba pressid, baggerid, transportöörid jne. Malm ja bronks valu kuni 100 puudani. — Tehased valmistavad ka igasugu puutõõsid. On olemas suuremad masinate ja materjalide tagavarad. Töö valmistamise viis uuemate tehniliste nõuete kohaselt. Eeskujulik konstruktsiooni ja eelarve büroo.

Koha peal olemas järgmised töökojad: valumaja, sepapada (auruhaamritega), masinate ja mootorite töökojad, trelali töökoda, laevakatalsepa, vasesepa, lukusepa, saeveski, tislari, takleri, purje, maali, elektrotehnika, elektri ja atsetiileen sveisimine ja 4 ujuvat dokki.

Tehased võtavad enda eale igasugu eelarvete ja projektide tegemise.

THE GOUVERNMENT HARBOUR WORKS

TALLINN, MEREPUIESTEE No. 13
Telegraphic address: „RIIDOKK“
Telephones 67 & 11-76

Floating docks up to 5000 tons lifting capacity. Crans up to 110 tons capacity.

Works effect all modern shipbuilding and repairing demands.

The different shops of the Works are: Iron foundry. Steam forge. Engine & motor building. Lathes. Boiler making. Brass & copper foundry. Smithy. Sawmill. Carpentry & joinery. Sailmaking. Rigging. Painting. Electrotechnical. Electric & Acetylene welding. 4 floating docks.

The Works undertake to compile any forecast and calculation or drawing of engineering.

ei ole jäänud, on uute turgude võitmine siiski rohkem näitustel saadud ergutuste tõttu ettevõetud produktiooni parandamise ja täiendamise tagajärg.

Agaga nii lahkuminevad, kui ka töösturi ja põllumehe ülesanded ja huvid näitustel paistavad, on nende lõpusiht siiski üks — näituse abil oma saadusi täiendada ja rohkendada. Sellepärast peaks küll mõlemad näitusest ühevõrra huvitatud olema.

Kaupmehele.

Kaupmees kui niisugune ei loo ise midagi. Tema ülesandeks on — olla vahemeheks valmistaja ja tarvitaja vahel. Mis peaks teda näitustel huvitama?

Tema ülesandeks on — kodumaa kaupasad võimalikult põhjalikumalt tundma õppida ja neid tarvitajale kätte toimetama. Ei saa igal juhtumisel tunnistada, et meie kaupmehed küllaldaselt meie kodumaa messede tähtsusest aru saaksid. Käiakse küll Leipzigi, Frankfurdi M/ä ja ka Praha messel, aga oma messe vastu jäädakse ükskõikseks. See tähendab, käidakse kohtades, kust ärimed oma rikkaliku reklaamiga ja igasugu kaubaproovidega aasta jooksul küllaldaselt on informeerinud, kuna aga meie enda töösturid oma loiu reklaamiga selles süüdi on, et kaupmehed neile küllalt lähedale ei ole astunud. Sellest tulebki, et meie kaupmeeste hulgas valitses veel laialt nii ütelda „väljamaa orientatsioon.“ Sellest on aga mitmeti kahju kogu meie asjale.

Siin peaks kaupmehed ise oma ülesandest paremini aru saama, et nende asi mitte ei ole ainult müüa ja võimalikult rohkem teenida, vaid et neid kui kodanikke teatud kohustused ka üldsuse huvidega seovad. Ärge tooge väljamaalt igasugu kaup-

sid sisse, tihti ka sõna otsekohehes mõttes — prahti, vaid vaadake ja tutvunege messel meie kodumaa saadustega, ja kahtlemata teie leiatega, et nende hulgas väga soliid kaup on. Ajajooksul jõuate äratundmisele, et õieti vähe neid kaup on, mida *tin-gimata* tarvis on väljamaalt tuua. Võtame näiteks, peened nahkkaubad. Kes kümme aastat tagasi oleks soovitanud neid kodumaa võtta, seda oleks ogaraks peetud. Kui nüüd aga pea kõik peenemad nahkkaubad ainult kodumaa töö on, isegi selleks tarvitatud nahk kodumaal pargitud, siis on see üsna suurel osal küll paari meie soliidima nahatöösturi teene, kes aastate vältel ei ole väsinud oma saadusi järjekindlalt näitustel välja panemast, tarvilist reklaami teemast ja sellega neid niihästi kaupmeestele kui ka tarvitajale tutvustamast. See on ainult üks näitus paljude hulgas. Teie ei saa aga ilma messeta kaugeltki kõiki kodumaal valmistatud kaupasad tundma õppida, sest nagu juba öeldud, hoolivad meie töösturid reklaamist ja oma saaduste tutvustamisest vähe.

Nii on messel käimine teile samatungivalt tarviline, kui töösturile ja põllumehelegi.

Tarvitajale.

Teie olete arvamata suur tegur, aga teie ise ei näi seda teadvadki. Teie oletegi see, kelle pärast niihästi tööstur, põllumees kui ka kaupmees kõigest hingest püüab, et aga teid rahuldada. Teie ise aga käite nii, nagu oleks teie see viies ratas vankri all. Kui teil midagi tarvis läheb, siis arvate, mis mul tarvis kaup tunda, küll juba kaupmees annab, mis mulle tarvis läheb. Otse samati, kui minu tuttav upsakas majaproua tähendas: „Milleks minu Adeelele tarvis on geo-

Melange
 kohvi ja siguri vabrik
Fr. G. Grosset & Co.
 Omanik R. Lõhmus
Tartus
 Sadumise tänav nr. 2
 Telefon 1-76

Soovitab omast vabrikust kõrges
 headuses *Melange* oa kohvi,
Melange oa kohvi segu (3 sor-
 dis), *Melange kakao* kohvi,
Melange vilja kohvi ja sigurid
 praetud iga sugusel arvul
 Tellimised täidetakse kiirelt ja
 korralikult
 Jällemüüjatele %/o %/o

E. GÜNTHER

Tallinn, Kuninga tän. Nr. 8
 Kõnetraat 15-99
 Tartus, Kauba hoov Nr. 26
 Viljandis, Tartu tän. Nr. 9

MÜÜK SUUREL ja
 VÄIKSEL ARVUL.
 Maalri ja riide vär-
 vid, tislari tarbeai-
 ned, mineraal ja
 taimed õlid, keemia,
 kosmeetika, tualett
 ja kummi kaubad,
 vürtskaubad ja kõik
 muud majapidamise
 tarvitused jne. jne.

E. GÜNTHER'i

„Uus must“ riide värv,
 kinga kreem, naha appre-
 tuur, naha määre, metalli
 puhastamise aine „Egalin“

graafiat õppida? Kui ta Ameerikasse
 tahab minna, istub rongi ja söidab.“

Teie just see kurja juur oletegi,
 mispärast ma sunnitud olin eelmises
 peatükis kaupmehi veidi siunama.
 Teie just oletegi see, kes kauplusesse
 läheb ja oma harjunud viisi järele
 väljamaa kaupa nõuate, ilma, et teil
 palju aimu oleks, mis vahe väljamaa
 ja kodumaa kauba vahel on. Kaup-
 mees peab teile andma, mida soovite,
 sest tema seisab ju teie teenistuses.
 Ja nii saate, näiteks, Narva kalevi-
 vabriku, ehk Sindi kalevivabriku vä-
 ga moodsa ja soliidri riide asemel kal-
 li raha eest (ega kauge vedu ja kal-
 lis tolliraha riidet odavamaks tee)
 mingisuguse Saksamaa ehk Lodzi
 riidetüki, missugune minu tuttav,
 kes seda Berliinis ostis, pärast esi-
 mest vihmahooogu nõnda kipra ja
 kortsu kiskus, nagu vana shimpanse
 nägu. Vaadake, teie olete see, kes

kaupmeest sunnib niisugust plärtsu
 müüma, sest ega kaupmees loll pole,
 et ta niisugust kaupa peaks, mis mit-
 te ei lähe.

Teile soovitatakse ma tungivald mes-
 sile minna, siis alles õpite tundma,
 mida meie kodumaa tööstus kõik an-
 da suudab. Teie võite ihualasti sisse
 minna — see tähendab, ma kahtlen
 küll, kas korrapidajad teid niisugu-
 sel kujul sisse lubavad — ja pärast
 kõige peenema frandina välja tulla,
 varustatud kuni viimse peensuseni
 kõik ainult kodumaa tööstuse saa-
 dustega. Aga minge nimelt, on õpetlik
 ja peaasi — olete seal kõigesuurem
 mees, palju suurem kui tööstur, põl-
 lumes ja kaupmees, sest teie olete —
 käskija.

Ka kõiki teisi minu eelnimetatud
 sõpru loodan seal kohata. s

Vana kaupmees.

Majanduslised teated

Kaubandus-tööstusministeeriumilt.

Eesti majandusline konjunktuur maikuul 1925 a.

VALITSUSE INSTRUKTSIOON EESTI PANGALE. — VILJA SISSEVEOTOLLI REGULEERIMINE. — VÄLISKAUBANDUSE TULEMUSED. — SUURTÖÖSTUSE TEGEVUS: TÖÖLISTE JA TÖÖPÄEVADE ARV NING TÖÖTASU. — TÖÖTA TÖÖLISED. — LIIKUMINE RAUDTEEDEL JA LAEVADEL. — HINNAD, KURSID, TSIRKULATSIOON. — ELUMAKSUMUSE (ELUKALLIDUSE) INDEKS.

I.

Tähtsamaks nähtuseks Eesti majanduselus maikuus oli *valitsuse instruksioon Eesti Pangale*. Selles määratakse kindlaks Eesti Panga valitsemise kord ja Eesti Panga ja riigikassa vahekorid, nii kulla- ja välisvaluuta tagavarade kui ka emissiooni õiguste tarvitamisel.

Instruktsiooni järele lähevad kõik riigi kulla- ja valuutatagavarad Eesti Panka hoiule ja Eesti Panga peale pannakse Eesti marga kursi stabiliteedi hoidmise kohustus.

Senini ei olnud Eesti Pank kohustatud marga kurssi hoidma, kuigi ta seda jõudumööda tegi.

Et Eesti Pangal tõesti võimalik oleks margakurssi stabiilne hoida, selleks on instruksioonis ette nähtud kitsendused, nii emissiooni kui ka krediidi inflatsiooni ärahoidmiseks; ühtlasi on eeskirjad marga kullakatte suhtes antud.

Instruktsioonis on öeldud, et riigikassa ei suurenda enam oma liikumasolevate kassatähtede hulka, vaid vahetab ainult vanu kõlbmatuid kassatähti uute vastu. — Edasi räägitakse, et riigikassa ja Eesti Panga üldemissioonist peab vähemalt 30%

alati kaetud olema vabalt Eesti Panga käsutada olevate kulla ja välisvaluuta tagavaradega: — Kullakatte väljaarvamise kohta on muuseas öeldud, et 1 kroon = 0,403.226 grammi kulda = 100 Eesti marka.

Üldisest emissiooni summast võib kullaga ja välisvaluutaga katmata olla kuni 2500 miljoni marka. Üle selle summa ulatavad, ringjooksus olevad rahamärgid peavad kaetud olema täies väärtuses mark marga vastu.

Et ootamatult kullakatte vähenemist ei tuleks, öeldakse instruksioonis, et riigikassa ei võta välisvaluuta ja kulla hoiuarvelt Eesti Pangas summasid välja, kui Eesti Pangal kursi stabiliteedi hoidmisel raskusi tekiks nende väljavõtmisel.

Tähtsama määrusena võiks veel ära märkida järgmist kohta instruksioonis, kus kategooriliselt väljendatakse, et uute laenude väljaandmine emissiooni summa suurendamise abil ei ole lubatav.

II.

Teiseks nimetamisvääriliseks korralduseks oli maikuul *vilja sisseveotoli reguleerimine*.

Selgus, et teravilja ja jahu sissevedu tänavu aasta algul märksa jõudsamini kasvas, kui eelmisel aastal samal ajal. — Nii oli 1924. a. 1. veebruaril nisuteri sisse veetud 267 tonni, tänavu samal ajal aga 2241 tonni; nisujahu oli 1924. a. 1. veebruaril sisse toodud 2138 tonni, tänavu sama aja jooksul 4068 tonni. Et sarnase nähtuse edasikestmisele piiri tõmmata, pandi 9. mail telegraafi teel maksma uued sisseveo tollimäärad, mis nisuterade tolli kõrgendab 4 kuldsantiimi pealt 10 santiimi peale brutto kilogrammi pealt, s. o. 150

III.

Väliskaubanduses näeme mai kuus sisseveo ülekaalu. Alljärgnevas tabelis statistika keskbüroo kokkuvõtte järele, näeme sisse- ja väljaveo arenemist, võrreldes läinud aastaga ja eelmise kuuga:

Miljonites markades.

1924. V.	1692,2	1035,2	657,0	61,6
1925. IV.	1466,2	846,9	619,3	73,6
1925. V.	1551,7	863,2	688,5	79,8

Väliskaubanduse üldläbikäik oli võrreldes l. a. mai kuuga 140 miljoni marga võrra või 8,2 protsenti vä-



Neija esimeseklassi

JALGRATAST

soovitame

„VANDERER“, „BRENNABOR“, „RALEIGH“ ja „COVENTRY“

mis ka kõige nõudlikumat sõitjat rahuldavad.

Soodsad järelemaksu tingimused.

Vaatamine ei kohusta millekski.

Suur väljavalik kõiki jalgratta tarbeid: laternad, kellad, kummid, sadulad, teijed, pedaalid, juhttraad, kodarad, kahvlivedrud, taskud, ketid lukud jne.

LIER & ROSSBAUM, Tallinn, Rataskaevu t. 5,
(võõrastem. „Peterburg“ ja „DuNord“ vahel). Kõnetr. 27-34.

protsendi võrra, nisupüüli ja manna tolli 9 santiimi pealt 21 santiimi peale br. kilogrammi pealt, sellega 75 protsendi võrra endisest kõrgemaks ja sõelumata nisujahu — 9 sant. pealt 14 sant. peale.

Rukkijahu sisseveotoll jäeti endiseks — s. o. 9 santiimi klgr. pealt.

Sellega on peenemad kallihinnalised jahud ja vili märksa kallimad kui varem. — Kuna uus tollimäär nisupüüli hinda umbes 148 marka puudalt kõrgendab, siis on see arvatavasti suur küllalt, et selle aine tarvitamist ja sissevedu vähendada.

Teravilja ja jahu sisseveo kohta on mõõduandva tähtsusega viljasaagi lootused kodumaal, mis senini head olnud, ja viljahinnad välisturgudel; odavad hinnad edendavad sissevedu.

hem. Võrreldes aprilli kuuga k. a. näitab mai kuu üldläbikäik siiski kasvamist. Mis puutub väliskaubanduse bilansis sisse- ja väljaveo vahetorkadadesse, siis näeme väljaveo protsentuaalset kasvamist ja üsna silmapaistvat väliskaubanduse bilansi paranemist mai kuul.

Eesti väliskaubanduse bilansi arenemisest käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul saame ülevaatliku pildi alljärgnevast tabelist:

Väljaveo protsent sisseveost:

Jaan. Veebr. Märts. Apr. Mai.				
1924. a.	99,2	63,6	69,0	84,5 61,6
1925. a.	98,4	112,7	79,4	73,1 79,8

Need arvud näitavad, et väliskaubanduse arenemises mingit ühtlast joont leida ei ole, vaid tänavune käik

lähed hoopis lahku läinud aastal olud bilansi tulemustest üksikutele kuudel. Nii üheses, kui teistes arvudes näeme järske üles-alla kõikumisi, kuid need ei sünni ühel ajal, mispärast neid juhuslisteks pidada tuleb. Siiski kui kokku tõmbame ja välja arvame 1924. a. 5 kuu keskmise, saame 75,6 protsenti; kuna 1925. a. keskmine on 88,7 protsenti, sellega siis tänavune kaubanduse bilans keskmiselt märksa parem eelmise aasta omast.

Tähtsamaks väljaveo kaubaks oli või, mida mai kuu jooksul 458 tonni 130,5 miljoni marga eest välja veeti. 1924. a. mais eksporteeriti 222 tonni, 53,2 miljoni marga eest, nii siis väljaveetud või hulk tänavu 106,3 prots. suurem kui läinud aasta mai kuus.

Puusaadusi eksporteeriti tänavu maikuus 121,8 miljoni marga eest; läinud aastal samal ajal 163,7 milj. marga eest, sellega oli tänavune puusaaduste väljavedu mai kuus hästi vähem, kui eelmisel aastal samal ajal. See on seletatav väljamaa puuturu ebasoodsa konjunktuuriga.

Paberikaupa eksporteeriti 2544 tonni 81,3 miljoni marga eest; 1924. a. eksporteeriti samal kuul 1944 tonni 46,6 miljoni marga väärtuses, sellega tänavu kaalu järele 30,8 protsenti rohkem eksporteeritud.

Tsementi veeti mais välja 9015 tonni 54,1 miljoni väärtuses; 1924. a. mais — 5410 tonni 25,6 miljoni marga eest, sellega oli tänavune tsemendi eksport koguliselt 66,6 protsenti suurem, kui eelmisel aastal.

Puuvilla kaupad eksporteeriti 205 tonni 106,5 miljoni marga väärtuses; 1924. a. mais — 172 tonni 76,7 miljoni marga väärtuses, sellega käesoleva aasta mai kuul koguliselt 18,5 prots. rohkem välja veetud.

Lina läks tänavu mais märksa vähem välja, kui eelmisel aastal, sest et turu seisukord nõrk oli.

Eeltoodust näeme, et suurema osa Eesti tähtsamate produktide väljavedu tänavu mai kuus hästi suurem oli kui läinud aastal samal ajal. Seal juures peab alla kriipsutama veel seda asjaolu, et *eksportkaupadelt ühtlasi paremat hinda* saadi kui eelmisel aastal. Nii saadi, võrreldes tonnide arvu selle eest saadud rahasummaga 1924. a. mais võittonni eest 239,6 tuhat marka, 1925. a. mais aga 284,9 tuhat marka. Paberikaupade tonnist saadi 1924. a. mais 23,9 tuhat marka, 1925. a. 31,9 tuhat marka. Tsemendist saadi 1924. a. mais ümmarguselt 4,7 tuhat marka tonn, 1925. a. mais 6,0 tuhat marka tonn. Puuvillakaupadest saadi 1924. a. mais läbistikkku 443,3 tuhat marka tonn, 1925. a. — 519,5 tuhat marka tonn. — Ka lina, mida küll käesoleval aastal märksa vähem välja veeti, oli kallim kui läinud aastal; nii saadi 1924. a. mais keskmiselt 145,0 tuhat marka tonnist, kuna tänavu 194,9 tuhat marka tonnist saadi.

Siin on kaks põhjust, esiteks on aasta jooksul kaupade hinnad üldse tõusnud, teiseks on mitmed Eesti väljaveo kaubad omaduste poolest paranenud. Parema tasuvus on aga eelduseks, et Eesti eksport veelgi kasvab.

Kõike eelpool toodud arvesse võttes, võime mai kuu väliskaubanduses kindlat tendentsi paranemise poole konstateerida.

IV.

Suurtööstuses näeme mai kuul ettevõtete arvu kasvumist, nagu seda nägime ka aprilli kuus. — Maikuu algul oli tegevuses 251 suurtööstuse ettevõtet, kuu lõpuks oli nende arv kasvanud 263 peale. Ka tööliste arv

kasva 2365 inimese võrra, nii et üldine tööliste, ametnikkude ja teenijate arv suurtööstuses tõusis 32.129 peale. Ettevõtetest on juure tulnud peaaesjalikult saeveskid, kuna tööliste arvu juurekasvus esimesel kohal turbatööstused on.

Tööliste (ametnikud, teenijad jne. välja arvatud) tööpäevade arv suurtööstuses oli kuu jooksul 596.869 päeva ehk 5.003.327 töötundi, mille hulgas 349.339 ületundi, mis 7,5 protsenti kogu töötundide arvust (aprillis oli 4.332.086 tööliste töötundi, millest 295.288 ületundi ehk 7,3 prots. (ületundisid töötanud tööliste arv oli mais keskmiselt 35,9 protsenti), aprillis 36,1 prots. Sellest on näha, et enam kui kolmandik töölistest ületunde teinud; siiski üksikasjaliselt võttes näeme, et mõnes tööharus pooled ja rohkem töölisid ületundisid on teinud.

Kõige rohkem tööpäevi tehti tekstiiltööstuses, siis metallitööstuses, selle järele turba-, põlevkivi- ja lubjatööstuses. — Kõige enam ületunde tegid töölisid puutööstuses, selle järele metallitööstuses, murdudes ja kaevandustes; siis paberitööstuses jne.

Kuna mees- ja naistöölisi kokku 28.004 oli, siis tuleb iga töölise kohta 178 töötundi kuus, ehk ümmarguselt 7,4 tundi päevas ühes ületundidega. Mai kuus oli üldse 23 tööpäeva, 28.004 tööliste juures saaksime 644.092 päeva, sellega kasutati tööpäevadest ainult 93,1 protsenti ära. Iga töötatud päeva kohta tuleb 3,78 tundi ühes ületundidega.

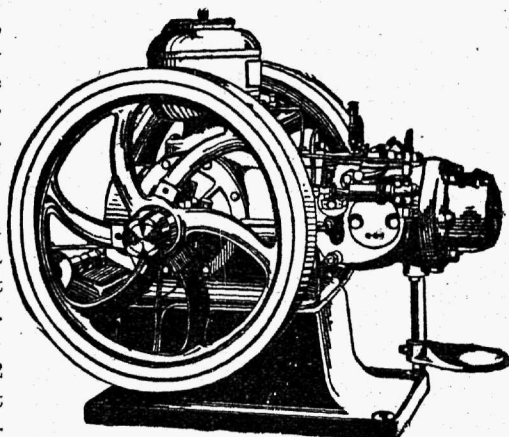
Keskmine töötasu töölistele harilikult töötunni eest (ilma perekonna toetuseta jne.) oli käesoleva aasta mai kuus 26,0 marka (aprillis 24,3 mrk.). 1924. a. mai kuul 23,0 marka), sellest näeme palgaolude üldist paranemist.

Üksikute tööharude järele olid tööpalgad järgmised:

	Mai.	Aprill.
Murrud ja kaevandused	32,1	26,1
Savi ja klaasitööst.	30,1	27,8
Metallitööstus	32,1	32,7
Keemiatööstus	22,4	21,4
Elektri- ja gaasijaamad	29,6	29,5
Tekstiiltööstus	19,2	17,5
Puutööstus	23,5	23,4
Nahatööstus	32,6	31,0
Paberitööstus	24,5	23,3
Toiduainete tööstus	25,5	25,5
Jookide ja maitseainete- tööstus	23,0	22,0
Kehakatte tööstus	29,2	30,5
Ehitustööstus	31,5	31,3
Trükitööstus	38,4	42,0
Pesukojad	19,3	19,1

M. SEILER

Pärnus, Pikk tänav nr. 7.



Soovitab omas töökojas valmistatud mitmetüübilisi petrool- ja naftamootore merisõidu ning tööstuste jaoks.

Valmistab

sindli- ja kantmasinaid (Seimer). Võtab enda peale meierei masinate illesseadmisi, igasugu masinate parandusi ja auto-geen raua kokkukeetmist.

Nagu sellest näha, tõusid palgad kõige enam murdudes ja kaevandustes; peajasjalikult küll turbatööstuses — eelmise kuu 31,6 pealt 36,3 marga peale tunnis mai kuul. Savi- ja klaasitööstuses näeme ka üsna suurt tõusu, seal on palkade tõus peajasjalikult klaasitööstuses olnud 28,5 pealt 32,5 peale. — Suuremat palkade allaminekut näeme trükitööstuses — 42,0 pealt 38,4 marga peale tunni eest.

Tööta töolistte arv oli 1. maiks 2.209. Kuu jooksul tuli 2.659 töötajat juure. Tööd leidsid 9956 töolist; 2.120 töolist langesid tööta tööjõu hulgast välja ja 1. juuniks jäi järele 1.783 tööta töolist. Sellega vähenes tööta töolistte hulk kuu jooksul 19,3 protsendi võrra.

Nagu näha, on reisijate vedu suurenenud, kuna kaubavedu tagasiminekut näitab eelmise kuuga võrreldes, kuid siiski on see märksa suurem olnud kui läinud aasta samal kuul. Rongisid on välja saadetud 3.044 (märtsis 3.124 ja 1. a. — 2.144) ja nendega on tehtud 172.762 rong-kilomeetrit (vastavalt — 184.010 ja 178.495).

Liikumine Tallinna sadamas oli maikuus elavam kui eelmise kuu jooksul. Sadamasse tuli 179 kaugeõidu laeva 71.570 netto reg. tonni mahutavusega (aprillis — 101 laeva 43.169 rgt.), neist 87 laeva 44.514 rgt. — laaditult (aprillis — 69 laeva 32.008 rgt.).

Siia juure peab tähendama, et tööta töolistte küsimus Eestis hoopis lahku läheb sellest, mis on industriimaades, kus tööta töolistte arvust järeldada saab üldist tööstuse seisukorda. Eesti on põllumajanduse maa ja osa inimeste töötaolek oleneb hooaja tööd, näiteks ei ole ehitustöolistel talvekuudel tööd, samuti osa põllumajanduslistel abijõududel. Aga see on sesoonitöolistega ikka nii olnud ja sellest on ka tingitud, et nende paik töö ajal harilikust märksa suurem on. Nii ei ole teatav töödotsiv töolistte hulk midagi erakorralist nähtust.

V.

Raudtee tegevuse kohta on ainult aprillikuu andmed laiarööpalise raudtee üle olemast. — Tähtsamad andmed on järgmised:

	1925. a. aprill.	1925. a. märts.	1924. a. aprill.
Kaubavedu — tonnid	102.860	129.787	89.794
Kaubavedu tuh. tonn. kilom.	12.272	14.548	10.689
Kaubavedu — keskm. veokaugus	119,3	112,1	119,0
Reisijate üldarv	411.556	305.034	367.959
Reisijate keskmine sõidukouguus	119,5	45,4	45,0

Välja läks 164 kaugesõidu laeva 67.671 netto reg. tn. (aprillis — 120 laeva 45.565 rgt.), neist laaditult 114 laeva 41.219 rgt. (aprillis — 93 laeva 37.486 rgt.).

Kõige rohkem laevu tuli Tallinna Helsingist (74 laeva 16.759 rgt.), siis Stettiinist (13 laeva 12.999 rgt.) ja Hamburgist (11 laeva 6.365 rgt.), läks välja — Helsingi (63 laeva 17.092 rgt.) ja Stettiini (14 laeva 13.437 rgt.).

Üldse on tänavu 1. jaanuarist kuni 31. maini Tallinna tulnud 512 laeva 236.634 rgt., kuna 1924 a. sama aja jooksul — 309 laeva 185.924 rgt. sisse tuli. Välja on läinud 5 kuu jooksul: 534 laeva 238.531 rgt. tänavu ja

349 laeva 193.042 rgt. mineval aastal. Seega tänavu tuntavalt rohkem kui läinud aastal.

Tähtsamad suurmüügi hinnad Tallinna Börsekomitee koteerimise järele:

	Kuu algul.	Kuu lõpul.	+ juurekasvu. — alanemist.
Rukis (Ameerika)	375 mrk. pd.	370— 375 mrk. pd.	—
Nisujahu, kõrgem sort	755— 780 „ „	870— 890 „ „	+115—110 „
Eksportvõi	4400—4480 „ „	3800— 400 „ „	—600—480 „
Munad (eksport)	10 ½—11 ½ „ pr.	11— 12 „ „	+ ½ mrk.
Sealiha I sort	1800—1860 „ pd.	1980—2000 „ „	+180—140 „

Laeva veohinnad (Tall börsekomitee noteerimine) kuu lõpuks: Lina: Tallin—Stettiin 18 shill. tonn; Tallin—Ghent 22 shill. tonn Puumaterjaalid: Tallinn—Inglise idarand 38 shill. standard. Segakaup: Tallinn—Stettiin 12—20 shill.; Tallinn—Stokholm 10—20 Rkr. tonni eest. Kartulite vedu Stockholmi 9 Rkr. ja vôi — Stettiin 1 sh. 6 penci tünni eest. Kuu algul olid prahid veidi kõrgemad.

jad 375. Kuu jooksul kõikumisi ei olnud.

Inglise naelsterl. kurss noteeriti kuu algul 1805 (ostjad) — 1820 (müüjad). Kuu lõpul vastavalt 1811—1826.

Rahamärke oli 1. maiks tsirkulatsioon 3.466.211.000 Emk. ja vähenes nende hulk 1. juuniks kuni 3.239.011.000 Emk.

Elumaksumuse indeks (100 on võetud 1922. a. hinnad E. markades).

Dollari kurs. Ostjad 372, müü-

	1925. a. mai.	1925. a. apr.	1924. a. dets.
Toitluskulud	145,5	147,6	140,0
Korterikulud	174,4	174,4	136,6
Valgustus ja küte	102,2	103,9	109,7
Riietuskulud	123,9	125,0	125,0
Muud kulud	133,5	132,8	131,2
Üldindeks.	141,8	143,3	137,8

Sellest näeme elamise odavamaks minekut eelmise kuuga võrreldes; õieti kestab elamiskulude alanemine juba märtsist saadik, kus üldindeks oli 145,7.

Toitluskulud olid mais 2.202,7 mk., seega tuntavalt vähem kui k. a. aprillil (2.233,6). 1924. a. detsembris maksis toiduratsioon 2.119,1 mk.

Eesti kaubandusline läbikäimine A.-Ühisriikidega.

Ameerikas turg olemas, tarvis seda ainult kätte saada.

Eesti kaubandusline läbikäimine Ameerika Ühisriikidega näitab meie suurt passiivsust. Riigi statistika-keskbüroo andmete järele toodi

Ühisriikidest 1924. a. Eestisse 1.029,2 miljoni E. marga (2,75 miljoni dollari) eest kaupe, samal ajal ekspordeeriti Eestist A.-Ühisriikidesse 29,8

miljoni E. marga (0,77 milj. doll.) väärtuses, sellega kolm korda vähem kui sealt Eestisse sisse veeti.

Eesti ja Ühisriikide vaheline kaubandus näitab järgmist käiku (prot-sentiarvud Eesti väliskaubanduse kogusummast):

	Sissevedu Ühisriikid.	Väljavedu Ühisriikid.
1922. a.	2,3	2,3
1923. a.	3,7	1,3
1924. a.	12,5	0,4

Need arvud näitavad järjekindlat väljaveo kasvamist Ühisriikidest Eestisse, kuna Eesti väljavedu Ühisriikidesse sama järjekindlalt aasta-aastalt kahaneb.

Ühisriikidest Eestisse tuli 1924. a. peajasjalikult puuvilla 1839 tonni 540,1 miljoni Eesti marga eest, rukist 3966 tonni, nisu 4892 tonni ja nisujahu 5226 tonni, kokku 338,8 miljoni Eesti marga eest; petrooleumi 1519 tonni 21,2 milj. marga eest, bensiini 325 tonni 11,0 miljoni Eesti marga eest jne.

Eestist Ühisriikidesse veeti peajasjalikult tsementi 20,2 miljoni marga väärtuses, ning tooreid vasika- ja lambanahku 8,7 miljoni Eesti marga eest, ja siis paarisajatuhande marga eest veel mõnesuguseid teisi kaupe. See oli ka kõik.

Vaatleme meie naaberriikide kaubanduslist läbikäimist A.-Ühisriikidega, siis on pilt teisem. Võtame Ühisriikide ametlised andmed; nendest selgub, et näit. Läti rohkem kaupe Ühisriikidesse on saatnud, kui sealt vastu saanud.

Alljärgnev tabel näitab Eesti ja Läti kaubandust Ühisriikidega, kus Ühisriikide andmed on augustist 1923. a. kuni aprillini 1924. a. ja aug. 1924. kuni aprillini 1925. a. dollarites:

	Eesti.	
	1923./1924.	1924./1925.
Ühisriikidest	1.465.659	1.213.261
Ühisriikidesse	3.63.973	312.111
	Läti.	
	1923./1924.	1924./1925.
Ühisriikidest	703.868	1.172.045
Ühisriikidesse	4.628.957	2.602.287

Sellest näeme, et meie kaupade väljavedu Ühisriikidesse, võrreldes sealt sisseveoga, üsna väike on olnud. Lätis näeme aga ümberpöödnud pilti, seal on kauba väljavedu Ühisriikidesse märksa suurem kui meil olnud, ühtlasi on see suurem olnud, kui kaupade sissevedu Ühisriikidest Lätisse samal ajal. — Ka Leedu väliskaubandust vaadeldes näeme, et sealt Ühisriikidesse rohkem välja veetud on kui samal ajal Ühisriikidest Leedusse tuli.

Tahtmatult peab otsusele jõudma, et kauplemine Ühisriikidega meil veidi hooletusse on jäänud. Ühisriigid võiksid tänuväärts turuks olla mitmele meie eksportkaubale, kui asja organiseerimist energiliselt käsile võtta. Igatahes peaks meie bilans Ühisriikidega sisuliselt paremaks kujunema kui Läti oma, kust väga palju tooreid vasika- ja lambanahku Ühisriikidesse veetakse, kuna neid ometi kodumaal väärtuslisemaks kaubaks peaks ümber töötama. Sellepolest on meie kaubandus Ühisriikidega sisuliselt ka praegu tervem: meie veame tarvilikku tooresainet Ameerikast sisse (puuvill, petrol. jne.) ja anname tsementi j. m. vastu, mis meie tähtsamaks väljaveokaubaks.

Tsemendile turu kindlustamiseks Ameerikas on viimasel ajal tähtis samm astunud. Ühe meie tsemendivabriku poolt saadeti sinna keemik, kes nii Honolulu kui ka Ameerikas koha peal uurima peab meie tsemendi pidevust sealse kliimas ja teisi

eritingimisi, mida siis edaspidisel tsemendi valmistamisel silmas pidada tahetakse. Ameerikas võiks meie tsemendile õige laialdane turg kujuneda. Mis puutub otsekoheselt Ühisriikidesse, siis oli tsemendi import juulist 1924. kuni märtsini 1925. a. 267,8 tuhat tonni 2.593,3 tuhat doll. (ligi 1 miljard E. m.) eest. Läänud aastal läks Eestist tsemendi Ühisriikidesse kõigest 5691 tonni, sellega ainult üsna tühine protsent sellest, mida Ühisriigid sisse vedasid.

Toome siin mõned arvud Ühisriikidesse augustikuust 1924. a. kuni aprilli kuuni 1925. a. sisseveetud kaupade kohta, mida Eestist arvatavasti sinna eksporteerida võimalik oleks. Nii impoteeriti nimetatud aja jooksul Ühisriikidesse: kaseini 1.086.671 dollari eest, juustu peaausjalikult Itaaliast ja Helveetsiast 2.179.960 dollari eest, linu 2.442.606 dollari eest, külvilinasemneid 22.702.112 dollari eest, jõhve 2.016.061 dollari eest, muid loomakarvu 1.200.392 dollari eest, juukseid üldse 642.971 dollari eest, juukstest võrke 719.691 dollari eest, tuletikke 1.989.410 dollari eest, paberit 84.313.814 dollari eest (ajalehe paberi sissevedu on tollivaba), jalutuskeppide ja vihmavarjude varte nuppusid 237.869 dollari eest, pitsi (naisterahva näputööd) 1.176.937 dollari eest, villaseid sõrm- ja peokindaid 304.835 dollari eest, pianinosid ja orelid 135.231 dollari eest. Kui võtta keskmiseks dollari kursiks

1 dollar = 375 Eesti marka, siis näeme, et kõiki neid kaupe hiiglasummade eest Ühisriikidesse sisse veeti.

Ühisriikidega kaubanduslisse ühendusse astumise kergendamiseks on olemas Eesti-Läti-Ühisriikide kaubakoda, kelle esitajaks Tallinnas on J. Puchk, Rannavärava puistee nr. 21. — Siis Ameerika konsul Tallinnas, Viru tän. nr. 5, k. 1. — Juba varemalt oleme tähelepanu juhtinud Vašingtonis asuva kaubanduslise kartoteegi „World Trade Directory“ peale, kuhu Ühisriikidega kaubelda soovijad oma aadressid teada andku, kes neid Ameerika ärimeestele edasi annab.

Ameerika firmade nimede ja aadressidega tutvumiseks on kaubandus-tööstusministeriumi kaubandusosakonnas aadressraamatud olemas, mis soovijatele alati kättesaadavad.

Meie peame võimalikult püüdma sinna poole, et nendesse riikidesse, kust ise suuremal määral kaupe sisse veame, ka oma kaupa mahutada katsuksime. Näiteks ei ole meil kaseini kuhugi panna, Ühisriigid veavad aga seda kolmveerand aasta jooksul 400 miljoni Eesti marga eest sisse jne. Loomulik, et siin midagi ette võtma peab.

Üsna kerge kaupade müügi organiseerimine A.-Ühisriikidesse ei ole, aga meie saadustele turgude otsimine on tarvilik ja raskustest võib üle saada.

Eesti ja Ameerika Ühisriikide kaubanduslik kokkulepe.

„Riigi Teat.“ nr. 115/116 — 1925. a. ilmus seadus, mis kaubandusliku kokkuleppe Eesti ja Ameerika Ühisriikide vahel kinnitatuks tunnistas. Kokkuleppe ise on sõlmitud nootede

vahetamise teel juba 2. märtsil käesoleval aastal.

Kokkuleppe astus jõusse 1. augustil 1925. aastal.

Kokkuleppe järele ei tohi Ameerika

ka ühisriikides ega ta asumaadel Eesti loodus- või tööstussaaduste pealt, kui need sinna veetakse, kõrgemaid ega muid maksusid võtta, kui need on, mille alla mõne teise võõra maa samasugused kaubad käivad, olgu praegu või tulevikus.

Sarnane on sugu Ameerika ühisriikide kaupadega Eestis.

Igasugune kergenduse mõnede kaubandusesse puutuvate maksude, kooramatuste ehk korralduste suhtes, mis on seni antud või mis tulevikus võidakse anda ühisriikide või Eesti poolt mõnele välismaale kaubalepingu või kokkuleppe kaudu, hakkab maksma ka vastavalt Eesti ja ühisriikide kohta.

Selest on tehtud väljavõtted. Ameerika ühisriigid ei saa neid soodustusi, mis on Eesti poolt antud Soomele, Lätile, Leedule ja Venele.

Eesti järele ei saa ühisriikidelt neid soodustusi, mis ühisriikide poolt on antud või antakse Kuubale, Panama kaanali piirkonna ja ühisriikide territooriumi ehk asumaa kaubandusele.

Tegelikult kujuneb nüüd nii, et Ameerika ühisriigid saavad muuseas need soodustused omale, mis on Eesti poolt Prantsusmaale ja Ungarile isearanis seega antud, et terve rida Prantsuse ja mõned Ungari kaubad lastakse alandatud tolliga Eestisse. Ameerika ühisriikide kaupadest, mis sel viisil Eestisse alandatud tolliga võivad tulla, on muude seas tähtsamad: mootorid, traktorid, põllutöomasinad, autod ja tubak lehtedes, nagu need Eesti-Prantsuse kaubalepingus (Riigi teataja nr. 99/100 — 1922. a.) ja Eesti-Ungari kaubalepingus (Riigi Teataja nr. 48/49 — 1923. a.) üles loetud.

Reklaami oskus.

Inglismaal on ilmunud raamat, mis käsitleb väiksel viisil (en detail) kauplejate reklaamitegemise küsimust. Toome siin mõned juhtumõtted sellest raamatust „The Grocer“i järele.

ÄRI VAATEAKEN JA ÄRIRUUM.

Väiksel arvul kauplejale on seitse reklaamitegemise võimalust: 1) kauba headus, teenimine ja ärimehes vaim; 2) ärivaateaken; 3) äri valgustamine; 4) ringkirjad, hinnakirjad ja lehekesed; 5) kaupade „demonstreerimine“ ja „sisseostu“ nädalad; 6) harilik müük ja müük lepingu põhjal, auhindade kuulutamine, võistlused, ja 7) kuulutamine kohalikus ajakirjanduses. Nagu kõik reklaam asjata raharaiskamine on, kui kauba headus, teenimine ja ärimehes vaim sellele ei vasta, nii on ka kõige rohkem tarvitusel olev kuulutamine

ajakirjanduses asjata rahakulutamine, kui äri vaateaken ja äri ise selles kohaselt ei ole sisse seatud. Mis äriakendesse puutub, siis on kõige tähtsam: a) vaateaken ise, b) akna suurus ja mahutavus, c) akna ilustamine ja d) akna valgustamine.

ÄRI VAATEAKEN.

Nii mõnigi väikemüügi kaupmees ei taha raha kulutada, kui tema kindel ei ole, et kulutatud raha temale head kasu toob. Nendele tuleks meelde tuletada, et keskmine äripidaja 50 kuni 75 prots. oma sissetulekust ainult vaateakna peale kulutab, sest et hea vaateaken alati äri läbikäiku kahekordselt ehk isegi kolmekordselt tõstatab. Vaateakna ehtimise juures peab teatud määral selle ümbruskonna maitsega arvestama, kus äri asub. Mis vaateakna stiilisse ja soliidus- sisse puutub, siis peab teda enam-

vähem ümbruskonna maitse kohaselt sisse seadima. Vaateaknad ja nende ilustamine, mis ümbruskonna maitsega kokku ei kõlastata, äratavad küll tähelepanu, kuid ei meelita ostjaid.

SUURENDAGE OMA VAATEAKNAID.

Ärivaateakent, mida tõsiselt reklaami abinõuna tahetakse tarvitada, peab võimalikult suurendama, kuid sel viisil, et sisemine ruum selle all liiga ei kannataks. Akna tagaseinaks võivad olla volditud riidest püstiseisvate raamide peal olevad tagapõhjad, mida kerge ühest kohast teise tõsta ja missuguseid vahetada tuleb selleks, et neid akna peal väljapandud kaupadega kokkukõlastada. Kui väljapandavad asjad palju ruumi ei nõua, siis lükatakse tagapõhi ettepoole ja dekoreerija võib seda ruumi, mis shirmi taha jääb, sisemiseks kaupade väljapanemiseks tarvitada, mis niisama meeldiv olema peab, kui akengi. Sinna võib mahutada asju, mis väljaspool olevaid kaupe täiendavad, võib aga ka neidsamu kaupaid välja panna teistsuguses vahendis.

Siin peab juure tähendama, et Inglismaal kauplemises on hoopis teistsugune viis kui meil., Seal võib igasse kauplusesse astuda, kaupe vaadata ja jälle välja tulla, ilma et osta tarvitseks ja seda ei panda pahaks, vaid palutakse veelgi järgmine kord jälle tulla. Ka on seal viisiks, et sama müüja, kes kaupa annab, ka raha vastu võtab, ja tagasiantava raha ostjale kätte toob ja kauba kätte annab. Kõige selle toiminguga ajal võib ostja poes väljapandud kaupe vaadelda. Nii siis on kauplus õieti suurel määral kaupade näituseks, mille mõju reklaami suhtes õige suur.

AKNA DEKOREERIJAJA.

Akende ilustamine nõuab kunsti, teadust ja ärioskust. See on viimase seitsme aasta jooksul rohkem edenenud, kui möödäläinud seitsme aastasaja jooksul ja on ikkagi veel suuremas jaos linnades väljaarenemata. Lähemas tulevikus kujuneb akna dekoreerija tähtsamaks kaubasoovitajaks-müüjaks äris, ehk paremini öeldud — äri jaoks, sest et 95 prots. väikemüügi äri meeste juures ei ole dekoreerija mitte alalise teenijate koosseisu liige, vaid kas vabrikandi esitaja või ajutiselt kutsutud sarnase organisatsiooni või ettevõtte esitaja, mis ennast ainult akende ilustamisele pühendanud.

Eelmärgi kättesaamiseks ja ostjate meelitamiseks on tarvis, et akna dekoreerijal oleks ettekujutuse võime, omapärasus, oskus värvisid tarvitada, kokkukõlastamise oskus, oma võistlejate tööde, nende puuduste ja teenete tundmine ja väljapanemiseks kohaste kaupade valiku oskus. Kui aga dekoreerijal kõik teised omadused olemas, kohaste kaupade valiku oskus aga puudub, siis ei saavuta tema soovitavaid tagajärgi.

VÄLJAPANEMISEKS KOHASED KAUBAD ON:

- 1) kiiresti müüdavad kaubad,
- 2) kaubad, millel mõni iseäraldus, mis huvi võib äratada,
- 3) mis oma ehituse, väljanägemise ehk põhimõtte poolest uued,
- 4) mis hinna poolest vastuvõetavad,
- 5) mis head kasu toovad ja
- 6) mis vaateakna meeldivuse tõstmiseks kaasa aitavad.

Seemnekartulite kasvatus Eestis.

Kartulikasvatajana on Eesti väljamaal heas kuulsuse. Teatakse, et siin kasvatatakse palju kartulid ja et neid palju kasvatatakse, siis järeldatakse loomulikult sellest, et Eestis kartulid hästi kasvatada osatakse ja head kartulid kasvatatakse. Seda kuulsust võiksime oma majanduslikes huvides kasutada. See on võimalik, kui häid seemnekartulid hakatakse kasvatama ja neid välja vedama söögikartulite asemel, mis seni on välja läinud. *Saksamaa põllumeeste arvamise järele võiks Eesti Saksamaal seemnekartulitele alalist*

ja laialist turgu leida. Niisugusel korral, kui siin seemnekartulite kasvatus laiemas ulatuses ette võetaks, tuleks kasvatada vähe, aga häid sorte, mis väljamaa ostjatele iseäranis meeldivad. Eesti on väike maa. Kui tema kasvatab palju sorta, siis on tal igast sordist ainult natuke ära anda, ja äri teha raske, sest kui ostjad ühe sordi vastu usalduse saanud ja seda tellitakse, siis on see peagi otsas ja teist sorti ei taha ostja võtta, enne kui see on talle lähemalt tuttavaks saanud.

Puu sissevedu ja hinnad Inglismaal.

Board of Trade'i kokkuvõtted puu sisseveo kohta Inglismaale näitavad korrapärasest sisseveo suurenemist. Iseäranis on tõusnud ehituspuid sissevedu. Aastal 1924. a. veeti sisse 256.954.000 kantjalga, 1923. aastal 239.298.000 kantjalga ja 1922. aastal ainult 199.979.600 kantjalga ehituspuid ja muid üldtarbepuid. Vähenenud on tuntavasti, iseäranis 1924. a., söekaevanduses tarvitavate proportsioonide sissevedu, mida tuleb seletada söetööstuses viimasel ajal valitsenud vaikusega. Inglismaale sisseveetud puumaterjali üldväärtnus oli naelsterlingites 51.069.525, aastal 1924., võrreldes 47.746.000 ja 37.321.017 naelsterlingiga aastal 1923. ja 1922.

Käesoleval aastal on sissevedu jälle tõusnud, ainult mai kuus on mõne tähtsama puu liigi sissevedu vähenenud. „Economist“ seletab sisseveo kasvamisest sellega, et praegusel rahavaesel ajal muud Euroopa puuturud ostujõuetud on ja puid eksporteerivad maad teiselt poolt jälle võimalikult palju müüa tahaksid — jääb järele Inglismaa, kes os-

tab, kuigi hinnad aegamööda natuke alanevad. Maade järele võttes on saetud pehmepuu sissevedu Soomest, Venemaalt ja Poolast iseäranis tõusnud.

Selle vastu on aga saetud pehmepuu sissevedu Rootsist vähenenud 14,03 prots. ja Saksamaalt koguni 49,52 prots. kahe viimase aasta jooksul. Hõõveldatud puu sisseveos aga seisab Rootsi sisseveo poolest esimesel kohal — 1.661.000 kantjalga toodi Rootsist 1924 a., kuna Soomest ainult 803.600 kantjalga hõõveldatud puud sisse veeti. Ka kõvade saetud puude (mahagooni ja teised kallid mööbli- ja ilupuud) sissevedu on tõusnud — iseäranis on nõudmine Lääne-Aafrika puude peale suurenenud, kuna Kesk-Ameerika puude küsimine vähenemas.

On näha, et puu-kaubandus Inglismaal kaunis raskest seisukorras on — sisse veetakse suurel arvul, kuid nõudmine on väike. Tänavu aastal on siiski majade ehitamine hoogu võtmas ja loota on, et see aas-

ta tasub 1924 aasta kahjud ja parandab üldiselt Euroopa turgude kõikuvat seisukorda. Puuhinnad näitavad üldiselt langemise tendentsi — ehituspuude hinnad langesid 7 s. $\frac{1}{2}$ d. koorma (50 kantjalga) pealt võrreldes 1923 a. hindadega, samuti on ka mahagooni ja muud kõvad puud hinnas langenud. Tuntavalt on odavamaks läinud kaevandus-propside hinnad, mida nagu juba eelpool öeldud söetööstuse üldise halva seisukorraga tuleb seletada. Tõusnud on sellevastu liprite, tünnilaudade ja vineeri hinnad. Tünnilauad ja vineerid on tõusnud kuni 2 n.-srl. koorma

pealt, liiprid 8 sh. See hindade tõus ei ole muidugi kasulik tarvitaja seisukohalt, kuid ta on arvatavasti ainult sellest tingitud, et praegu paremat kaupa sisse veetakse — näiteks tammest tünnilaudu männilaudade asemel. Lõpuks arvab „Economist“, et saadud suurte kahjude tõttu väljavedajad oma toodangut vähendavad, kuid peab omalt poolt paremaks, et toodangu hindasid katsutakse alandada ja üldise propaganda abil tarvitajatele selgeks teha puutarvitamise suuri võimalusi, mis omalt poolt muidugi kaasa aitaks suuremale läbimüügile.

Inglise puuturg.

Kuu aega tagasi kirjutas „Economist“, et ehituspuidu ja laudade sisseveo vähenemise tõttu maikuus, importööride ja kauplejate seisukord hea oli. Nüüd on aga turg ennast ostja kasuks muutnud, kuna ehituspuude sissevedu juunis kindlat juurekasvu näitab, ja esimese kuu sissevedu tänava aastal 11.329.500 kantjala võrra eelmise aasta vastava aja sisseveost suurem oli. Nõudmine ehitusmaterjali järele on rahuldav, tarvis oleks ainult paranemist kaubanduses üldse, et terve mat vahetada nõudmise ja pakumise vahel luua. Tarvitajad saavad puu odavalt kätte, ägeda võist-

luse tõttu puuväljaveo peaturgudel. Põhja-Vene puu mängib siin tähtsat osa, ja Põhja-Euroopa väljavedajad saavad vist suuri kahjusid, nende poolt vastuvõetud hindade järele otsustades. Ehituspuude läbistikkune hind esimesel poolaastal oli 5 Engl. naelsterl. 3 shill. 2 pensil koorem (50 kantjalga) cif, võrreldes 5 naelsterl. 6 shill. 10 $\frac{1}{2}$ pensil cif 1924 a. ja 5 Engl. naelst. 13 shill. 11 pensil aastal 1923. Hõõveldatud puu maksis läbistikkuna 6 naelsterl. 6 shill. 10 pensil koorem võrreldes 6 naelst. 16 shill. 3 pensil ja 7 naelst. 4 shill. aastal 1924 ja 1923.

Tollide ja aktsiisimaksude muutmised Inglismaal.

Sisseveotelli kõrgendamine muusikariistadelt, pitsidelt, kinolintidelt jne. — Kunstsiidi pealt võetakse 1 nstrl. suuruses aktsiisimaksu. — Aktsiisimaksusid alandatakse suhkru, siiropi jne. pealt. — Briti osariikidele maksude suhtes soodustusedantud.

Mõnede tollide muutmisest Inglismaal. Toome andmeid meie Lõndoni saatkonna sõnumi järele:

Uued tollimaksud astusid jõusse 1. juulil järgmiste kaupade peale:
autod, mootorrattad, muusika-

riistad, sein- ja taskukellad (ja eelpool nimetatute tarvisminevad osad) ja kinofilmid; siid ja kunstsiid; pitside ja väljaõmbluste peale jäävad maksud jõusse 5 a.

16. augustist s. a. suurendatakse 4 aasta peale maksusid sisseveetavate humalate ja ka humalaekstraktide jne. ning õlle pealt.

Uued tollimaksud 1-sest juulist 1925.

Teosed.	Täismäär.	Maksumäär.	Soodustustariif.
Autod, kahe- ja kolmerattalised mootorrattad	33 $\frac{1}{3}$ % väärtusest.		
Autode ja mootorrattaste juure kuuluvad ja tarvisminevad osad, peale rattakummide	33 $\frac{1}{3}$ % väärtusest.		
Muusikariistad, juure arvatud gramfonid, pianoolad ja teised sarnased riistad	33 $\frac{1}{3}$ % väärtusest.		$\frac{2}{3}$ tervest maksumäärast.
Muusikariistade juure kuuluvad ja tarvisminevad osad, grammofoni-plated ja teised muusika edasiandmise vahendid	33 $\frac{1}{3}$ % väärtusest.		
Seina- ja taskukellad ja nende tarvisminevad osad	33 $\frac{1}{3}$ % väärtusest.		
Kinofilmid, mis on sisse veetud piltide ehk teiste optika efektide näitamiseks, kino- ehk teiste sarnaste aparaatidega		Iga jala pealt (standard laiuse 1 $\frac{3}{8}$ tolli) 1 $\frac{1}{3}$ penni.	
tarvitamata filmid, mille peale veel ülesvõtteid tehtud ei ole			
positiivid, s. o. filmid, mis sisaldavad ülesvõtet, kas ilmutatud või mitte, millest tehakse kopeerimise teel positiivisid		1 penn.	
negatiivid, s. o. filmid, mis sisaldavad ülesvõtet, kas ilmutatud või mitte, millest tehakse kopeerimise teel positiivisid		5 penni.	
Aktiisimaksud. 1-sest juulist maksustatakse kunstsiidi, ja 1 nstr. suurune aktiisimaks võetakse igaaastase äritunnistuse eest kunstsiidilõnga valmistaja käest Britis ja Põhja-Iirimaal. Aktiisimaksudis alanda-		takse suhkru, siirupi, glukoosi ja sahariini pealt.	Soodustus Briti osariikidele. 1-sest juulist jõusseastunud maksud alandatakse järgmiste ainete pealt, kui nad on osariikides produtseeritud:

suhkur, siirup, glukoos ja sahariin, tubakas, vein (üle 30 kr. kangusega) ja vahuvein; osariikide rosinaid ja kuivatatud ehk konserveeritud puuvili on maksust vabad. Asumaade siidi ja kunsti siidi eest maksetakse viis-

kuuendikku kogu maksumäärast; soodustatud maksumäär autode, muusikariistade, seinaja taskukellade, kinofilmide, pitside, väljaõmbluste ja humalate pealt on kaks kolmandikku tervest maksumäärast.

Eesti-Skandinaavia vaheline kaubandus.

„Svensk Handelstidning“is“ on 29. juulil kirjutus Eesti-Skandinaavia vahelise kaubanduse kohta, kus seda küsimust eriti Rootsi seisukohalt vaadeldakse.

Rootsi leht arvab, et Eesti Rootsile paremaks turuks peaks olema, kui allpool toodud arvud näitavad, ja seda oma geograafilise seisukoha ja odavate merivedude kui ka selle tõttu, et Eesti just Rootsi tähtsamaid eksport-artikleid vajab. Peale selle on Eestil suur huvi Rootsi vastu, mis selles noores, vanade Rootsi traditsioonidega vabariigis elavalt esile tuleb. Rootsil ei peaks raske olema sarnasel turul edasi jõuda, kus ta nii kaugel oma teistest Skandinaavia naabritest ees on. Rootsi osa Eesti väliskaubanduses on $\frac{1}{30}$ Eesti sisseveost, aga Rootsi saab Eestist enam kui $\frac{1}{20}$ tervest väljaveost. Ligemad ühendused ja suurem tähelepanu Eesti turule peaks Rootsi seisukorda seal parandama ja töö selle kasuks on nüüd ka meelitamam kui enne: Eestil on stabiilne valuuta, mis pea-

legi veel Rootsi oma järele kalkuleeritud on. On isegi nimi Rootsist Eesti uue raha jaoks võetud, mis Rootsi krooniga ühesuurune ja 100 Eesti marka väärt on.

Käesoleva aasta esimese nelja kuu jooksul on Eestist Rootsi viidud kaupa 143 miljoni Emk. väärtuses ja Rootsist Eesti 100 miljoni Emk. eest. Rootsist toodi peaaesjalikult masinaid, metallasju, keemiaprojekte, kala j. m. Eestist viidi välja suurel hulgal põllusaadusi, iseäranis kartulid, siis tekstiilkaupa, võid, mune, liha ja rasva.

Lõpuks tähendab leht selle peale, et teiste Skandinaavia riikide kaubandus Eestiga väiksem on olnud.

Kaubanduses Daaniga on välja vedu Eestist sinna umbes pool sellest, mis Rootsi käes, kuna sissevedu umbes niisama suur oli. Daani viidud kaubast oli 90% tekstiilkaupa.

Norruga on Eesti kaubandus tähtsusetalt väike olnud. — Norrast on toodud peaaesjalikult kala, umbes 30 miljoni Emk. eest.

Kalakonservide väljaveost Saksamaale.

Norra valitsuse eestvõttel on „Voss. Ztg.“ järele Saksa ja Norra valitsuse vahel kokkuleppele jõutud õli-sardiinide ja teiste sarnaste kalakonservide sisseveo tolli alandamise kohta. Selle järele oleks toll senise 75 Rmk. asemel 30 Rmk. 100 kilogrammi pealt alandatud. See tolli-

alandus vastab põhimõttele, mis varemalt juba Portugaalia õli-sardiinide kohta maksev oli; Saksamaa tarvitas viimastel aastatel peaaegu ainult neid. Norras loodetakse, et see tollikergendus kalatööstust üleüldise suuresti elustab.



Informatsioon

PÕHJAMAADE SUURKAUPMEESTE KESKNÕUKOGU

avaldab järgmise seletuskirja:

Juba kaua on tunda olnud mõju-rikka ja kestva ühistöö puudust Põhjamaade suurkaupmeeste vahel, kui ka iga vastava maa oma suurkaupmeeste vahel. Põhjus, miks enne ühiselt astuda ei võidud, seisab peasjalikult üldise arusaamise puuduses koostötamise ja organiseerumise elulise tähtsuse asjus, kus küsimuse all on suurkaupmeeste suurte ühiste huvide kaitsmine. Viimasel ajal on ometi raskuste surve, millega kaupmehel alati — eriti aga sõja ja tema järelmõjude kaudu tekkinud olukordade tõttu — ikka kasvaval määral võidelda tuleb, selgeks saanud ühistöö suur tähtsus. Niihästi Rootsis kui Norras ja Soomes on nüüd tegevad *suurkaupmeeste liidud*, kuhu vastava maa mõjuvamad suurkaupmehed kuuluvad.

3. juulil 1924 a. Helsingis liitusid need kolm suurkaupmeeste liitu üheks „*Põhjamaade Suurkaupmeeste Kesknõukoguks*“, mille ülesandeks on ühiste huvide järele valvata ja ühistööd põhjamaade suurkaupmeeste vahel edendada. Kesknõukogu koosneb neljast volitatud esitajast, kahest asemikust igast suurkaupmeeste liidust ja ühest sekretärist.

Kesknõukogu, kelle asukoht Stockholmis, astub vähemalt kord aastas

kokku järgimööda osalistes maades. Vaheajal ajab sekretariaat asju.

Nimetatud konverentsil Helsingis käsitati suur hulk aktuaalseid, ühiseid huvisid puutuvaid küsimusi ja tehti mitmed otsused töökava kohta lähemas tulevikus. Küsimuste seas, mille kohta ühisele otsusele jõuti, võib näiteks järgmised tuua.

1. *Arbitraash.* Selles asjas otsustati, et kaubaharud, kellele see otstarbekohane paistab olevat, sinna poole peaksid püüdma, et arbitraashi ostja maale üle viia. Praeguse süsteemiga ei saa mõned kaubaharud rahul olla, kuna kaubasaajal maal sagedasti hooletusesse jäetud olude tõttu ostjal võimalus puudub kaubasadetise puudulikkust kindlaks teha.

2. *Mitteausad väliskauba müüjad.* Üks peapõhimõtetest majanduslikes läbikäimises peab olema, et vastuvõetud tellimised tingimata ka täidetakse. Kui erapooletu uurimine peaks näitama, et oma peale võetud tellimiste täitmisest pahatahtlikult loobuda tahetakse, võtavad vastava kaubaharu suurkaupmehed vastavad abinõud tarvitusele.

3. *Ebaaus võistlus.* Ebaausa võistluse hulka kuulub muuseas ka sarpane väljamaa kaubamüüjate tegevus, et nad teatud maale niihästi suurkaupmeestele kui ka väikekaupmeestele ja tarvitajatele müüvad. Põhjamaade suurkaupmehed võtavad

üheskoos abinõud selle vastu tarvitusele, et täiesti ausat tegutsemist müüja poolt saavutada.

Vastavate suurkaupmeeste liitude kaudu võivad välismaade eksportöörid teateid saada korrapäraste importööride kohta igal alal.

4. *Konsignatsioonid.* Kesknõukogu ei soovita eksportööridel kaupsid eelnimetatud liidus olevatele maa-dele konsigneerida, kuna sarnased konsignatsioonid esile kutsuvad kauba liigrohkuse, mis liidu liigetele kahju võiks sünnitada.

Juhtumistel, kus nende otsuste peale vaatamata siiski konsignatsioonide saatmist jätkatakse, võtab Kesknõukogu oma liigete huvide kaitseks nende müüjate suhtes abinõud tarvitusele.

LINAKASVATAJATELE.

Linakoristamise aja kätte jõudmisel pöörame linakasvatajate tähelepanu mõne asja peale, mille juures iseäranis eksitusi tehakse.

1. Linakitkumise ajal tuleksid need linnad, mis künnivahedes ja kõrgematel kohtadel kasvavad ja teistest linnadest lühemaks on jäänud, pikematest linnadest eraldada. Ostjad tahavad pikkuse poolest ühtlasi linu. Kui kõik linnad segamini kitkutakse ja köidetakse, siis ei saa ühtlasi linu.

2. Linnad nii liikku panna, et vesi pealmistest linnadest alati üle ulataks. Ligonemisel kerkivad linnad üles ja vesi võib kahaneda. Siis jääb pealmine kord linu kuivale ja tooreks. Juhtub niisugune õnnetus, siis pealmised linnad teistest eraldada.

3. Linnade pleekimisel ja puhastamisel ikka pikad linnad lühikestest võimalikult eraldada.

4. Maaslamenud (vihma läbi maha löödud) linast võib saada iseäranis head kiudu, kui see lina varakult

ära koristatakse, nii et ta mädanema ei lähe, kitkumise järele õhus kuivatatakse ja siis alles leotatakse ning leotamise leo (haua) põhja pannakse, kus nad külmemas vees vähem liigunevad kui pealmised linnad.

LINADE SISSEVEDU ÜHISRIIKIDESSE.

suureneb: 1924. a. maikuus toodi linu 163.000 dollari, tänavu aga 311.000 dollari eest. Linase kauba sissevedu on selle vastu tuntuvalt vähenenud. Tänavu mais toodi linaseid kangaid 1.529.000 dollari väärtuses, kuna läinud aastal nende väärtus 3.130.000 dollarini tõusis.

VENE LOODETAV LINASAAKI hinnatakse tänavu 14,5 miljoni puuda suureks, sellest turule võib ilmuda 10,5 miljoni puuda. See oleks umbes 32,5 prots. võrra rohkem kui möödunud aastal. Esimeses järjekorras peab linaga varustama Vene riiklikku linatööstust, mille tarvidus arvatakse 5,2 miljoni puuda peale.

(*Torg. Prom. Gas.*).

EESTI KASEIINI KÜSIMUS.

Eestimaa Vabrikantide ühisus teatab kaseiini kohta järgmist:

Teie „Majanduslistes teadetes“ nr. 4, s. k. 1. päevast, lehekülj 3 on märkus, et meie võivabrikud ei tea, kuhu kaseiini panna.

Teatame, et A./S. „A. M. Luther“ kõik meil produtseeritava kaseiini ära tarvitab, kuid kaebab, et meie maal tehtud kaseiin liig palju võid sisaldab, mis tema kasutamist raskendab ja tema alaväärtuslikeks teeb.

Võivabrikutele enestele kui ka Lutheri vabrikule oleks kasulik, kui kaseiinist või välja võetud oleks, nagu see Daani kauba juures on.

MAAILMA VILJASAAGI LOOTUSED.

Väljavaated saagi kohta on, nagu „Economist“ 1. aug. kirjutab, üldiselt lootusrikkad. On oodata suurt juurdekasvu läinud aastaga võrreldes, väljaarvatud ehk kaerasaagis, mis umbes 7 prots. alla läinud. All-

pool toodud tabel, mis Rahvusvahelise Põllutöö Instituudi poolt kokku seatud ekvaatorist põhja pool olevate maade kohta, selgitab kõige paremini tänava aasta loodetud saagi vahetõrda endistega.

(Miljonid centalid. 1 cental = 100 Inglise naela.)

Viljaliik ja maa.	1922	1924	1925
<i>Nisu.</i>			
Euroopa (12 riiki)	312,0	290,7	374,2
Kanaada ja Am. ühisriigid	760,4	680,9	626,8
Aasia (4 riiki)	243,2	238,8	226,2
Põhja-Aafrika 3 riiki)	20,1	30,6	41,1
üldse (21 riiki)	1.335,7	1.241,0	1.268,3
<i>Rukis.</i>			
Euroopa (11 riiki)	181,2	142,7	211,2
Kanaada ja P.-Am. ühisriigid	76,0	43,2	37,6
üldse (13 riiki)	257,2	185,9	248,8
<i>Otrad.</i>			
Euroopa (12 riiki)	137,3	103,6	107,4
Kanaada ja Am. ühisriigid	121,9	132,8	141,4
Aasia (3 riiki)	59,0	54,1	67,0
Põhja-Aafrika (3 riiki)	22,0	35,8	41,3
üldse (19 riiki)	340,2	326,3	357,1
<i>Kaerad.</i>			
Euroopa (10 riiki)	137,1	116,0	118,3
Kanaada ja Am. ühisriigid	556,1	631,4	572,9
Põhja-Aafrika (3 riiki)	2,7	3,8	6,6
üldse (15 riiki)	695,9	751,2	697,8

Mis puutub nisusse, siis käsitab toodud tabel ainult 70 prots. maailma toodangust, nii et juurdekasv üleüldse veelgi tuntavam on. Rukki ülepuuduvad arvud Vene ja Saksa koh-

ta, ka otradest toodud on ainult umbes 30 prots. Euroopa tõelisest toodangust. (Inglile nael = 1,1 Wene naela.)

TERAVILJA TURU ÜLEVAADE.

25. 4. 25.

Hinnad on kindlad või näitavad tähtsusetatõusu. Väljavaated uue saagi peale on kaunis head. Nõudmisi nisu järele on vähe.

Nisu hinnad Chicagoturul:

2 Hard Winter — kassa 152³/₈ senti

60 Inglise naela eest. Aegmüük: juuli 152³/₈ senti Ingl. naela eest, septemb. 150¹/₂ senti 60 Ingl. n. eest, det. 151⁷/₈ senti 60 Ingl. n. eest, mais 155⁷/₈ senti 60 Ingl. n. eest,

Eelmisel päeval oli aegmüük juuli — 150¹/₄, nädal varem — 161¹/₄ ja l. a. samal päeval 132¹/₄.

TERAVILJA TURU ÜLEVAADE.

31. juulil 1925.

Hinnad Chicago turul.

Nisu.

2 Hard Winter, kassa — 167¹/₄ centi, 60 Ingl. naela eest.

A e g m ü ü k :

juuli — 165³/₈ ct. 60 Ingl. nl. eest
sept. — 149¹/₄ ct. —, —
dets. — 150⁵/₈ ct. —, —
mai — 154¹/₈ ct. —, —

Eelmisel päeval oli juuli 157¹/₂ ct.; nädal varem — 152⁵/₈ ct.

Rukis.

A e g m ü ü k :

juuli — 93³/₈ ct. 56 Ingl. nl. eest
sept. — 96¹/₄ ct. —, —
dets. — 100⁵/₈ ct. —, —

Eelmisel päeval oli juuli — 93³/₈; nädal varem — 94 ct.; l. a. samal päeval 96¹/₂ ct.

Kaerad.

A e g m ü ü k :

juuli — 41¹/₄ ct. 32 Ingl. nl. eest
sept. — 41⁵/₈ ct. —, —
dets. — 44¹/₈ ct. —, —
mai — 46⁷/₈ ct. —, —

Eelmisel päeval oli juuli 42¹/₄ ct.; nädal varem — 44 ct.

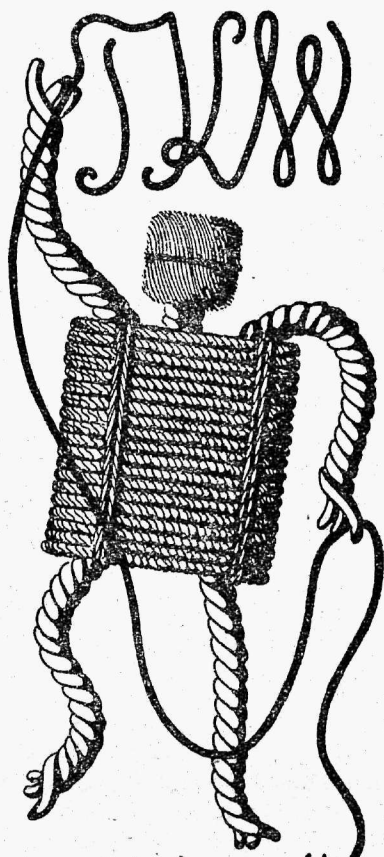
Odrad.

A e g m ü ü k :

juuli — 88 ct. 48 Ingl. nl. eest
okt. — 76¹/₄ ct. —, —
dets. — — ct. —, —

Eelmisel päeval oli juuli 89¹/₂ ct.; nädal varem — 89¹/₂ ct.

Vene viljasaagi kohta kirjutab „Corn Trade Nevs“, et rukis ja nisu rikast saaki töötavad. Lõuna- ja Kesk-Venes on lõikus täies hoos. Volga ümbruses on vilja paiguti ikaldanud, selle vastu on aga lõikus muidu igalpool endisest parem. Loodetakse umbes 16 miljoni tonni teravilja enam saada, kui läinud aastal.



Aktsia-selts
Tallinna
Kõievabrik
John Carr'i pärijad

Kopli tän.19. Tel: 12-79

Soovitab ladust
ja tellimiste peale
kõiksugu:

kõisa, nõõre,
trosse.

Lina.

Liverpoolis on „Times“ järele väike hulk Balti linu 90 naelsterlingit tonni eest müüdnud.

Puvilla

hinnad olid läinud nädalal umbes ½ penci naela pealt kõrgemad. Turg on vaikne.

TEKSTILKAUBA TURGUDELT.

Briti kaubanduse ja tööstuse komitee kuuleb kaebtusi, et *Briti puuvillariiete trükkijate seisukord raske* on. Väljavedu on ainult ⅔ sellest, mis ta enne sõda oli, osalt selle tõttu, et mitmel maal ostujõud on langenud. Siis mõjuvad kaasa ka tõusnud tooresainete hinnad ja väljatöötamise suured kulud. Välisvõistlejatel on pikemad tööpäevad ja maksavad madalamat palka. Kuna kõik need asjaolud kokku teistel maadel palju odavamalt riidet lasevad valmistada, kaotab Inglismaa paratamata suure osa sellest kaubandusest. Produktiooni hinnad võrreldes 1913-ga on 140 prots. tõusnud. („Times“).

UUS TEKSTILVABRIK

on asutatud Boras, Rootsis, 200 kuni 500.000 kr. põhikapitaaliga.

(„Svensk Handelstidning“).

ROOTSI TEKSTILTÖÖSTURID
NÕUAVAD KAITSETOLLI TEKSTILKAUPADELE.

Väljamaalt sisseveetud tekstilkaupade hulk on 3—4 korda kasvanud ennesõjaaegsega võrreldes. Mitmetel konkureerivatel maadel on võimalik riidet odavamalt produtseerida, sest elutingimused on odavamad — Rootsis kutsub see aga esile tööseisaku mitmes tööstuse harus. Nõutakse, et tollimaksu kauba väärtuse,

mitte kaalu järele, nagu praegu, võetama peaks.

(„Svensk Handelstidning“).

AUTOMOBILIDE NÄITUS KOPENHAAGENIS.

Daani konsulaat teatab, et Kopenhageni automobiili ja jalgratta töösturite ühing kavatseb oma 25-aastase juubeli puhul korraldada Kopenhagenis rahvusvahelise automobiilide näituse. Näitus algaks 1926. a. 15. veebr. ja 15. märtsi vahel ja kestaks umbes 2 nädalat. Huvitatud ringkondi ja isikuid palutakse näitusest osa võtta. Lähemaid teateid võib saada ühingu kontorist — Rosenborggade nr. 7, Kopenhagenis.

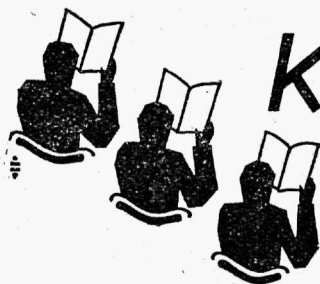
LÄTI-SAKSA TRANSIIDILEPING.

Läti valitsus on hiljuti kinnitanud korraldused Saksa kaupade transiidi kohta Läti kaudu, mille järele Läti raudteevalitsus teatava tasu eest nõus on Saksa vagunite normaallaiusega telgesid Dünaburis Vene laiemate telgede vastu vahetama ja rongid läbi Läti saatma. Tariifid on ühesugused Vene kauba pealt võetavate transiidi-maksudega. Läti teenib Vene transiidi pealt umbes 4.000.000 latti välisvaluutata aastas ja loodab niisama palju Saksa transiitkauba pealt saada.

SAKSAMAA RAHVUSVAHELISE
KAUBANDUSKOJA

liikmeks vastuvõtmine on Pariisis ühehääleliselt otsustatud. Liikme õiguse saavad kaubanduskodade, pankade, suurkaupmeeste, väikekaupmeeste ja töösturite keskorganisatsioonid, kes siis rahvuslise komitee moodustavad rahvusvahelises kaubanduskojas.

(„Svensk Handelstidning“).



Kuulutajate nimestik

TALLINN:

Aivaz & Ko.	Kaane tag. külg.	
Balti puuvilla ja Sindi k. v. Lhk.	489	
Brandmann, A.	„	529
Buhre, Ernst	„	503
Eesti Hüpoteegi Pank	„	484
Eesti Natsional Film	„	521
Eesti Pank	„	507
Eestim. Tööst. ja Kaub. Pank	„	509
Einbaul, A.	„	519
„Ephag“ A./S.	„	525
E. E. Kinnit. Selts (EEKS)	„	497
„Extraktor“, A./S.	„	491
Grüner, A.	„	509
Günther, E.	„	539
„Ilmarine“, A./S.	„	511
Jürgens, Aleks. Ed.	„	499
Kaber, Otto, Heinrich	„	534
Kilgas, O.	„	489
Klausson, R.	„	535
„Konzentra“, A./S.	„	495
Krull, Franz, A./S.	„	533
Lier ja Rossbaum.	„	503, 541
Loun ja Shitikov, V.-d.	„	522
Narva Kalevi Manufaktuur.	„	531
„Polaris“, A./S.	„	513
Puchk ja Pojad, J.	„	527
Rotermanni tehased A./S.	„	505
Sadamatehased, Riigi.	„	537
Schaefer, Philipp	„	525
Schneider, V. A./S.	„	560

Stude, Georg	„	487
„Systema“, O./Ü.	„	517
Tallinna Köievabrik, A./S.	„	557
Tavast, R.	„	483
Tofer, Vennad, A./S.	„	523
Tormolen & Ko.	„	503
Tõnisson & Ko. A.	„	522
Valkner, Karl	„	522
Veidebaum, H.	„	491
Vinnal, H.	erileht.	

TARTU:

„Akra“	„	529
Grosset, Fr. L.	„	539
Hanson, V. & Kaljot, V. K./M.	509	
Kadak ja Preeks	„	530
Kont, J.	„	493
Lepp, Vennad	„	525
Luik, Oskar	„	513
Press, M.	„	503
Särg, V.	„	493
Tartu Aiavilja ühisus, A./S.	„	535
„Tegur“, A./S.	„	535

PÄRNU:

Seiler, M.	„	543
------------	---	-----

VÄLJAMAA:

Borkovsky, V.	„	501
Hirschberger & Co., P.	„	526
Papendrecht & Co.	„	493
Szernitzky, R.	„	530

Aktsia-Selts V. Schneider & Ko.

uus masinate ladu asub
Tallinnas, V. Tartu mnt. 9.

Kõige suurem masinate ja mootorite ladu Eestis.

Võistlemata odavad hinnad.
Oma sahaterade, naelte ja
asside vabrik.

Ladus alati suur tagavara
rauda, terast, ehitusmaterjalisid, käsi-
töö riistasid, masina rihmasid, õlisid ja
kõiksugu malm-, teras- ja rauakaupasid.

Kaupmeestele kasulik ostukoht.

Aktsia-Selts V. Schneider & Ko. Tallinnas.

Telegramm-aadress: Valschneider, Tallinn.

Telefonid:

Juhatus ja kontor	18-42
Tehnika osakond	26-34
Kauplus	4-01
Kauplus kaupmeeste osakond	4-02

Naelte, sahaterade ja asside vabrik 30-87
Osakond Tartus, Raatuse tänav Nr. 13
Telefon 7-65.



Graphische Kunstwerkstätten
O. FELSING-PANPRESSE

Berlin-Charlottenburg, Bismarckstraße 97/98 gegr. 1797

Älteste und renommierteste Kunst-Kupferdruckerei Deutschlands, empfiehlt ihre Sonderabteilung in Schnellpressen-Kupferfiedruck für hochkünstlerische Reproduktionen für die verschiedensten Zwecke: Anfertigung von Ansichtskarten, Buchillustrationen, Prospekten, Katalogen und dergl. Für die Industrie als wirkungsvolle und vornehmste Reklame besonders gut geeignet. Muster und Angebote stehen jederzeit zu Diensten.

J. AIVAZ ja K^o

MALMI JA VASEVALU TEHAS
TALLINNAS

KONTOR: Lai t. 13. Tel. 21-61

TEHAS: Soo t. 27. Tel. 27-79



ALATI SAADAVAL LADUST MITMESUGUSTES SUURUSTES

PLIIDARAUAD RÕNGASTEKA

(E. V. patent)

korstna siibrid, korstna kaaned,
pliidarestid, ahju ukсед, malm
ahjud, kaevurõngad ja kaaned,
:—: adra tallad j. n. e. :—:



KANALISATSIOONI TORUD JA KÄÄNUD, KESKKÜTTE AHJUD



ERIVALUTEHASENA

soovib igasuguseid valamistõid
malmist, vasesst, alumiiniumist
j. n. e.